

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח ביניים ליום

30 ביוני 2017

תוכן העניינים

עמוד	תמצית דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני 2017
1-1	דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 30 ביוני 2017 :
2-1	דוח סקירה
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקרים):
2-3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-5	תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים
2-6	תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים
2-7	תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים
2-10	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים
2-13	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
2-75	נספחים לתמצית דוחות ביניים מאוחדים:

נספח א' - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

נספח ב' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

דוח הדירקטוריון

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון

לששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017

דוח הדירקטוריון לששת החודשים שהסתיימו ב- 30 ביוני 2017 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2016, אשר פורסם ביום 22 במרץ 2017 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל ביטוח הינה חברה פרטית, בשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). הראל השקעות הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. פעילותה של הראל השקעות, באמצעות חברות שבשליטתה, בשוק הביטוח והחיסכון ארוך הטווח וכן בשירותים הפיננסיים ושוק ההון (להלן ביחד: "הקבוצה").

פעילות הביטוח נעשית ע"י החברה עצמה ובאמצעות אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

החל מיום 1 בינואר 2016 מוזגה פעילותה הביטוחית של דקלה חברה לביטוח בע"מ ("דקלה"), לתוך החברה. באותו מועד חדלה דקלה מלהיות מבטח, והחל מאותו מועד דקלה הינה בעלת רישיון סוכנות ביטוח.

הפעילות בתחום החיסכון ארוך הטווח נעשית הן באמצעות החברה והן באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן:

א. הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל (לשעבר: הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ אשר אליה מוזגה ביום 1 באוקטובר 2016 הראל גמל והשתלמות בע"מ, שעסקה בניהול קופות גמל והשתלמות).

ב. קרן החיסכון לצבא הקבע – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק").

ג. לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

1.2 בעלי המניות בחברה

החברה הינה בבעלות מלאה (100%) של החברה הציבורית הראל השקעות. בעלי המניות העיקריים בהראל השקעות הינם משפחת המבורגר- יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") המחזיקים בכ- 49.74% מזכויות ההצבעה בהראל השקעות ובכ- 49.5% מהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי המניות בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן. ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה.

לפרטים נוספים בדבר אופן ההחזקה של בעלי המניות בהראל השקעות, ראה באור 9(21) בדוחות הכספיים.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה בתקופת הדוח

2.1.1 עיצום כספי

לעניין הטלת עיצום כספי על החברה – ראה באור 9(6) בדוחות הכספיים.

2.1.2 מענק בגין שנת 2016

לעניין אישור הדירקטוריון מיום 21 ביוני 2017, לאופן חישוב המענקים לנושאי משרה בכירים בחברה ולבעלי השליטה בחברה, בהתאם למדיניות התגמול – ראה ביאור 9(9) ו-9(10) בדוחות הכספיים.

2.1.3 הקמת חטיבה עסקית חדשה

לעניין הקמת חטיבה עסקית חדשה בחברה – ראה באור 9(20) בדוחות הכספיים.

2.1.4 חלוקת דיבידנד

לעניין החלטה מיום 21 ביוני 2017 בדבר חלוקת דיבידנד - ראה באור 8(5) בדוחות הכספיים.

2.1.5 עדכון למדיניות התגמול

לעניין עדכון מדיניות התגמול של החברה ושל החברות הבנות שהינן גופים מוסדיים - ראה באור 9(8) בדוחות הכספיים.

2.1.6 רכישת רובד נוסף לפוליסת אחריות דירקטורים

לעניין רכישת רובד נוסף לפוליסת אחריות דירקטורים - ראה באור 9(11) בדוחות הכספיים.

2.1.7 הנפקת אגרות חוב סדרות ט' ו-י' של הראל הנפקות

לעניין הרחבת סדרות חוב ט' ו-י' של הראל הנפקות ראה באור 6(ג)(4)(2) בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח

לא היו אירועים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתנאים המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

הרבעון השני של 2017 לווה בצמיחה חיובית ומתונה בארה"ב, אירופה ואסיה, תוך המשך שיפור בקצב הגידול של הסחר העולמי. הגופים המרכזיים בכלכלה העולמית עדכנו מעט כלפי מעלה את תחזית הצמיחה במשקים המפותחים.

בארה"ב, הצמיחה ברבעון השני עמדה על 2.6% בשיעור שנתי. שוק העבודה מצוי בקרבת תעסוקה מלאה, אך עדיין עליית השכר הינה מתונה ולא מתרגמת ללחצים אינפלציוניים משמעותיים. הבנק המרכזי העלה את הריבית בפעם השנייה השנה במהלך חודש יוני.

בגוש האירו הצמיחה ברבעון השני עמדה על 2.3% בשיעור שנתי. מדדי מנהלי הרכש ברמתם הגבוהה ביותר מאז 2011 ושיעור האבטלה המשיך לרדת. הסיכון הפוליטי פחת לאור תוצאות הבחירות בצרפת, דבר שבא לידי ביטוי בין היתר בירידת פערי התשואות בין גרמניה לבין מדינות אחרות באירופה. בבריטניה, לעומת זאת, תוצאות הבחירות הגבירו את אי הודאות לגבי תהליך ה-Brexit. הצמיחה בבריטניה ברבעון השני עמדה על 1.2% בשיעור שנתי.

גם השווקים המתעוררים רשמו המשך שיפור יחסי בביצועיהם. בסין, ברבעון השני הצמיחה עמדה על 6.9% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדן הראשוני, הצמיחה ברבעון השני של 2017 עמדה על 2.7% בשיעור שנתי (לעומת 0.6% ברבעון הראשון). הרכב הצמיחה היה מעורב; לצד האצה בצריכה הפרטית (6.5%) ובהשקעות בנכסים קבועים (5.2%), נרשמה התכווצות ביצוא הסחורות והשירותים (מינוס 8.8%) בעיקר בשל ירידה ביצוא יהלומים וחברות הזנק.

2.3.3 שוק המניות

שווקי המניות העולמיים רשמו עליות נאות גם במהלך הרבעון השני של 2017. מדד MSCI העולמי עלה ב-4.2% והשלים עלייה של 11% מתחילת השנה. המדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה ב-6.4% והשלים עלייה מרשימה של 18.6% מתחילת השנה.

בישראל, מדד ת"א 125 (שהחליף את מדד ת"א-100 ב-9 בפברואר 2017), עלה ב-3% במהלך הרבעון השני, אך מתחילת השנה עלה במדד ב-0.5% בלבד בעיקר בשל חולשה בענף הפארמה. מדד ת"א-90 (שהחליף את מדד ת"א-75 ב-9 בפברואר 2017) עלה ב-4.2% במהלך הרבעון השני, בתמיכת עליות בענפי הפיננסים התעשייה והביטוח, והשלים עלייה של 12.9% מתחילת השנה.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השני, עלייה של כ-13% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד ו-11% גבוה מהמחזור הממוצע בכל שנת 2016.

2.3.4 שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.1% במהלך הרבעון השני של 2017, והשלים עלייה של 1.7% מתחילת השנה. מדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-1.6% במהלך הרבעון השני של 2017, והשלים עלייה של 3.1% מתחילת השנה. מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-0.8% במהלך הרבעון השני, והשלים עלייה של 0.9% מתחילת השנה.

מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 3.6 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השני של 2017, בדומה לרבעון המקביל אשתקד, אך נמוך בכ-3% בהשוואה למחזור הממוצע בכל שנת 2016.

2.3.5 קרנות נאמנות

קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-5.7 מיליארדי ש"ח ברבעון השני של 2017 (האצה בהשוואה לרבעון הראשון) ו-8.9 מיליארדי ש"ח מתחילת השנה, זאת לעומת פדיונות של 16.2 מיליארדי ש"ח במחצית הראשונה אשתקד.

במהלך הרבעון השני המשיכו לבלוט לחיוב קרנות הנאמנות המתמחות במניות (1.5 מיליארדי ש"ח) והקרנות המתמחות באג"ח (5.8 מיליארדי ש"ח). מנגד, נמשכו הפדיונות נטו בקרנות השקליות (מינוס 970 מיליון ש"ח) ובקרנות הכספיות (מינוס 700 מיליון ש"ח).

2.3.6 מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון השני של 2017 על 92.8 מיליארדי ש"ח, ירידה של 3.5% בהשוואה לסוף 2016. בלטו לשלילה במהלך המחצית הראשונה תעודות הסל על מדדי המניות והאג"ח בארץ שרשמו פדיונות של 4.1 ו-1.0 מיליארד ש"ח, בהתאמה. הפדיונות קוּוּזו חלקית עם גיוסים בסך של כ-860 מיליון ש"ח בתעודות הסל על מדדי המניות בחו"ל.

2.3.7 שוק המט"ח

השקל התחזק במהלך הרבעון השני של 2017 ב-1.3% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל (בעיקר בשל ייסוף מול הדולר) והשלים ייסוף של 5.4% מתחילת השנה. התחזקות השקל נתמכה מהמשך העודף הגבוה בחשבון השוּטף במאזן התשלומים וכתוצאה מהריבית הריאלית הגבוהה יחסית לחו"ל, וזאת למרות האצה ברכישות המט"ח של בנק ישראל בהשוואה לאשתקד.

במהלך הרבעון השני השקל התחזק ב-3.7% מול הדולר (לרמת של 3.496 שקל-דולר), אך נחלש ב-2.7% מול האירו (לרמה של 3.9859 שקל-לאירו).

2.3.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון השני של 2017, האינפלציה הסתכמה במהלך 12 המדדים האחרונים (עד מאי 2017) ב-0.8%, זאת לאחר שעלתה ב-0.9% במהלך הרבעון השני. במהלך הרבעון השני סעיפי ההלבשה-וההנעלה, והחינוך-והתרבות-ובידור היו הגורמים העיקריים שתורמו לעלייה במדד (מדד ידוע), שקוּוּזו חלקית עם ירידה במדד המזון והתחבורה-והתקשורת.

2.3.9 ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה על-0.1% גם במהלך הרבעון השני של 2017, ולמעשה נותרה כך מאז שהופחתה בפברואר 2015. הנימוקים להשארת הריבית ללא שינוי היו האינפלציה, שנותרה נמוכה מיעד בנק ישראל, וחוזקו של השקל וזאת למרות הפעילות הריאלית החיובית.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 הוראות דין

2.4.1.1.1 ביום 30 ביולי 2017 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 35), התשע"ז-2017. במסגרת התיקון נקבע כי חברת ביטוח מחויבת לשלוח לצד שלישי הודעה בכתב, 30 ימים מראש, על כוונתה להגיש תביעה נגדו וכן נקבעו הפרטים שיש לכלול בהודעה. במקרה שלא תשלח הודעה כאמור, בית המשפט יהיה רשאי לפסוק לנתבע הוצאות

וכן יהיה רשאי להורות על מחיקת התביעה, אלא אם הוכח ששליחת ההודעה כאמור על ידי חברת הביטוח הייתה מובילה להתיישנות התביעה.

2.4.1.1.2 ביום 2 ביולי 2017 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ז-2017 אשר מבטלת ומחליפה את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 ("תקנות ההון"). בטיטה מוצע לקבוע להפחית את ההון המזערי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. יתר הוראות התקנות הקיימות לעניין ההון העצמי הנדרש לכושר פירעון יוחלפו על ידי חוזרים שיפורסמו על ידי הממונה.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח במסגרתה מוצע לכלול הוראות הקיימות כיום בתקנות ההון תוך התאמתן לשוניים המוצעים במסגרת טיוטת התקנות וכן לקבוע כי חברת ביטוח השולטת בחברה מנהלת, בפעילות של קופת גמל או בחברת ביטוח אחרת, תידרש להחזיק את ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה ואת הסכום המתקבל ממכפלת דרישת ההון של החברה הנשלטת ושיעור ההחזקה בחברה הנשלטת, בתוספת 65% מיתרות ההפרש המקורי המתייחס לרכישת החברה הנשלטת.

2.4.1.1.3 ביום 20 ביוני 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017 במסגרתה מוצע להסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של "נותן שירותי אשראי" שהוא גוף פיננסי, לרבות, הכרת הלקוח, זיהוי פנים אל פנים, רישום פרטי הלקוח ואימותם, וחובות בקרה ודיווח.

2.4.1.1.4 ביום 18 במאי 2017 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017. בצו נקבעו הוראות לעניין חובת הכרת הלקוח במקרים של התקשרות בחוזה ביטוח חיים ובפתיחת חשבון קופת גמל; הוראות לעניין רישום פרטי זיהוי של נהנה ושל תאגיד; הוראות לעניין בקרה שוטפת על התהליכים הנדרשים ואחר פעולות מקבל השירות; דיווחים נוספים על פעילות בחשבון או בחוזה ביטוח חיים או בקשר להלוואה; חובת בדיקה אל מול הרשימה המרוכזת של ארגוני טרור מוכרים; חובת גוף מוסדי לקבוע מדיניות, כלים וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן הוראות לעניין ניהול רישומים ושמירתם. תחילתו של הצו, ביום 18 במאי 2018, והוא יחול גם לעניין חשבונות קיימים וחוזי ביטוח חיים שבתוקף ביום התחילה, למעט הסייגים המפורטים בצו.

ביום 18 ביולי 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקדים את מועד תחילת הצו ליום 18 בפברואר 2018.

2.4.1.1.5 ביום 25 בינואר 2017 פורסמה הצעת חוק בנק ישראל (תיקון מס' 4) (הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקים ועדה ליציבות פיננסית שבראשה יעמוד נגיד בנק ישראל. הוועדה תפעל במטרה לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ופעילותה הסדירה, ולשם כך תקדם תיאום ושיתוף פעולה בין רשויות הפיקוח הפיננסיות – הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים, הפיקוח על מערכות תשלומים וניירות ערך, וכן בינן לבין בנק ישראל ומשרד האוצר ותביא לשיתוף פעולה ביניהן לשם תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. הצעת החוק מפרטת את תפקידיה של הוועדה, והרכבה, ומציעה לקבוע מנגנון קבלת החלטות.

חוזרים	2.4.1.2
2.4.1.2.1	ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה חוזר המתקן את חוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי. במסגרת התיקון נקבע כי בשיווק מוצר ביטוח מסוג ביטוח נסיעות לחו"ל שאינו כולל החרגות בשל חיתום רפואי ושתקופת הביטוח בו לא עולה על 30 יום, לא יחולו ההגבלות הקיימות בעת הפניית לקוחות פוטנציאליים לגוף מפוקח, שעניין בעיקר הגבלת פרטי המידע אודות הלקוח שהגוף החיצוני רשאי למסור לגוף המפוקח ואיסור מסירת מידע בדבר תנאי מוצר הביטוח וטיבו ללקוח. ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה חוזר אשר מחליף ומתקן את חוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי ודוחה את מועד תחילת החוזר ביחס לביטוחי נסיעות לחו"ל מיום 1 בנובמבר 2017 ליום 3 ביוני 2018.
2.4.1.2.2	ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר בנושא הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, אשר מטרתו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה Solvency II עם התאמות לישראל. הוראות החוזר מבוססות על הנדבך הראשון של הדירקטיבה, שעניינו חישובי הון כלכלי ודרישת הון מבוססת סיכון. בהתאם לחוזר, חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 והוראות הממונה שניתנו מכוחן. מועד התחילה של משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II, על פי החוזר, יהיה ב- 30 ביוני 2017. חברת ביטוח רשאית לחשב, עד סוף שנת 2018, הון נדרש לכושר פירעון למועד הדוח השנתי בלבד. בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024, יחולו ההוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון באופן הדרגתי, כך שההון נדרש לכושר פירעון ליום 30 ביוני 2017 לא יפחת מ-60% מההון הנדרש לכושר פירעון לפי הוראות הנספח לחוזר (SCR), הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2017 לא יפחת מ-65% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2018 ועל נתוני 30 ביוני 2019, לא יפחת מ-70% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2019 ועל נתוני 30 ביוני 2020, לא יפחת מ-75% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2020 והון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 30 ביוני 2021, לא יפחת מ-80% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2021 ועל נתוני 30 ביוני 2022, לא יפחת מ-85% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2022 ועל נתוני 30 ביוני 2023, לא יפחת מ-90% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2023 ועל נתוני 30 ביוני 2024, לא יפחת מ-95% מ-SCR והון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2024 ואילך, לא יפחת מ-SCR. בהמשך לפרסום החוזר, ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II. בהתאם לטיוטה, על חברות הביטוח לכלול בדוח השנתי והרבעוני שלהן דוח אודות יחס כושר פירעון בהתאם לנספח לטיוטה.
2.4.1.2.3	ביום 1 במרץ 2017 פרסם חוזר שעניינו הוראות לניסוח תכניות ביטוח במסגרתו נקבעו הוראות נוספות שיש לכלול בתכנית ביטוח או שאין לכלול בתכנית ביטוח. תחילתן של הוראות החוזר יהיה כדלקמן: לגבי תכניות לביטוח סיעודי, ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד שלישי), תאונות אישיות, ביטוח שיניים, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח חיים-חיסכון, ביום 1 באוגוסט 2017; לגבי תכניות לביטוח הוצאות רפואיות, ביום 1 באוקטובר 2017, ולגבי יתר תכניות הביטוח, ביום 1 בדצמבר 2017.
2.4.1.2.4	ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו ביטול פוליסת ביטוח, במסגרתו נקבע כי מבוטח רשאי לבקש לבטל פוליסת ביטוח באמצעות דואר אלקטרוני, חשבון אישי מקוון, שיחת טלפון למוקד שירות, פקס ודרכים נוספות שיבחר המבטח, והוראות נוספות הנוגעות להליך הביטול. הוראות החוזר יחלו ביום 1 ביולי 2017.

2.4.1.2.5 ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו ליווי פיננסי, אשר קובע כללים שיחולו על גוף מוסדי שמממן פרויקט בנייה בשיטת ליווי פיננסי. במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין הנפקת פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה בפרויקט אשר ישמשו לכל תשלום אותו עתיד הרוכש לשלם בגין מחיר הדירה; הוצאת ערבות בנקאית על ידי הגוף המוסדי בגין הסכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי או מתן בטוחה אחרת, ופרטים שיכללו בהסכם ליווי. כמו כן, החוזר קובע כי בעסקאות בהן נטל גוף מוסדי חלק במימון פרויקט בשיטת ליווי פיננסי, תוך כדי שיתוף פעולה עם צד שלישי, רשאי הגוף המוסדי שלא לבצע את הפעולות האמורות בחוזר, ובלבד שווידא כי פעולות אלה בוצעו במלואן על ידי צד שלישי. הוראות החוזר חלות החל מיום הפרסום.

בהמשך לחוזר, ביום 30 במרץ 2017 פורסם חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע כי הלוואה לרכישת דירה וליווי פיננסי יוכלו להינתן גם על ידי מבטח, וכן נקבע, בין היתר, כי הבטוחה שעל המוכר לתת לקונה עם קבלת תשלום עבור הדירה לא תכלול את רכיב המע"מ וכי במקרה של מימוש הבטוחה יושב סכום המע"מ לקונה באמצעות התאגיד הבנקאי או המבטח על-ידי קרן ייעודית שתוקם לשם כך.

2.4.1.3 טיוטות חוזרים

2.4.1.3.1 ביום 6 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, במסגרתה מוצע להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים ולאפשר למשקיעים המוסדיים להיכנס לתחום ההלוואות הקמעונאיות למשקי בית באמצעות השקעה בחברות העוסקות במתן אשראי למשקי בית שהינן צדדים קשורים. חלקו היחסי של המשקיע המוסדי בשווי ההלוואות שתעמיד חברת האשראי יהיה עד 49%, וחלקו של הגוף המוסדי לא יפחת מ-20%, וסכום הלוואה יוגבל ל-50,000 ש"ח.

ביום 23 באפריל 2017 פורסמה טיוטת מסמך עקרונות להערוך הציבור בעניין מתן סיוע ממשלתי להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, לפיה מוצע לקבוע, בין היתר, כי תוקם ועדה למתן סיוע ממשלתי לבעלי שליטה בחברות שיעסקו במתן אשראי קמעונאי, אשר יינתן בדרך של הלוואה בגובה 15 מיליון ש"ח, אשר תהפוך למענק בהתקיים התנאים הקבועים במסמך ובהם עמידה בהעמדת הלוואות קמעוניות בסכומים ובמועדים הקבועים במסמך, ובהם העמדת הלוואות בסכום כולל של 600 מיליון ש"ח בתוך שנתיים, והלוואות בסך כולל מיליארד ש"ח בתוך 3 שנים.

2.4.1.3.2 ביום 1 במרץ 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה מעורבות תומך מכירה בהליך שיווק ומכירה של מוצר ביטוח. בהתאם לטיוטה תומך מכירה הינו מי שאינו מחזיק ברישיון כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח ומבצע עבור מבטח או עבור סוכן, במישרין או בעקיפין פעולות אגב מכירת מוצר ביטוח. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע כי פעולת תומך מכירה תבוצע רק בבית העסק שבו פועל מבטח או סוכן; חובת שליחת פרטים אודות המוצר שנמכר ללקוח לאחר סיום שיחת המכירה לצירוף לקוח לביטוח ואודות הצורך בקבלת אישורו היזום לרכישת הביטוח; תנאים לקבלת מבטח שצורף על ידי סוכן או תומך מכירה לביטוח, לרבות חובת צירוף הקלטה של שיחת המכירה וקבלת אישורו היזום של המבטח להצטרף לביטוח, וכן הוראות לעניין תגמול תומכי מכירה ופיקוח ובקרה על פעילותם.

2.4.1.4 עמדת ממונה

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה עמדת ממונה שעניינה הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות, במסגרתה נקבע כי על חברת הביטוח ליזום, לפני תום תקופת תשלום תגמולי ביטוח שאושרה, הקצרה מתקופת הזכאות המרבית, בדיקה מחודשת של זכאות שמסגרתה תברר האם התובע עודנו זכאי לתגמולי ביטוח, וזאת בהתאם לקריטריונים ברורים שתקבע חברת הביטוח בהתחשב, בין השאר, במצבו הרפואי של התובע ובגילו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 24 ביולי 2017 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2017. במסגרת התיקון נקבע כי מספר המציעים המינימלי בהליך תחרותי לבחירת ספקי ברוקראז' יוגדל מארבעה לשמונה; הליך תחרותי יבוצע לכל אפיק השקעה בנפרד במקום לכל סוגי ניירות הערך יחד ולכל אפיק השקעה ייבחר זוכה אחד לפחות; קופת גמל ענפית שהשקעותיה מנוהלות על ידי תאגיד תהיה רשאית לרכוש או למכור ניירות ערך מהתאגיד או מצדדים קשורים לו ובלבד שסך כל העמלות בשל המכירה או הרכישה כאמור לא יעלו על 20% מסך העמלות בשל כלל הרכישות והמכירות שביצעה קופת הגמל במהלך השנה; גוף מוסדי יהיה רשאי לבצע פעולות רכישה ומכירה של ניירות ערך לביצוע עסקה אקראית בנסיבות מיוחדות שלא באמצעות מי שנבחר בהליך תחרותי בהינתן שקיים נוהל של המשקיע המוסדי לסוג התקשרות זה ושנמסר דיווח רבעוני לעניין עסקאות אלה לוועדת ההשקעות; משקיע מוסדי יקיים הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך שיתקיים אחת לחמש שנים בין ארבעה משתתפים לפחות, אך גוף מוסדי שהתקשר עם 'גלובל קסטודיאן' לצורך החזקה כאמור יהיה פטור מעריכת הליך תחרותי. תחילת ההוראה לעניין הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך יהיה שנה מיום מועד הפרסום התקנות. יתר הוראות התקנות יכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות, למעט לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך שהליך תחרותי בגינם התקיים לפני יום פרסומן של התקנות.

2.4.2.1.2 ביום 28 במרץ 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017, במסגרתן נקבעו הוראות לחישוב תשואה על נכסי הקרן ולשינוי הקצאת אגרות החוב המיועדות בקרן הפנסיה בחלוקה לקבוצות - מקבלי קצבה, עמיתים בני חמישים ומעלה ויתר העמיתים, כך שמתוך הנפקת האג"ח המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות בשיעור של 30% מסך נכסי קרן הפנסיה, תקצה הקרן את האג"ח המיועדות בהתאם לחלוקה הבאה: 60% מהנכסים העומדים כנגד ההתחייבות לפנסיונרים (לא כולל זכאים קיימים), 30% מנכסי החוסכים בקרן הפנסיה שגילם בין 50 לגיל הפרישה והיתרה לשאר עמיתי הקרן. כמו כן, התקנות קובעות כי הממונה יהיה רשאי להגדיל את שיעור זקיפת התשואה בשל אגרות חוב מיועדות למקבלי קצבה בקרן (עד 85% מסך כל נכסי מקבלי הקצבה) אם מצא כי שיעור זקיפת אגרות החוב לעמיתים בגיל 50 ומעלה ולעמיתים אחרים עולה על מחצית האחוז בהשוואה לקרן אחרת וכי פער כאמור עלול להפר את האיזון הדמוגרפי בקרן, וכן כי עד יום 31 בדצמבר 2023 זקיפת תשואה לעמיתים בגיל 50 ומעלה תבוצע באופן זהה לזקיפת התשואה לעמיתים בני פחות מ-50. תחילתן של התקנות ביום 1 ביולי 2017.

2.4.2.1.3 ביום 20 במרץ 2017 פורסמה טיוטת תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009, במסגרתה מוצע לקבוע כי הליך תחרותי יתקיים בין שמונה משתתפים לפחות, וכן מוצע לבטל את מגבלת 20% מסך העמלות לצד קשור ולקבוע כי משקיע מוסדי יוכל לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלה שתשולם בגין עסקאות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי שאינו צד קשור. כמו כן, מוצע לקבוע כי עבור כל העסקאות תשולם לצד הקשור העמלה הזולה ביותר שהוצעה על ידי הזוכה בהליך תחרותי, ללא קשר למאפייני העסקה וכן כי רכישה ומכירה של ניירות ערך יכול שיעשו על ידי מי שבחר בו העמית לעניין זה, גם אם לא השתתף או השתתף ולא זכה בהליך תחרותי, ובלבד שהוצגו בפני העמית כל התנאים שלפיהם התקשרה החברה המנהלת עם הזוכים בהליך תחרותי כאמור.

- 2.4.2.1.4 ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה)(תיקון), התשע"ז-2017, המציעה לקבוע כי הגדרת קופת גמל תכלול את כל סוגי המוצרים הפנסיוניים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005, לרבות קופת גמל שהן קופות ביטוח, ולמעט קרן פנסיה ותיקה, קופת ביטוח מבטיחת תשואה וקופת גמל מבטיחת תשואה, באופן שיתאפשר תשלום עמלת הפצה בגינם ליועצים פנסיוניים, וכן כי עמלת הפצה אשר תשולם לבעל רישיון מהגוף המוסדי בגין עסקאות לגבי קופת גמל, תהיה בדרך של תשלום כספי בלבד, ולא בדרך של הטבות אחרות. כמו כן, הטיטה מציעה לקבוע אפשרות ליועץ לחתום על הסכמי הפצה עם חברה מנהלת בתנאים שונים לגבי קבוצות מוצר שונות (קופת גמל לקצבה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל אישית לפיצויים, קרן השתלמות, קופת גמל להשקעה).
- ביום 29 במאי 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי)(תיקון), התשע"ז-2017, הקובעות הוראות לעניין הכספים שניתן לנהל בקופת גמל בניהול אישי וכן הוראות מעבר בנוגע לכספים שהופקדו לפני יום התחילה; הוספת מגבלות על השקעת כספי קופת גמל בניהול אישי והעברת כספים בין קופות גמל אשר אחת מהן היא קופת גמל בניהול אישי. תחילת התקנות ביום 29 ביוני 2018.
- 2.4.2.1.5 ביום 29 בינואר 2017 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, אשר מטרתו להעניק סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות שאינן בהסדר באמצעות העברת כספים מתקציב המדינה (כרית ביטחון), כדי למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויותיהם של העמיתים בקרנות האמורות, בכפוף לעריכת שינויים בזכויות ובחובות של העמיתים בהן.
- 2.4.2.1.6 ביום 16 בינואר 2017 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע איסור על חישוב עמלת הפצה בזיקה לשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית, וכן העונש בגין הפרת האיסור כאמור. תחילתו של החוק ביום 1 באפריל 2017.
- 2.4.2.1.7 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק י"ב: מס ריבוי דירות, במסגרתו נקבע כי עמית שחייב במס ריבוי דירות יהיה רשאי להפקיד תשלומים בקופת גמל להשקעה עד ליום 31 בדצמבר 2017 מעבר לתקרה של 70,000 ש"ח, אם מכר דירה שהייתה בבעלותו לפני יום 16 בדצמבר 2016 לרוכש תושב ישראל שיש לו לכל היותר דירה יחידה ותקרת ההפקדה לקופת הגמל תהיה עד 2.5 מיליוני ש"ח או עד לתמורה בגין מכירת הדירה - לפי הנמוך מבניהם.
- 2.4.2.1.8 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ג': פיצויי פיטורים, במסגרתו נקבע, כי סכומים שהופקדו לקופת גמל לקצבה על חשבון מרכיב הפיצויים העולים על תקרת הפיצויים, או שהופקדו על חשבון מרכיב ההשלמה לפיצויים והעולים על תקרת ההשלמה לפיצויים, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופת הגמל. סכומים שאינם עולים על תקרות אלו, יראו אותם כהכנסה של עובד במועד שקיבל אותם. כמו כן, עובד שפרש ואשר עומד לזכותו סכום של עד 360,000 ש"ח או עד תקרת הפיצויים - לפי הגבוה, במרכיב הפיצויים בכל קופות הגמל לקצבה, בשל עבודתו אצל אותו מעביד, יראו בו כאילו הודיע למנהל, בעת פרישתו, על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה.
- 2.4.2.1.9 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ב': חיסכון וסיוע לעצמאים, במסגרתו נקבעו המועדים והשיעורים, לפיהם יופקדו תשלומים לקופת גמל לקצבה על ידי עצמאי בשל הכנסה חייבת, מנגנון לשליחת התראה בשל אי הפקדת תשלומים כאמור וסכום הקנס במידה ולא יופקדו התשלומים כאמור.

2.4.2.2 חוזרים

2.4.2.2.1 ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות, הקובע כי במקרה שעלה שיעור זקיפת התשואה של אגרות החוב המיועדות לעמיתים מתחת לגיל 50, אשר אינם מקבלים קצבה או לעמיתים בגיל 50 ומעלה בקרן מסוימת ביותר מ- 1.5% בהשוואה לשיעור המינימלי האחרון שפורסם על ידי הממונה (אשר הינו שיעור זקיפת התשואה לעמיתים אלו בקרן בה שיעור זה הוא הנמוך ביותר), תזקוף החברה המנהלת של הקרן את התשואה של אגרות החוב המיועדות בשיעור העולה על השיעור האמור לנכסי מקבלי הקצבה בקרן בכפוף להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2012. ביום 15 ביוני 2017 פרסם הממונה כי השיעור המינימלי הינו 27.8%.

2.4.2.2.2 ביום 3 במאי 2017 פורסמו חוזרים שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות והוראות לניהול קרן חדשה, המחליפים חוזרים קודמים באותו נושא. החוזרים קובעים הוראות לאופן חישוב ההתחייבויות לפנסיונרים באופן שהמדידה תעשה מול התשואה שהושגה בפועל ביחס לריבית שנקבעה בחוזר, וכן הוראות לעניין אופן עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובעים מגורמים דמוגרפיים, לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובע מתשואות ושינויים בשיעורי ריבית להיוון, ולפי שיעור שינוי המדד (עבור פנסיונרים ולגבי מקבלי קצבה קיימים). תחילתם של החוזרים ביום 1 בינואר 2018.

כמו כן, באותו היום פורסם חוזר שעניינו הוראות לניהול קרן חדשה כללית, המתקן חוזר קודם באותו השם וקובע, בין היתר, הוראות לעניין דמי הניהול בקרנות פנסיה חדשות כלליות ולעניין הפנסיה שיקבלו שאירי המבוטח שבחר במסלול פנסיית יסוד. כמו כן, קובע החוזר הוראות לעניין עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה. הוראות החוזר חלות החל מיום 1 בינואר 2018.

2.4.2.2.3 ביום 3 במאי 2017 פורסם חוזר, המתקן את החוזר הקיים בנושא משיכת כספים מחשבון של עמית שנפטר עם יתרה נמוכה. החוזר מרחיב את התחולה כך שיחול גם על חברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקובע את המקרים בהם יאפשר גוף מוסדי משיכת כספים ללא המצאת צו ירושה או צו קיום צוואה. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.

2.4.2.2.4 ביום 1 במאי 2017 פורסם תיקון לחוזר קווים מנחים לתכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, בו נקבעו הוראות לפוליסת אובדן כושר עבודה, אשר דוחה את מועד התחילה ליום 1 באוגוסט 2017.

2.4.2.2.5 ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה תיקון לחוזר מסמך הנמקה, בו נקבעו הוראות שונות לעניין מועדי התחילה, ובהן, כי החובה החלה על גוף מוסדי להעביר מידי שנה, עד ליום 15 באפריל, לסוכן ביטוח פנסיוני מידע על גובה התגמול שלו הוא זכאי עבור שיווק המוצרים של הגוף המוסדי, תחל מיום פרסום התיקון. דחיית מועד תחילתן של ההוראות לעניין קופת גמל להשקעה ליום 1 ביולי 2017, וכן הוראות פרטניות לעניין הליכים הנוגעים לקופת גמל להשקעה בתקופה שבין 1 בינואר 2017 ועד ליום 1 ביולי 2017.

2.4.2.2.6 ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הממונה תיקון לחוזר שעניינו הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל. בחוזר מוסדר הליך העברת הכספים של עמית אגב הצטרפותו לקרן פנסיה מקרן פנסיה אחרת שבה הוא מוגדר "עמית לא מפקיד" במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה. כמו כן, נקבעו במסגרת החוזר הוראות ומועדים לצירוף עמיתים חדשים לקרן פנסיה ולקופת גמל לרבות לקרן ברירת מחדל, וכן נקבע כי על חברה מנהלת לאפשר הצטרפות מקוונת באמצעות אתר האינטרנט שלה. תחילתו של החוזר ביום 1 ביוני 2017.

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, במסגרתו נקבע, כי אם עמית לא הודיע, לאחר שנשלחה אליו הודעה בעניין, כי הוא מבקש שלא להעביר לקרן הפנסיה הקולטת כספים הרשומים לזכותו בקרנות הפנסיה שבהן הוא עמית לא מפקיד, תעביר החברה המנהלת של הקרן הקולטת לקרנות הרלוונטיות בקשה להעברת הכספים. עוד נקבע, כי החברה המנהלת אינה רשאית להתנות צירוף של עמית בקבלת מסמכים או נתונים נוספים שאינם מפורטים בטופס ההצטרפות ושאינם חלק מהליך החיתום הרפואי. תחילתו של החוזר נותרה ביום 1 ביוני 2017.

2.4.2.2.7 ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, אשר מתקן ומבטל את החוזר הקיים בנושא, ומחיל את הוראות החוזר גם על קופת גמל להשקעה. תחילתו של החוזר ביום הפרסום.

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם תיקון לחוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, במסגרתו נערכו תיקונים לעניין מתכונת דוח שנתי מקוצר למבוטח בביטוח חיים ואובדן כושר עבודה שאינו כולל רכיב חיסכון (בקשר להוראות מעבר לשנת 2015), וכן לעניין אישור מס המצורף לדוח השנתי המקוצר. החוזר חל לגבי מוצרי החיסכון הפנסיוני וביטוח חיים שהיו בתוקף במהלך התקופה שבגינה מתבצע הדוח, כולה או חלקה, ותחילתו בדוח השנתי לעמית בגין שנת 2016.

2.4.2.2.8 ביום 31 באוגוסט 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו כללים לתפעול מוצר פנסיוני, הקובע הוראות לעניין דיווח סוכן ביטוח פנסיוני לגוף המוסדי, באמצעות ממשק דמי סליקה בדבר הצורך להפחית את דמי הניהול לעמית עקב קבלת דמי סליקה על-ידי הסוכן, לעניין אופן ביצוע ההפחתה והצגת המידע לעמית, ולעניין הפחתת עמלת ההפצה לסוכן. הוראות החוזר יחולו החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר כללים לתפעול מוצר פנסיוני, אשר דוחה את מועד העברת הדיווח על דמי הסליקה ששולמו לסוכן בשל חודשים ינואר-דצמבר 2016 ליום 1 ביולי 2017, ואת מועד הפחתת דמי הסליקה שדווחו כאמור, ליום 15 באוגוסט 2017. עוד קובע החוזר, כי הדיווח לעמיתים בגין החזר סכום ההפחתה יבוצע במסגרת מכתב נלווה לדיווח בגין הרבעון השלישי של שנת 2017, וכי ביום ה-15 ביולי 2017 יעביר הסוכן דיווח על דמי סליקה ששולמו לו בשל חודשים ינואר-יוני 2017.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה חוזר אשר מחליף את החוזר הקיים בנושא כללים לתפעול מוצר פנסיוני, אשר דוחה את מועד העברת הדיווח על דמי הסליקה ששולמו לסוכן בשל חודשים ינואר-דצמבר 2016 ליום 2 ביולי 2017 וכי הדיווח לעמיתים על הפחתת דמי הניהול, סכום ההפחתה, והמועד אשר ממנו הופחתו דמי הניהול, יבוצע במסגרת מכתב נלווה שיימסר לעמית עם הדוח השנתי הראשון שישלח אליו החל מיום התחילה של החוזר. כמו כן, החוזר מבטל את ההוראה לפיה לא יתוקן דיווח שדיווח סוכן לגוף מוסדי שהועבר לאחר שעובד משך או העביר את הכספים מהמוצר הפנסיוני המתופעל, ובלבד שסכום התיקון לא עולה על 60 ש"ח. כמו כן, החוזר קובע כי דיווח שהועבר לאחר שעובד משך או העביר כספים מהמוצר הפנסיוני, אשר גורר סכום הפחתת דמי ניהול לעובד שלא עולה על 35 ש"ח, לא ייכלל בחישוב הפחתת דמי הניהול, אך גוף מוסדי יעביר את הסכום שלא הופחת לעובד שביקש זאת. מועד התחילה של החוזר ביום פרסומו.

2.4.2.2.9 ביום 13 במרס 2016 פרסם הממונה חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה בבחירה אקטיבית של העובד בקופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על ידו בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל וככל שלא נבחרה על ידי העובד קופת גמל ולא נבחרה על ידי המעסיק קופת גמל בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל, יצרף המעסיק את העובד לקופת הגמל שתבחר על ידי הממונה. עוד קובע החוזר כי דמי הניהול שיוצגו על ידי קרנות הפנסיה

הנבחרות יהיו בתוקף למשך 10 שנים ממועד ההצטרפות לקרן. קרנות הפנסיה ייבחרו על ידי הממונה אחת לשלוש שנים החל מיום 1 בספטמבר 2016. בנוסף, נקבע כי בחירת קופת ברירת מחדל על ידי מעסיק או ארגון עובדים תיעשה לפי הליך תחרותי בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידה. הסדרי ברירת מחדל קיימים יישארו בתוקף עד מרס 2019 לכל המאוחר. בטיטות תיקון לחוזר העברת כספים לקופות גמל מיום 1 בפברואר 2017 נקבע כי הוראת המעבר כאמור לעניין הסדרי ברירת מחדל קיימים, תתקיים רק אם שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהסכם או נגבים מכוחו אינם עומדים על שיעורי דמי הניהול המרביים הקבועים בהוראות הדין.

בעקבות פרסום החוזר, הוגשה ביום 21 באפריל 2016 עתירה לבג"צ מטעם התאחדות חברות הביטוח למתן צו על תנאי וצו ביניים. הטענות שנטענו מטעם התאחדות חברות הביטוח לא התקבלו במסגרת פסק הדין שניתן בעתירה אולם נקבע בהתאם להסכמת הממונה בנושא כי קרנות הפנסיה שיבחרו על ידי הממונה בהליך התחרותי הראשון, ייבחרו אחת לשנתיים במקום אחת לשלוש שנים. בעקבות פסק הדין כאמור פרסם הממונה תיקון לחוזר וכן את ההנחיות החדשות לעניין הליך קביעת קרנות ברירת המחדל.

ביום 1 באוגוסט 2016 פרסם הממונה כי הקרנות שנבחרו הינן קרן הפנסיה של מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.01% מהצבירה ו- 1.31% מההפקדות וקרן הפנסיה של הלמן אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.001% מהצבירה ו- 1.49% מההפקדות. בהתאם להוראות החוזר, קרנות הפנסיה החלו לשמש כקרנות ברירת מחדל נבחרות ביום 1 בנובמבר 2016. יישום החוזר עלול להשפיע על דמי הניהול הנגבים מעמיתים. בשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את ההשפעה הכוללת של יישום חוזר זה.

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל, המציעה לקבוע כי תשלומים שהופקדו לחשבון חברה מנהלת בשל עובד שלא מילא טופס הצטרפות ושהתשלומים בגינו לא הועברו מכח הסכם ברירת מחדל בהתאם לקבוע בחוזר, יושבו למעסיק באופן מיידי. כמו כן, מוצע לקבוע כי החרגת הוראות הטיוטה לגבי הסכם ברירת מחדל שהיה בתוקף במועד פרסומו של החוזר ועד לתום תקופת ההסכם אך לא יאוחר מיום 31 במרץ 2019, תחול רק אם שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהסכם כאמור או נגבים מכוחו לגבי עובד מסוים, אינם שיעורי דמי הניהול המרביים הקבועים בהוראות הדין.

2.4.2.3 טיוטות חוזרים

2.4.2.3.1 ביום 2 באוגוסט 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה יישום נוסף של איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - מחשבוניות לא פעילים לחשבונות שיהיו פעילים בחודשים ספטמבר או אוקטובר 2017. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע הוראות לעניין העברת מידע לממונה וקבלת מידע מהממונה, לעניין ההודעות שיישלחו לעמיתים לגבי העברת פרטיהם ולגבי העברת הכספים לחשבונם בקרן פנסיה פעילה, ולעניין העברת כספים במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה.

2.4.2.3.2 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני, המציעה לקבוע כי גוף מוסדי יהיה רשאי להציע דמי ניהול הנמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין רק אם ההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך שבע שנים לפחות, וכן הוראות המציעות לשנות את אפשרויות העלאת דמי ניהול לפני תום תקופת ההנחה בדמי ניהול ואת אופן ומועד ההודעה על העלאת כאמור.

2.4.2.3.3 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה הוראות בדבר תכניות ביטוח חיים אגב הלוואה לדיור, המציעה לקבוע תנאים שייכללו בתכניות ביטוח חיים למשכנתא, כך שלאורך תקופת ההלוואה תתקיים התאמה בין הכיסוי הביטוחי הנרכש לבין ההלוואה

עבורה נרכש הכיסוי כבטוחה. לשם כך מוצע להקים ממשק דיווח ממוחשב בין חברות הביטוח לבין הבנקים שישמש להעברת נתונים עדכניים לגבי יתרת ההלוואה.

2.4.2.3.4 ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה משיכת כספים מקופת גמל, אשר מטרתה לקבוע הוראות לעניין הליך הטיפול בבקשה למשיכת כספים שלא בדרך של קצבה, ובכלל זה לעניין הטפסים והמסמכים הנדרשים מהעמית, לעניין משך הטיפול בבקשה (לרבות טיפול בבקשה שאינה תקינה), ולעניין אופן הגשת בקשה למשיכת כספים.

2.4.2.4 הנחיות והבהרות

2.4.2.4.1 ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה טיוטת עמדת ממונה שעניינה גביית דמי ניהול בהלוואות, המציעה להבהיר כי גבייה של דמי טיפול מלווה ספציפי, בקשר להוצאות שנגרמו מהקמת הלוואה או מהטיפול בה, אסורה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, שכן היא מהווה קבלת טובת הנאה בקשר עם ניהול כספי החוסכים מעבר להוצאות ודמי טיפול שנקבעו בחוק. זאת, לרבות במקרה שבו לווה משלם כספים בעצמו, ישירות לצד שלישי הנותן שירותים לגוף המוסדי. לפיכך הטיטה מורה כי גופים מוסדיים יחדלו מגביית כספים עבור העמדת הלוואות מכל סוג או עבור הטיפול בהן, ולא יאפשרו גביית כספים אלו על ידי צד שלישי.

2.4.2.4.2 ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיוטת הכרעה עקרונית המציעה לקבוע כי גוף מוסדי לא יגבה דמי טיפול ממבוטח או מעמית לצורך הקמת הלוואה שהועמדה לו כנגד יתרת החיסכון הצבורה לו, או טיפול בה, או יאפשר גביית כספים אלו על ידי צד שלישי. כמו כן, מוצע כי גוף מוסדי ישיב לכל מבוטח או עמית את דמי הטיפול שנגבו ממנו בתקופה שבין 1 ביולי 2010 ועד 30 ביוני 2017, יפרסם הודעה כאמור בהכרעה באתר האינטרנט ויעביר לממונה דוח מסכם של מבקר הפנים שלו המאשר כי החברה ביצעה את הוראות הטיטה ואת נכונות נוסח המכתב לחוסכים. יצוין, כי אין לטיטת ההכרעה השפעה מהותית על תוצאות החברה.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראות דין

2.4.3.1.1 ביום 29 ביוני 2017 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון מס' 2), התשע"ז-2017, המתקנות את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו - 2015 וקובעות, בין היתר, כי המועד שעד אליו יהיה רשאי מבוטח זכאי להצטרף לביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופת חולים ללא בדיקה של מצבו הרפואי, יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2017, וכן כי על מנת לאפשר לחיילים ולמשרתי קבע רצף ביטוחי בתקופת שירותם יתאפשר צירופו מחדש של חבר קופת חולים שבוטל רישומו בקופה החל מחודש יולי 2016 והוא לא נרשם לקופת חולים אחרת, לביטוח הסיעודי הנערך לחברי קופת חולים שבה היה רשום ללא בחינה של מצב רפואי קודם. בנוסף, הורחבה הגדרת פעולת הניידות באופן שאי יכולתו של מבוטח לנוע ללא כיסא גלגלים תחשב כאי יכולתו לנוע באופן עצמאי.

2.4.3.1.2 ביום 29 ביוני 2017 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (בריאות קבוצתי) (תיקון), התשע"ז-2017 המתקנות את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי), התשס"ט-2009, בהן נקבע כי מעביד רשאי להתקשר בחוזה לביטוח בריאות קבוצתי גם לגבי בני משפחה של גמלאים שנפטרו שמבטח ממשיך לבטחם, וכי קופת חולים רשאית להתקשר בחוזה לביטוח קבוצתי גם לגבי חבר שבוטל רישומו בקופת חולים והוא לא נרשם לקופת חולים אחרת.

2.4.3.1.3 ביום 28 במרץ 2017 פורסם ברשומות חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע כי על בית המשפט לפסוק, בגין תביעות מכוח ביטוח סיעודי במקרה בו לא

שולמו על ידי המבטח תגמולי הביטוח שאינם שניים במחלוקת בתום לב במועדים הקבועים בחוק, ריבית מיוחדת מינימלית בשיעור של פי עשרה מהריבית הקבועה בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, למעט אם החליט להפחיתה מטעמים מיוחדים שירשמו. הוראות התיקון יחולו על תביעות שהוגשו לבית המשפט ביום הפרסום ואילך.

2.4.3.2 חוזרים

2.4.3.2.1 ביום 21 במאי 2017 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לגבי ביטוח סיעודי אשר מטרתו לקבוע תנאים לחידוש פוליסות ביטוח סיעודי קבוצתיות, מתוך ראייה ארוכת טווח במטרה להבטיח כיסוי ביטוחי זמין לכל החיים, ובהם, כי תקופת הביטוח תהיה בין 5 ל- 8 שנים, הפרמיה תהיה קבועה או מוגדלת וערכי סילוק יצברו עבור כל מבטח בהתאם למועד הצטרפותו לראשונה לביטוח או מעת הגיעו לגיל 40, על פי בחירת חברת הביטוח (למעט אם הינו בן 70 ומעלה במועד השיווק לראשונה או החידוש של הפוליסה). בנוסף, במקרה של ביטול פוליסה או עזיבת המבטח את הקבוצה, תהיה למבטח זכות לעבור ברצף ביטוחי לפוליסה פרטית לביטוח סיעודי לכל החיים, ולמבטח שהינו בן 40 לפחות במועד המעבר לפוליסה הפרטית הפרמיה לא תהיה גבוהה יותר מהפרמיה האחרונה בביטוח הקבוצתי (בעניין זה נקבעו הוראות מעבר שיחולו עד לסוף שנת 2027 וכן הוראות נפרדות לבני 70 ומעלה), וכן כי בעת חידוש פוליסה בחברת ביטוח אחרת תעביר חברת הביטוח הקודמת לחברת הביטוח החדשה את הרזרבה שנצברה עבור כל מבטח בגין הפרמיה המיועדת לכיסוי סיכון עתידי ששולמה מראש.

2.4.3.2.2 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד – ביטוח נסיעות לחו"ל, הקובע הוראות לניסוח תכנית ביטוח נסיעות לחו"ל ואופן שיווקה, ובהן הוראות לעניין התאמת סכומי הביטוח ליעד הנסיעה; מבנה תכנית הביטוח (רובד ביטוחי בסיסי והרחבות); תנאי כיסוי מינימליים, וכן חובת חברת הביטוח להביא לידיעת המועמד לביטוח כי הרובד הבסיסי אינו מכסה הוצאות רפואיות בחו"ל שנובעות ממצב רפואי קודם, ולהציע לו לרכוש הרחבה להחמרה של מצב רפואי זה. כמו כן, נקבע כי לא ניתן לכלול בתנאי הפוליסה וחריגיה תנאים שיכולה הייתה החברה לבררם בתהליך המכירה, וכי חובה על החברה להאריך את תקופת הביטוח למבטח אשר כרת חוזה ביטוח לתקופה קצרה מתקופת הביטוח המקסימלית. בהתאם לחוזר שפורסם ביום 4 ביולי 2017, החוזר יחול על פוליסות נסיעות לחו"ל שיימכרו או יחודשו החל ביום 3 בספטמבר 2017.

2.4.3.3 טיוטות חוזרים

2.4.3.3.1 ביום 2 באוגוסט 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד – גילוי ודיווח למבטח בביטוח בריאות, במסגרתה מוצע לתקן את ההוראות הקיימות כיום לגבי מתכונת הגילוי הנאות למבטחים בביטוחי בריאות ומתכונת הדיווח השנתי, לקבוע הוראות לעניין מבנה דף פרטי הביטוח בביטוח בריאות וכן לקבוע הוראות גילוי נוספות למבטחים לרבות משלוח מסרונים אודות קבלת בקשה להצטרף לביטוח, העלאת דמי ביטוח ומשלוח דיווחים שנתיים.

2.4.3.3.2 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד – שער 6, חלק 3, פרק 5- ביטוח סיעודי, המציעה לקבוע הוראות ליישוב תביעות בביטוח סיעודי, לרבות החובה ליישב תביעת סיעוד בתום לב, בענייניות, במקצועיות, ושקיפות, בהוגנות ובאופן שישמור על כבוד המבטח. במסגרת הטיוטה, מוצע לקבוע, בין היתר, הגבלה על דרישות מידע ממבטח אם חברת ביטוח יכולה להשיג את המידע באמצעות טופס ויתור סודיות; מינוי נציג שירות אישי שיהיה איש קשר מול המבטח ויעדכן את המבטח אם התקבלו טפסי התביעה במלואם; וכן לוחות זמנים לטיפול בתביעה ולקבלת המידע הנדרש ליישוב התביעה. כמו כן, הטיוטה מציעה לקבוע הוראות לעניין ביצוע הערכת תפקוד של המבטח (שתיעשה על ידי מעריך שיבחר באופן רנדומלי מרשימת מעריכים) ותיעודה, או הסתמכות על הערכת תפקוד שבוצעה על ידי גורם אחר, ערעור חברת ביטוח על הערכת תפקוד ומינוי ספק מכריע, שבוצעה על ידי גורם אחר, ערעור חברת ביטוח על הערכת תפקוד ומינוי ספק מכריע,

התקשרות עם ספקי הערכות תפקוד לרבות לעניין אופן הרכבת רשימת ספקי הערכות התפקוד בחברת ביטוח, מספרם המינימלי ואיסור השפעה על שיקול דעתם, ועוד.

2.4.3.3.3 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 - ביטוח סיעודי, בה מוצע לקבוע, כי תקופת ההתקשרות בין חברת ביטוח לקופת חולים לעניין עריכת תכנית ביטוח סיעודי לחברי קופות חולים תוכל להיות ארוכה מ-8 שנים או להיעשות בתנאים אחרים מאלו הקבועים בחוזר, אם אישר זאת הממונה, וכן לדחות את מועד כניסתה לתוקף של ההוראה לפיה במשך תקופת הביטוח, חברת ביטוח תישא בסיכון הביטוחי הגלום בתכנית הביטוח בשיעור שלא יפחת מ-20%, ליום 1 בינואר 2019.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

2.4.4.1 הצעת חוק

ביום 30 בינואר 2017 פורסמה הצעת חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] (מס' 22), התשע"ז-2017, המציעה לקבוע כי מבטחים יוכלו להנפיק תעודת ביטוח באמצעים אלקטרוניים, ניתן יהיה להציג לשוטר העתק מתעודת הביטוח באמצעים אלקטרוניים וכן שמבוטח יהיה רשאי להוציא יותר מתעודת ביטוח אחת עבור אותו כלי רכב. כמו כן, מוצע לבטל את החובה להחזיר למבטח תעודת ביטוח שבוטלה ולהרחיב את המקרים בהם אין איסור להשתמש ברכב מנועי ללא פוליסה תקפה.

2.4.4.2 חוזרים

ביום 30 בנובמבר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה, המסדיר את ההוראות לעניין שרברבים וטיפול בנזקי מים. במסגרת החוזר נקבע כי מבוטח יהיה רשאי לבחור, בעת הצירוף לפוליסה, בין קבלת שירות על-ידי שרברב הסדר לבין קבלת שירות על ידי כל שרברב; הוראות לעניין ניהול רשימת שרברבים וכמות שרברבים בכל מחוז; אחריות חברת הביטוח על איכות התיקון והשירות, הוראות לעניין זמינות מתן השירות על ידי שרברב שבהסדר והוראות שיש לכלול בהסכם התקשרות עם שרברב.

ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה חוזר המעדכן את החוזר ודוחה את מועד התחילה מיום 1 ביוני 2017 ליום 3 בספטמבר 2017.

2.4.4.3 טיוטות חוזרים

ביום 2 באוגוסט 2017 פורסמה טיוטת תיקון הוראות החוזר המאוחד – ענף רכב ורכוש, במסגרתה מוצע לבטל את רשימות שמאי החוץ של חברות הביטוח ולקבוע מנגנון בחירת שמאי רנדומלי מתוך מאגר שמאים, אשר כל שמאי שאינו שמאי של חברת הביטוח יוכל להיכלל בו; לקבוע עקרונות לעניין הסדרת היחסים בין חברות הביטוח לבין המוסכים המוסכמים לרבות הוראה לפיה על חברת ביטוח לפרסם את הסכם ההתקשרות באתר האינטרנט שלה וכן להתקשר עם כל מוסך אשר יסכים לעמוד בתנאיו וכן הוראות לעניין דירוג שביעות רצון המבוטחים מהמוסכים ופרסומו.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח

2.5.1 תמצית נתונים מהדוחות התוצאתיים המאוחדים של הראל ביטוח (באלפי ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	2017	שינוי ב- %	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	2016
2016	2016	2017		2016	2017
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
4,300,357	1,019,319	1,255,790	23	2,037,458	2,504,221
888,326	200,807	235,591	26	390,679	493,291
15,255	(125,431)	88,659	-	(171,850)	295,519
15,093	4,922	6,849	-	(14)	14,424
33,914	9,851	6,952	(10)	13,649	12,233
סך הכל רווח (הפסד) ממגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
64,262	(110,658)	102,460	-	(158,215)	322,176
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל ממגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
104,205	(79,297)	131,395	-	(120,757)	332,125
מגזר ביטוח כללי					
2,949,193	735,655	775,794	5	1,451,705	1,528,821
1,881,880	473,515	531,456	15	908,172	1,044,763
97,748	35,866	17,533	-	(11,897)	97,920
61,265	43,723	17,544	-	(10,673)	74,964
סך הכל רווח (הפסד) ממגזר ביטוח כללי					
140,288	63,330	3,991	(74)	86,019	22,379
מגזר ביטוח בריאות					
4,163,232	1,022,927	1,088,228	7	2,019,083	2,165,699
3,998,631	976,619	1,038,793	8	1,928,922	2,074,838
143,991	55,513	2,022	(60)	79,428	31,684
140,288	63,330	3,991	(74)	86,019	22,379
פריטים שלא נכללו במגזרי הפעילות					
150,528	30,335	60,504	-	58,046	156,436
24,634	5,349	5,884	6	11,771	12,503
61,589	15,886	14,442	1	30,264	30,591
108,617	34,745	46,313	53	49,054	75,132
357,278	(33,645)	140,932	-	(95,023)	531,209
326,553	(27,921)	94,379	-	(45,942)	354,226
32,693	40,203	61,245	(35)	44,745	29,207
359,246	12,282	155,624	-	(1,197)	383,433
רווח (הפסד) לפני מס					
326,434	(27,878)	94,026	-	(46,252)	353,925
119	(43)	353	(3)	310	301
9%	1%	16%	-	(0.1%)	18%
תשואה להון העצמי במונחים שנתיים באחוזים					

תמצית נתונים מהמאזנים המאוחדים של הראל ביטוח (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני		
2016	שינוי ב- %	2016	2017	
80,904	10.6	77,568	85,826	סך המאזן
44,058	15.9	41,255	47,817	נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
21,717	8.2	21,244	22,980	השקעות פיננסיות אחרות
952	4.1	942	980	נכסים בלתי מוחשיים
4,631	(3.5)	4,785	4,618	נכסי ביטוח משנה
התחייבויות ביטוחיות (עתודות ביטוח ותביעות תלויות) בביטוח חיים				
39,498	16.8	36,716	42,886	בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
11,632	0.1	11,630	11,637	בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
9,528	1.4	9,648	9,778	בביטוח כללי
8,541	11.5	8,070	8,997	בביטוח בריאות (תלוי תשואה ושאינו תלוי תשואה)
69,200	11.0	66,064	73,299	סה"כ התחייבויות ביטוחיות
4,072	13.3	3,712	4,205	הון עצמי המתייחס למחזיקי ההון של החברה

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני		
2016	שינוי ב- %	2016	2017	
44,058	15.9	41,255	47,817	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
76,023	17.7	70,202	82,629	עבור עמיתי קופות גמל וקרנות פנסיה*
120,081	17.0	111,457	130,446	סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה

* סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2.6 נתונים נוספים אודות תוצאות הפעילות

הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח הסתכמה בתקופת הדוח לסך כולל של כ- 6,199 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 5,508 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה המורווחת נובע בעיקר מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון במגזר חסכון ארוך טווח.

הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח ברבעון השני של שנת 2017 הסתכמה לסך כולל של כ- 3,120 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,778 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 12% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה המורווחת נובע בעיקר מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון במגזר חסכון ארוך טווח.

הרווח הכולל, המורכב מרווח לאחר מס בתקופת הדוח בתוספת השינוי נטו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ושינויים אחרים בהון העצמי, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 383 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

המעבר מהפסד לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) עלייה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הקטינה החברה ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת הדוח בסך של כ- 87 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 57 מיליוני ש"ח לאחר מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 146 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 94 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) עדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין שיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעת עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 112 מיליוני ש"ח לאחר מס. השפעה זו קווצה בחלקה מהתפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד באומדן התביעות התלויות בגין שנים קודמות.

(ג) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 81 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 25 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ד) בתקופת הדוח הכירה החברה בהכנסות כתוצאה משערוך של נדל"ן בשימוש עצמי בסך של כ- 89 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 62 מיליוני ש"ח לאחר מס.

השפעות אלו קווצו בחלקן בשל:

(א) גידול בתביעות בענף הביטוח הסייעודי (במגזר בריאות).

(ב) גידול בתביעות בענף רכב חובה ועדכון אומדן התביעות התלויות.

(ג) הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר בעקבותיה הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ- 5 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ד) הכנסות מיסים בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, בעקבות הורדת שיעור מס החברות.

הרווח הכולל לאחר מס הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 156 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח. הגידול ברווח נובע מהסיבות הבאות:

(א) קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 27 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות העלייה בתשואות הגלומות בנכסים וזאת לעומת גידול בהתחייבויות הביטוחיות ברבעון המקביל אשתקד בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח לפני מס

וסך של כ- 59 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון השני. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

(ג) ברבעון השני הכירה החברה בהכנסות כתוצאה משערוך של נדל"ן בשימוש עצמי בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 57 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ד) עדכון הריבית ברבעון המקביל אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 16 מיליוני ש"ח לאחר מס.

השפעות אלו קוזזו בחלקן בשל:

(א) גידול בתביעות בענף הביטוח הסיעודי (במגזר בריאות).

(ב) גידול בתביעות בענף רכב חובה ועדכון אומדן התביעות התלויות.

(ג) הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות אשר בעקבותיה הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ- 5 מיליוני ש"ח לאחר מס.

הרווח הנקי הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 354 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של כ- 46 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 94 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של כ- 28 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 531 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס של כ- 95 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס ברבעון השני של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 141 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס של כ- 34 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו והכנסות מימון לסך של כ- 2,296 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 738 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של שנת 2017 הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו והכנסות מימון לסך של כ- 1,209 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 702 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות המימון של החברה, שלא יוחסו למגזרי הפעילות, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 75 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות המימון נובע בעיקר בשל אינפלציה חיובית בשיעור של 0.7% בתקופת הדוח לעומת אינפלציה שלילית בשיעור של 0.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההון העצמי של החברה ליום 30 ביוני 2017, המתייחס לבעלי המניות של החברה, מסתכם לסך של כ- 4,205 מיליוני ש"ח, לעומת הון עצמי של כ- 3,712 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2016 ולעומת הון עצמי של כ- 4,072 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. השינוי בהון העצמי נובע מ: (א) רווח כולל המיוחס לבעלי המניות של החברה בסך של כ- 383 מיליוני ש"ח; (ב) חלוקת דיבידנד בסך של כ- 250 מיליוני ש"ח.

לפרטים אודות דרישות ההון הרגולטורי מחברות הביטוח בקבוצה ומהחברות המנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, בהתאם לתקנות וחוזרי הפיקוח ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

2.7 ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

הרווח הכולל בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 332 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל של כ- 121 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) עלייה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת הדוח בסך של כ- 87 מיליוני ש"ח לפני מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 146 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 81 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 25 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ג) גידול ברווח הכולל לפני מס מפעילות קרנות הפנסיה וקופות הגמל מסך של כ- 15 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד לסך של כ- 27 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, שנובע בעיקרו מהפרשה חד פעמית בתקופה המקבילה אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב.

הרווח הכולל בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ברבעון השני של 2017 הסתכם לסך של כ- 131 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל בסך של כ- 79 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות העלייה בתשואות הגלומות בנכסים וזאת לעומת גידול בהתחייבויות הביטוחיות ברבעון המקביל אשתקד בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון השני. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 322 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח הסתכם ברבעון השני של 2017 לסך של כ- 102 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס בסך של כ- 111 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.7.1 ביטוח חיים

הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 2,504 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,037 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 23% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון. הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח היוו כ- 40% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה בתקופת הדוח.

הפרמיות שהורווחו ברבעון השני של 2017 הסתכמו לכ- 1,256 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 1,019 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 23% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון.

הרווח הכולל בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 305 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 136 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) עלייה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת

הדוח בסך של כ-87 מיליוני ש"ח לפני מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה
אשתקד בסך של כ-146 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור
9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו
בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-81 מיליוני
ש"ח ביחס לסך של כ-25 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח חיים הסתכם ברבעון השני של 2017 לסך של כ-117 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד
כולל בסך של כ-94 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע
בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-41 מיליוני
ש"ח לפני מס בעקבות העלייה בתשואות הגלומות בנכסים וזאת לעומת גידול בהתחייבויות
הביטוחיות ברבעון המקביל אשתקד בסך של כ-92 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית
(לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו
ברבעון השני. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ-26 מיליוני
ש"ח ביחס לסך של כ-10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח בכ-296 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס של כ-
172 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח חיים הסתכם ברבעון השני של 2017 בכ-89 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס
של כ-125 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו בתקופת הדוח
לסך של כ-1,796 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-519 מיליוני ש"ח בתקופה
המקבילה אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על
ההכנסות מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי
התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. הגידול
נובע בעיקר מתשואות גבוהות יותר בשוק ההון.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו ברבעון השני של
2017 לסך של כ-964 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-542 מיליוני ש"ח ברבעון
המקביל אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על ההכנסות
מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי
התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. הגידול
נובע בעיקר מתשואות גבוהות יותר בשוק ההון.

בתקופת הדוח הסתכמו הפדיונות לסך של כ-554 מיליוני ש"ח, והיוו כ-2.5% מהעתודה הממוצעת
בביטוח חיים בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של 2017 הסתכמו הפדיונות לסך של כ-251 מיליוני ש"ח, והיוו כ-2.3% מהעתודה
הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ-264 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, שהיוו
כ-2.6% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

עתודות ביטוח החיים ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו לכ-54 מיליארדי ש"ח.

פוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו בשנים 1991 - 2003

4-6.2016 (באחוזים)	4-6.2017 (באחוזים)	1-6.2016 (באחוזים)	1-6.2017 (באחוזים)	
0.53	1.03	1.20	3.09	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
0.33	0.76	0.79	2.40	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
1.04	1.94	0.79	3.82	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
0.84	1.66	0.38	3.11	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

להלן שיעורי התשואה בפוליסות תלויות תשואה - מסלול כללי:

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004

4-6.2016 (באחוזים)	4-6.2017 (באחוזים)	1-6.2016 (באחוזים)	1-6.2017 (באחוזים)	
0.72	0.97	1.09	2.95	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
0.46	0.71	0.55	2.42	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
1.24	1.88	0.68	3.67	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
0.97	1.62	0.15	3.14	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הוא (במיליוני ש"ח):

4-6.2016	4-6.2017	1-6.2016	1-6.2017	
317	649	134	1,188	רווחים לאחר דמי ניהול
80	108	164	240	סך דמי ניהול

2.7.2 קרנות פנסיה

היקף הנכסים המנוהלים על ידי קרנות הפנסיה ליום 30 ביוני 2017 הסתכם בכ- 49.1 מיליארדי ש"ח, לעומת כ- 39.9 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2016, גידול של כ- 23% ולעומת היקף נכסים בסך של כ- 44.3 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 11%. הגידול ביחס לשנה קודמת נובע בעיקר מהפקדות שוטפות ומתשואה שהושגה בתקופת הדוח.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 3,359 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,011 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12%.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה ברבעון השני של שנת 2017 הסתכמו בכ- 1,752 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 1,608 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 9%.

הנכסים של קרנות הפנסיה ודמי הגמולים המופקדים בהן אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם בתקופת הדוח בכ- 145 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 136 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 7%. ההכנסות מדמי ניהול בתקופה המקבילה אשתקד כוללות הכנסות בגין מתן שירותי תפעול על-ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח.

לפרטים אודות סיום ההתקשרות למתן שירותי תפעול על-ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 72 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 70 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 3%. ההכנסות מדמי ניהול ברבעון המקביל אשתקד כוללות בגין מתן שירותי תפעול על-ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח.

ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 134 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 123 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 66 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 61 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח נרשמו תשואות חיוביות במרבית אפיקי ההשקעה בשוק ההון. שיעור התשואה הנומינלית שהשיגה קרן הפנסיה החדשה "הראל פנסיה" בתקופת הדוח הינו 3.95% לעומת שיעור תשואה נומינלית של 0.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.7.3 קופות גמל

נכון למועד הדוח, תחת החברות המנהלות של קופות הגמל בקבוצה קיימות 11 קופות גמל (קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית). בחלק מקופות הגמל מספר מסלולי השקעה, לבחירת העמית. סך הכל מפעילה הקבוצה, נכון ליום 30 ביוני 2017, במסגרת קופות הגמל כאמור 45 מסלולים.

היקף הנכסים המנוהלים בקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, ליום 30 ביוני 2017, הסתכם לסך של כ- 33.5 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 30.3 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2016, גידול של כ- 11%, ולעומת סך של כ- 31.7 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 6%.

הנכסים ודמי הגמולים של קופות הגמל אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 108 מיליוני ש"ח למול כ- 91 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 19%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מהפרשה חד פעמית שנרשמה בתקופה מקבילה אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב. השפעה זו קווצה בחלקה בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 55 מיליוני ש"ח למול סך של כ- 50 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 11%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מהפרשה חד פעמית שנרשמה ברבעון המקביל אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב. השפעה זו קווצה בחלקה בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההוצאות בקופות הגמל הסתכמו לסך של כ- 95 מיליוני ש"ח מול סך של כ- 91 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בקופות הגמל הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 49 מיליוני ש"ח למול סך של כ- 45 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 15 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 14 מיליוני ש"ח, מול הפסד לפני מס בסך של כ- 0.01 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, מול רווח לפני מס בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בקופות הגמל בתקופת הדוח הייתה חיובית והסתכמה לסך של כ- 972 מיליוני ש"ח, לעומת צבירה חיובית של כ- 540 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.8 ביטוח בריאות

הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 2,166 מיליוני ש"ח, מול סך של כ- 2,019 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-7%. הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות מהוות בתקופת הדוח כ- 35% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 1,088 מיליוני ש"ח, מול סך של כ- 1,023 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-6%.

הרווח הכולל במגזר ביטוח בריאות הסתכם בתקופת הדוח לכ- 22 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהרעה בביטוח הסיעודי בשל גידול בתביעות.

הרווח הכולל במגזר ביטוח בריאות הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 4 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 63 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהרעה בביטוח הסיעודי בשל גידול בתביעות.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכם בכ- 32 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 79 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות ברבעון השני של שנת 2017 הסתכם בכ- 2 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 56 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות ברוטו בגין חוזי ביטוח במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכם לכ- 1,785 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 1,497 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-19% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהתחייבויות הביטוחיות כולל את רווחי ההשקעה שזקפו לתכנית לביטוח סיעודי קבוצתי שבה מרבית הסיכון הביטוחי מוטל על התכנית עצמה, בסך של כ- 97 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, מול סך של כ- 31 מיליוני ש"ח שזקפו בתקופה המקבילה אשתקד.

2.9 ביטוח כללי

הרכב הפרמיות ברוטו והרווח בפעילות הביטוח הכללי לתקופת הדוח, לפני מסים, על פי ענפי הביטוח הכלולים בביטוח הכללי, הינו כדלקמן (באלפי ש"ח):

פרמיות ברוטו

שנת 2016	שינוי ב-%	4-6.2016	4-6.2017	שינוי ב-%	1-6.2016	1-6.2017	
491,079	11.6	89,371	99,710	14.4	274,102	313,645	רכב חובה
780,015	(1.7)	170,181	167,348	(8.7)	421,818	384,979	רכב רכוש
945,618	(13.3)	281,987	244,608	(4.0)	521,164	500,289	ענפי רכוש ואחרים
849,897	5.3	162,718	171,414	5.2	453,376	476,974	ענפי חבויות אחרים
(17,504)	(64.0)	(5,047)	(1,819)	(59.1)	(10,533)	(4,303)	ביטוח אשראי ומשכנתאות*
3,049,105	(2.6)	699,210	681,261	0.7	1,659,927	1,671,584	סה"כ

* בניכוי סילוקים

רווח (הפסד) כולל לפני מסים

שנת 2016	שינוי ב-%	4-6.2016	4-6.2017	שינוי ב-%	1-6.2016	1-6.2017	
(25,704)	-	1,674	(26,173)	(61.2)	(30,384)	(11,804)	רכב חובה
10,431	-	3,818	9,848	-	4,414	15,775	רכב רכוש
74,213	21.8	21,290	25,937	63.9	29,607	48,528	ענפי רכוש ואחרים
(53,031)	-	6,285	(2,289)	(95.9)	(43,928)	(1,812)	ענפי חבויות אחרים
55,356	(4.1)	10,656	10,221	(18.0)	29,618	24,277	ביטוח אשראי ומשכנתאות
61,265	(59.9)	43,723	17,544	-	(10,673)	74,964	סה"כ

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה *:

1-6.2016	1-6.2017	
(4%)	11%	רכב חובה
(18%)	2%	רכב רכוש
7%	10%	ענפי רכוש ואחרים
4%	2%	ענפי חבויות אחרים

* פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, כמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.

הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 1,672 מיליוני ש"ח, מול כ- 1,660 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1%.

הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2017 הסתכמו לסך של כ- 681 מיליוני ש"ח, מול כ- 699 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 3%.

הפרמיות ברוטו במגזר ביטוח כללי בגין עסקת עובדי המדינה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 18 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות ברוטו בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנטרול

הפרמיות כאמור, גדלו הפרמיות בתקופת הדוח בשיעור של כ- 4.4% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר ממספר עסקאות גדולות.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 1,157 מיליוני ש"ח מול כ- 1,137 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 2%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 430 מיליוני ש"ח מול כ- 422 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 2%.

הרווח הכולל בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 75 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל של כ- 11 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח כולל נובע בעיקר מעדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח.

השפעה זו קווצה בחלקה בשל:

(א) התפתחות שלילית בענף רכב חובה בתקופת הדוח באומדן התביעות התלויות אל מול התפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.

(ב) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות אשר בעקבותיה הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ-8 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל בביטוח כללי ברבעון השני של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 18 מיליוני ש"ח מול רווח כולל של כ- 44 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) התשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

(ב) התפתחות שלילית בענף רכב חובה ברבעון הנוכחי באומדן התביעות התלויות.

(ג) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות אשר בעקבותיה הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ-8 מיליוני ש"ח.

(ד) השפעות אלו קווצו בחלקן בשל עדכון הריבית ברבעון המקביל אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח.

הרווח לפני מס בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 98 מיליוני ש"ח מול הפסד בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח כללי ברבעון השני של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 18 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.1 רכב רכוש

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 385 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 422 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 9%. הקיטון בפרמיות נובע בעיקרו מהקדמת מועד חידוש עסקת עובדי מדינה בחודש דצמבר 2016 והכללת הפרמיות ברוטו בגין שנת 2017 בשנת 2016.

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 167 מיליוני ש"ח בדומה לפרמיות ברוטו בסך של כ- 170 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 371 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 411 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 10%, כמוסבר לעיל.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 בכ- 161 מיליוני ש"ח, בדומה לכ- 164 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח רכב רכוש הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 16 מיליוני ש"ח מול רווח כולל

בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות.

הרווח הכולל בביטוח רכב רכוש הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע מהמשך השיפור בתוצאות החיתומיות.

הרווח לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 18 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

ביום 18 בספטמבר 2016 נמסר להחברה על זכייתה במכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר ("החשכ"ל") בכ-7% מהיקף ביטוחי רכב רכוש חובה של עובדי מדינה לשנת 2017. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

2.9.2 רכב חובה

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 314 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 274 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 14%. הגידול נובע בעיקר מגידול בפרמיה במספר קולקטיבים. השפעת הגידול כאמור קווצה עקב קיטון בפרמיות בגין עסקת עובדי מדינה, עקב הקדמת מועד החידוש של השנה הנוכחית לחודש דצמבר 2016 והכללת הפרמיה ברוטו בגין שנת 2017 בשנת 2016.

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 100 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 89 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 12%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 312 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 273 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמסביר לעיל.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של 2017 בכ- 99 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 89 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, כמסביר לעיל.

ההפסד הכולל בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח לכ- 12 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד הכולל נובע בעיקר מעדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 106 מיליוני ש"ח. השפעה זו קווצה בחלקה מהתפתחות שלילית בענף רכב חובה בתקופת הדוח באומדן התביעות התלויות אל מול התפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 26 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל ברבעון הנוכחי נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) התשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

(ב) התפתחות שלילית בענף רכב חובה ברבעון הנוכחי באומדן התביעות התלויות.

(ג) השפעות אלו קווצו בחלקן מעדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח.

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח בכ- 2 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס של כ- 31 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 בכ- 26 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס של כ- 2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל

אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב). ה"פול" פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה.

במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של החברה בדמי הביטוח נטו לשנת 2017, בשיעור של 9.7% (מול 10.1% שהיה חלקה של החברה לשנת 2016).

ביום 18 בספטמבר 2016 נמסר לחברה על זכייתה במכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר ("החשכ"ל") בכ-7% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2017. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

2.9.3 ענפי חבויות ואחרים

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ-477 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ-453 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-5%.

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של 2017 לסך של כ-171 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ-163 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-5%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ-349 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-330 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-6%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לכ-115 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-112 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-3%.

ההפסד הכולל בביטוח חבויות ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-2 מיליוני ש"ח אל מול הפסד כולל בסך של כ-44 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד הכולל נובע בעיקר מהשפעת המלצות ועדת וינוגרד בתקופה המקבילה אשתקד אשר בעקבותיהן הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-69 מיליוני ש"ח על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חבויות (לרבות מ"ל). השפעה זו קווצה בחלקה בשל הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון אשר בהתאם לכך, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח בסך של כ-8 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל בביטוח חבויות ואחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ-2 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ-6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

- (א) התשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.
- (ב) הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון אשר בהתאם לכך, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון השני של שנת 2017 בסך של כ-8 מיליוני ש"ח.

- (ג) השפעות אלו קווצו בחלקן מעדכון הריבית ברבעון המקביל אשתקד בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ-15 מיליוני ש"ח.

הרווח לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-10 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס בסך של כ-45 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ-2 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ-3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.4 ענפי רכוש ואחרים

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 500 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 521 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 4%.

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 245 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 282 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 13%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 129 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 134 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 3%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2017 לכ- 57 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 62 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 9%.

הרווח הכולל בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 49 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות, עקב נזקי חורף חריגים בתקופה המקבילה אשתקד וכן מגידול ברווח מפעילות ערבויות חוק מכר.

הרווח הכולל בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 49 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח לפני מס בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח לפני מס בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר בתקופת הדוח לסך של כ- 8 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 3 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 24 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהכנסה חד פעמית משחרור תביעה תלויה בסך 5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 22 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השני של שנת 2017 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, בדומה לרווח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

2.10 מסים על ההכנסה

סכום המסים על ההכנסה בתקופת הדוח הסתכם להוצאות בסך של כ- 177 מיליוני ש"ח מול הכנסות מיסים על הכנסה בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד נכללו הכנסות מיסים בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח בעקבות הורדת שיעור מס החברות.

סכום המסים על ההכנסה ברבעון השני של 2017 הסתכם להוצאות בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח מול הכנסות מיסים על הכנסה בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.11 נזילות ומקורות מימון

2.11.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ- 127 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ- 129 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון ותנודות בשער החליפין הסתכמו בכ- 144 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ- 112 מיליוני ש"ח.

2.11.2 מימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים. לאור דרישות ההון החלות על החברה והחברות הבנות של החברה שהינן מבטח, ובהתאם לתקנות ההון, ההון הרגולטורי הנדרש ממבטח יכול להיות מורכב מהון ראשוני, הון ראשוני מורכב, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב.

לעניין הנפקת סדרות אגרות חוב (סדרות ט' - י') של הראל הנפקות בדרך של הרחבת סדרות, אשר תמורתן הוכרה כהון משני מורכב של החברה - ראה באור 6(ג)(4)(2) בדוחות הכספיים.

3 היבטי ממשל תאגידי

3.1 נושאי משרה

3.1.1 ביום 2 באוגוסט 2017, הגב' שלומית זק"ש אנגל החלה את כהונתה כמנהלת הכספים של החברה במקומה של הגב' חגית ארגוב אשר הודיעה על רצונה לסיים את תפקידה (הגב' ארגוב ממשיכה לכהן בחברה בתפקיד ניהולי בכיר).

ביום 22 ביוני 2017 מר יונתן ברודי החל את כהונתו כאקטואר ממונה ביטוח חיים בחברה וזאת בנוסף לכהונתו כאקטואר ממונה בריאות בחברה. מר רומן רייזמן, אשר כיהן עד לאותו מועד כאקטואר ממונה ביטוח חיים ממשיך לכהן כאקטואר ועוסק בעיקר בתחום המידע העסקי. בהתאם להודעתו של מר רייזמן לחברה מיום 10 באוגוסט 2017, הוא יסיים את עבודתו בחברה בתקופה הקרובה.

3.1.2 מר רונן אגסי, אשר כיהן, בין היתר כמנכ"ל הראל השקעות וראש חטיבת כספים ומשאבים של החברה, סיים את כהונתו בקבוצה ביום 15 באפריל 2017.

3.1.3 מר מישל סיבוני, אשר כיהן כמנכ"ל משותף של הראל השקעות עד ליום 31 בדצמבר 2015 ומכהן כמנכ"ל החברה, החליף את מר רונן אגסי בתפקיד מנכ"ל הראל השקעות החל מיום 15 באפריל 2017.

3.1.4 ביום 15 באפריל 2017, מר אריק פרץ החל את כהונתו כמנהל חטיבת כספים ומשאבים בחברה וכמנהל הכספים של הראל השקעות, במקומו של מר רונן אגסי.

3.2 דירקטוריון

3.2.1 ביום 1 באפריל 2017 מר אודי ניסן החל את כהונתו כדירקטור חיצוני בחברה.

3.2.2 מר דוד גרנות, אשר היה אמור לסיים כהונה של תשע שנים כדח"צ בחברה בתחילת שנת 2018, סיים את כהונתו בחברה ביום 22 במרץ 2017, וזאת בהמשך להודעתו לחברה, כי עקב העובדה שמתקרב המועד האחרון שלאחריו לא יוכל לכהן עוד כדח"צ בחברה, הוא מתמנה כדירקטור בתאגידים אחרים.

4 גילוי בגין יחס כושר פירעון כלכלי

על פי הוראות חוזר יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II שפורסם ביום 1 ביוני 2017 ("חוזר סולבנסי"), ובהתחשב בהוראות המעבר, נכון ליום 31 בדצמבר 2016, להראל ביטוח ול-EMI קיימים עודפי הון משמעותיים.

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, על בסיס מאוחד ולפני הוראות המעבר (במונחי 100% SCR) הינו בסך של כ- 1.9 מיליארדי ש"ח. עודף הון זה מביא בחשבון את השינויים שנעשו בהנחיות חוזר סולבנסי במהלך שנת 2016 לעומת הנחיות תרגיל IQIS, שהשפעתם הסתכמה בכ-1 מיליארד ש"ח.

בהתחשב בהוראות המעבר, מסתכם עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016 לסך של כ- 5.1 מיליארדי ש"ח. עודף הון זה מביא בחשבון הקלות ושינויים בהנחיות, הנוגעים, בין היתר, לשיעור העמידה בהון הנדרש בתקופת הפריסה.

נכון ליום 30 ביוני 2017, נדרשת הראל ביטוח לעמוד ב- 60% מסך דרישות ההון על-פי דרישות סולבנסי העדכניות כפי שאושר על-ידי ועדת הכספים. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלוא ה- SCR.

להלן הוראות הפריסה של הממונה עד לעמידה של 100% מה- SCR ב-31 בדצמבר 2024 ("תקופת הפריסה"):

הון נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופת הפריסה ליום	שיעור מינימלי מתוך SCR
30 ביוני 2017	60%
31 בדצמבר 2017	65%
31 בדצמבר 2018 ; 30 ביוני 2019	70%
31 בדצמבר 2019 ; 30 ביוני 2020	75%
31 בדצמבר 2020 ; 30 ביוני 2021	80%
31 בדצמבר 2021 ; 30 ביוני 2022	85%
31 בדצמבר 2022 ; 30 ביוני 2023	90%
31 בדצמבר 2023 ; 30 ביוני 2024	95%
31 בדצמבר 2024 ואילך	100%

החישוב שערכה הראל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים, יוגש לממונה עד ליום 31 בדצמבר 2017, דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה), שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שביצעה הראל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים לפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחירות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. הראל ביטוח בוחנת מערכות המאפשרות בקרה וניתוח אפקטיביים. כמו כן, הוחל בהגדרת תהליכים לצורך הבטחת אפקטיביות הבקרה הפנימית.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים היום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. הראל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

החישוב ליום 31 בדצמבר 2016 משקף להראל ביטוח, יחס כושר פירעון בשיעור של כ- 206% כשהוא מחושב כולל הוראות מעבר ויחס כושר פירעון בשיעור של כ- 123% כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2016 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסיות שפורסם ביום 1 ביוני 2017.

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר 2016	
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)	
אלפי ש"ח	
10,363,176	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
8,459,479	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
1,903,697	עודף ליום הדוח
123%	יחס כושר פירעון ליום הדוח

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה	
9,814,586	הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
4,758,167	עודף בתקופת הפריסה
5,056,419	

ב. סף הון (MCR)⁽¹⁾

31 בדצמבר 2016	
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)	
אלפי ש"ח	
2,114,870	סף הון (MCR)
7,858,477	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

⁽¹⁾ ה-MCR מחושב בטווח שבין $SCR * 0.25$ ל- $SCR * 0.45$, בשלב זה חושב הסכום המינימלי.

5 בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי החברה וסוכניה

עבור הישגי החברה

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

23 באוגוסט 2017

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מישל סיבוני

מנהל כללי

23 באוגוסט 2017

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אריק פרץ

23 באוגוסט 2017

מנהל חטיבת כספים ומשאבים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני 2017

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 ביוני 2017 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר דרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

23 באוגוסט 2017

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום

31 בדצמבר	30 ביוני		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
951,766	941,549	979,959	נכסים
2,281	2,645	1,864	נכסים בלתי מוחשיים
2,148,647	2,085,367	2,255,173	נכסי מיסים נדחים
1,197,133	1,175,898	1,299,823	הוצאות רכישה נדחות
1,267,877	1,125,655	1,226,602	רכוש קבוע
1,411,903	1,369,024	1,422,136	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,567,828	1,518,525	1,640,615	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
4,631,117	4,785,143	4,618,222	נדל"ן להשקעה אחר
13,522	52,817	23,939	נכסי ביטוח משנה
1,259,182	1,494,370	1,205,032	נכסי מיסים שוטפים
1,282,945	1,202,400	1,181,169	חייבים ויתרות חובה
40,181,076	37,570,438	43,832,963	פרמיה לגבייה
			השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות
7,111,740	7,284,667	7,451,476	נכסי חוב סחירים
11,788,304	11,165,896	12,606,795	נכסי חוב שאינם סחירים
803,740	770,573	830,157	מניות
2,013,275	2,022,878	2,091,165	אחרות
21,717,059	21,244,014	22,979,593	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
1,847,772	1,541,499	1,891,338	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,423,559	1,458,968	1,267,565	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
80,903,667	77,568,312	85,825,993	סך כל הנכסים
44,057,841	41,254,679	47,817,312	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום (המשך)

31 בדצמבר	30 ביוני		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
הון והתחייבויות			
הון			
868,909	868,909	868,909	הון מניות ופרמיה על מניות
494,394	517,984	522,558	קרנות הון
2,708,643	2,324,655	2,813,602	עודפים
4,071,946	3,711,548	4,205,069	סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
2,913	3,112	3,223	זכויות שאינן מקנות שליטה
4,074,859	3,714,660	4,208,292	סך כל ההון
התחייבויות			
25,633,590	25,472,641	26,116,217	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
43,566,006	40,591,235	47,182,907	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
734,419	705,057	769,099	התחייבויות מיסים נדחים
217,733	246,579	206,288	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
9,936	-	20,464	התחייבויות מיסים שוטפים
2,725,706	2,827,811	3,235,685	זכאים ויתרות זכות
3,941,418	4,010,329	4,087,041	התחייבויות פיננסיות
76,828,808	73,853,652	81,617,701	סך כל ההתחייבויות
80,903,667	77,568,312	85,825,993	סך כל ההון וההתחייבויות

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריוןמישל סיבוני
מנהל כלליאריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים
ומשאבים

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 23 באוגוסט 2017

תמצית דוחות על רווח והפסד ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2016	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,412,782	2,777,901	3,119,812	5,508,246	6,198,741	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,366,928	346,468	327,755	704,744	641,255	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,045,854	2,431,433	2,792,057	4,803,502	5,557,486	פרמיות שהורווחו בשייר
2,783,358	701,941	1,209,452	737,552	2,296,459	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
898,764	202,262	239,715	395,404	498,388	הכנסות מדמי ניהול
260,978	63,799	67,298	135,360	144,031	הכנסות מעמלות
13,988,954	3,399,435	4,308,522	6,071,818	8,496,364	סך כל ההכנסות
11,722,753	2,963,074	3,603,008	5,320,670	6,752,038	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין
1,180,324	308,887	285,851	695,784	465,541	חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
10,542,429	2,654,187	3,317,157	4,624,886	6,286,497	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
2,229,068	553,216	582,807	1,095,725	1,160,212	ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
912,074	231,414	247,703	464,064	493,397	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין
13,911	2,482	2,977	5,901	5,740	חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
118,528	48,283	45,428	50,400	58,385	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות
13,816,010	3,489,582	4,196,072	6,240,976	8,004,231	רכישה אחרות
184,334	56,502	28,482	74,135	39,076	הוצאות הנהלה וכלליות
357,278	(33,645)	140,932	(95,023)	531,209	הוצאות אחרות
30,725	(5,724)	46,553	(49,081)	176,983	הוצאות מימון, נטו
326,553	(27,921)	94,379	(45,942)	354,226	סך כל ההוצאות
					חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
					המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
					רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
					מיסים על הכנסה (הטבת מס)
					רווח (הפסד) לתקופה
					מיוחס ל:
326,434	(27,878)	94,026	(46,252)	353,925	בעלים של החברה
119	(43)	353	310	301	זכויות שאינן מקנות שליטה
326,553	(27,921)	94,379	(45,942)	354,226	רווח (הפסד) לתקופה
3.14	(0.27)	0.91	(0.45)	3.41	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
326,553	(27,921)	94,379	(45,942)	354,226	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או
					יועברו לרווח והפסד
104,049	58,384	82,646	96,682	102,185	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
(148,520)	(38,315)	(77,299)	(80,692)	(116,683)	רווח והפסד
					הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים
80,433	26,880	19,022	46,503	27,267	המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
					רווח והפסד
(32,645)	9,803	(19,572)	(12,677)	(65,258)	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
					הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים
(2,217)	* (16,632)	(8,704)	* (16,338)	111	לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
					הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח
9,297	* (2,609)	4,899	* 3,772	18,027	כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת
					הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
					סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
					שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח
					הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו
10,397	37,511	992	37,250	(34,351)	ממס
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח
					והפסד
13,151	5,667	85,991	12,558	88,954	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
10,478	(2,111)	1,568	(7,151)	1,568	מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת
					הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח
(1,333)	(864)	(27,306)	2,088	(26,964)	כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
22,296	2,692	60,253	7,495	63,558	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח
					והפסד, נטו ממס
32,693	40,203	61,245	44,745	29,207	
359,246	12,282	155,624	(1,197)	383,433	סך רווח כולל אחר לתקופה
					סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
359,117	12,318	155,267	(1,525)	383,123	בעלים של החברה
129	(36)	357	328	310	זכויות שאינן מקנות שליטה
359,246	12,282	155,624	(1,197)	383,433	סך הרווח (הפסד) הכולל לתקופה

* לעניין סיווג מחדש ראה באור ג2.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)								
868,909	337,531	36,168	(39,576)	160,271	2,708,643	4,071,946	2,913	4,074,859
יתרה ליום 1 בינואר 2017								
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	-	-	-	-	353,925	353,925	301	354,226
רווח לתקופה								
-	12,871	-	(47,231)	62,524	1,034	29,198	9	29,207
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	12,871	-	(47,231)	62,524	354,959	383,123	310	383,433
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	(250,000)	(250,000)	-	(250,000)
דיבידנד שחולק								
868,909	350,402	36,168	(86,807)	222,795	2,813,602	4,205,069	3,223	4,208,292
יתרה ליום 30 ביוני 2017								
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)								
868,909	303,796	37,261	(16,228)	144,698	2,615,486	3,953,922	2,784	3,956,706
יתרה ליום 1 בינואר 2016								
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	-	-	-	-	(46,252)	(46,252)	310	(45,942)
רווח (הפסד) לתקופה								
-	46,137	-	(8,905)	12,074	(4,579)	44,727	18	44,745
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	46,137	-	(8,905)	12,074	(50,831)	(1,525)	328	(1,197)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	(240,000)	(240,000)	-	(240,000)
דיבידנד שחולק								
-	-	(849)	-	-	-	(849)	-	(849)
868,909	349,933	36,412	(25,133)	156,772	2,324,655	3,711,548	3,112	3,714,660
יתרה ליום 30 ביוני 2016								
תשלומים מבוססי מניות								

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)								
868,909	334,741	36,168	(72,134)	163,576	2,968,542	4,299,802	2,866	4,302,668
יתרה ליום 1 באפריל 2017								
-	-	-	-	-	94,026	94,026	353	94,379
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	15,661	-	(14,673)	59,219	1,034	61,241	4	61,245
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	15,661	-	(14,673)	59,219	95,060	155,267	357	155,624
סך כל הרווח (הפסד) הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	(250,000)	(250,000)	-	(250,000)
דיבידנד שחולק								
868,909	350,402	36,168	(86,807)	222,795	2,813,602	4,205,069	3,223	4,208,292
יתרה ליום 30 ביוני 2017								
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)								
868,909	319,623	36,412	(32,327)	152,727	2,353,886	3,699,230	3,148	3,702,378
יתרה ליום 1 באפריל 2016								
-	-	-	-	-	(27,878)	(27,878)	(43)	(27,921)
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	30,310	-	7,194	4,045	(1,353)	40,196	7	40,203
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	30,310	-	7,194	4,045	(29,231)	12,318	(36)	12,282
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
868,909	349,933	36,412	(25,133)	156,772	2,324,655	3,711,548	3,112	3,714,660
יתרה ליום 30 ביוני 2016								

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
868,909	303,796	37,261	(16,228)	144,698	2,615,486	3,953,922	2,784	3,956,706
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)								
-	-	-	-	-	326,434	326,434	119	326,553
יתרה ליום 1 בינואר 2016								
-	33,735	-	(23,348)	15,573	6,723	32,683	10	32,693
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה								
-	33,735	-	(23,348)	15,573	333,157	359,117	129	359,246
רווח לשנה								
-	-	(1,093)	-	-	-	(1,093)	-	(1,093)
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	-	-	-	-	(240,000)	(240,000)	-	(240,000)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה								
-	337,531	36,168	(39,576)	160,271	2,708,643	4,071,946	2,913	4,074,859
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
תשלומים מבוססי מניות								
דיבידנד שחולק								
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016								

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		נספח	
	2016	2017	2016	2017		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
1,341,559	777,878	(84,445)	874,912	10,152	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
40,513	27,478	(25,738)	34,960	(136,920)		לפני מיסים על הכנסה
1,382,072	805,356	(110,183)	909,872	(126,768)		מס הכנסה שהתקבל (ששולם)
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות
						(ששימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות
						השקעה
(126,864)	(40,613)	(26,170)	(72,864)	(51,188)		השקעה ברכוש קבוע
(128,083)	(36,833)	(38,499)	(60,710)	(80,112)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(66,939)	(12,054)	(18,660)	(16,773)	(31,202)		השקעה בחברות מוחזקות
						תמורה מממוש השקעה בחברה
216,552	*147,693	(962)	*231,120	22,428		מוחזקת המטופלת לפי שיטת
24,992	*2,957	5,432	*12,224	10,186		השווי המאזני
401	-	-	301	493		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
(79,941)	61,150	(78,859)	93,298	(129,395)		תמורה מממוש רכוש קבוע
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות
						(ששימשו לפעילות) השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
207,413	207,413	-	207,413	247,052		תמורת הנפקת כתבי התחייבות,
(54,889)	-	-	(24,615)	(24,716)		נטו
(210,000)	(210,000)	-	(210,000)	-		פירעון כתבי התחייבויות נדחים
						והלוואות מתאגידים בנקאיים
(57,476)	(2,587)	-	(27,202)	222,336		דיבידנד לבעלי החברה
(12,533)	27,373	(15,736)	(14,710)	(78,601)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות
1,232,122	891,292	(204,778)	961,258	(112,428)		(ששימשו לפעילות) מימון
2,039,209	2,109,175	3,363,681	2,039,209	3,271,331	ב	השפעת התנודות בשער חליפין על
3,271,331	3,000,467	3,158,903	3,000,467	3,158,903	ג	יתרות המזומנים ושווי מזומנים
						עליה (ירידה) במזומנים ושווי
						מזומנים
						יתרת מזומנים ושווי מזומנים
						לתחילת התקופה
						יתרת מזומנים ושווי מזומנים
						לסוף התקופה

* מוין מחדש.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני
2016	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
326,553	(27,921)	94,379	(45,942)	354,226
(184,334)	(56,502)	(28,482)	(74,135)	(39,076)
(1,065,599)	(258,962)	(579,351)	5,002	(1,120,197)
(2,166)	(86,731)	(41,220)	(40,164)	24,743
36,998	(42,394)	(54,630)	33,385	(28,296)
(30,804)	3,994	(3,784)	(10,082)	(9,236)
(217,345)	36,325	(81,547)	(29,179)	(289,929)
96,582	(137,102)	(22,721)	(142,473)	(203,947)
(7,805)	6,302	(353)	16,389	5,419
(16,813)	1,151	1,427	12,115	(60,008)
68,094	17,397	18,939	37,383	36,959
111,232	28,523	28,508	54,076	58,919
855,313	207,975	261,734	694,364	482,627
4,225,594	870,332	1,833,092	1,250,823	3,616,901
203,313	62,780	(75,765)	49,287	12,895
(166,857)	(28,457)	(30,675)	(103,577)	(106,526)
(1,093)	-	-	(849)	-
30,725	(5,724)	46,553	(49,081)	176,983
(35,140)	(7,904)	(13,331)	(16,455)	(15,652)
(2,062,723)	110,353	(1,516,510)	(243,125)	(2,310,238)
(35,606)	(7,763)	(11,092)	(15,231)	(12,779)
1,000	-	-	1,000	-
(600,186)	143,607	(131,970)	(127,234)	(754,765)
(180,290)	(5,623)	107,560	(99,745)	101,776
(133,171)	(412,163)	15,389	(514,129)	(152,792)
128,264	355,802	111,806	223,449	252,022
(2,177)	10,583	(12,401)	9,040	(9,877)
1,015,006	805,799	(178,824)	920,854	(344,074)
1,341,559	777,878	(84,445)	874,912	10,152

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה (1), (2), (3)

רווח (הפסד) לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון בגין התחייבויות פיננסיות, נטו

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

הכנסות שכר בגין תשלום מבוסס מניות

הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי

השקעה תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 625 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 סכום של 671 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 1,374 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 53 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 סכום של 48 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 74 מיליוני ש"ח).

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 162 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 סכום של 96 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 191 מיליוני ש"ח).

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
966,875	1,064,160	2,330,659	966,875	1,847,772	נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,072,334	1,045,015	1,033,022	1,072,334	1,423,559	
2,039,209	2,109,175	3,363,681	2,039,209	3,271,331	
1,847,772	1,541,499	1,891,338	1,541,499	1,891,338	נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,423,559	1,458,968	1,267,565	1,458,968	1,267,565	
3,271,331	3,000,467	3,158,903	3,000,467	3,158,903	

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי**הישות המדווחת**

הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 ביוני 2017, כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה, וכן את זכויות החברה בחברות כלולות (להלן: "הקבוצה"). החברה הינה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה האם"). מניות החברה האם רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (להלן: "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 23 באוגוסט 2017.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2016, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות וכן עם בדיקת נאותות העתודות (LAT), ראה גם באור 9.

ג. סיווג מחדש

בביאורים לדוחות כספיים ביניים המאוחדים אלו סווגו מחדש מספרי השוואה לשם עקביות וכדי לשקף את הוראות חוזר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון מיום 1 בינואר 2017, בדבר "עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות כספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)".

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. תקנים חדשים שטרם אומצו**תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח**

התקן קובע עקרונות להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח (כולל חוזי ביטוח משנה) ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש עשוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש ישות תכיר ותממך התחייבות לכיסוי עתידי בגין קבוצות של חוזי ביטוח בהתאם לערך נוכחי מותאם לסיכון של תזרימי המזומנים העתידיים מהחוזים אשר מביא בחשבון את המידע הזמין על תזרימי המזומנים באופן עקבי עם נתונים נצפים בשוק; בתוספת (במקרה של התחייבות) או בניכוי (במקרה של נכס) הסכום המייצג את הרווח שטרם מומש מקבוצת החוזים (מרווח השירות החוזי). הכנסות בגין חוזי ביטוח, לכל תקופת דיווח, נגזרות משינויים בהתחייבות בגין כיסוי עתידי המתייחסים לרכיבים השונים של התמורה אותה דורשת חברת הביטוח בגין החוזה (כגון: עלויות רכישת חוזי ביטוח, התאמת הסיכון, ייחוס מרווח השירות החוזי לתקופה, צפי תביעות והוצאות לתקופה).

יחד עם זאת, ישות תוכל ליישם מודל מדידה פשוט יותר לגבי חוזי מסוימים (לדוגמא: חוזים עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) לפיו הסכום המיוחס לשירותים שטרם סופקו יימדד על ידי הקצאת הפרמיה על פני תקופת הכיסוי (the premium allocation approach).

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021, עם אפשרות ליישום מוקדם. התקן ייושם באופן רטרואקטיבי עם הקלות מסוימות במידה ויישום רטרואקטיבי מלא אינו פרקטי.

החברה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

פרשנות של דיווח כספי בינלאומי IFRIC 23, עמדות מס לא וודאיות

הפרשנות מבהירה כיצד ליישם את דרישות ההכרה והמדידה של IAS 12 כאשר קיימת אי וודאות לגבי עמדות מס. בהתאם לפרשנות, במסגרת קביעת הכנסה חייבת (הפסד) לצורך מס, בסיסי מס, הפסדים מועברים לצורך מס, זיכויי מס שלא נוצלו ושיעורי המס במקרה של אי וודאות, על הישות להעריך האם צפוי (probable) שרשות המס תקבל את עמדת המס שנקטה על ידה. ככל שצפוי שרשות המס תקבל את עמדת המס שנקטה הישות, הישות תכיר בהשלכות המס על הדוחות הכספיים בהתאם לאותה עמדת מס. מאידך, כאשר לא צפוי שרשות המס תקבל את עמדת המס שנקטה, על ישות לשקף את אי הוודאות בספרים באמצעות שימוש באחת מהשיטות הבאות: הסכום הסביר ביותר (most likely outcome) או תוחלת הסכום הצפוי (the expected value). בנוסף, הפרשנות מחדדת את הצורך במתן גילויים בדבר שיקול הדעת של הישות והנחות שהונחו לגבי עמדות מס לא וודאיות.

הפרשנות תיושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019, עם אפשרות לאימוץ מוקדם. התקן כולל שתי חלופות עבור יישום הוראות המעבר, כך שניתן לבחור בחלופת מעבר של יישום למפרע או יישום פרוספקטיבי החל מתקופת הדיווח הראשונה שבה הישות יישמה לראשונה את הפרשנות.

החברה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ הפרשנות על הדוחות הכספיים.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים ובריאות**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברה ובחברות הביטוח המאוחדות.

א. מידע אודות מגזרים בני דווח

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,504,221	2,165,699	1,528,821	-	-	6,198,741
66,336	90,861	484,058	-	-	641,255
2,437,885	2,074,838	1,044,763	-	-	5,557,486
1,797,881	209,462	132,680	156,436*	-	2,296,459
493,291	1,412	-	3,685	-	498,388
13,651	39,542	87,439	12,503**	(9,104)	144,031
4,742,708	2,325,254	1,264,882	172,624	(9,104)	8,496,364
3,737,124	1,785,168	1,229,746	-	-	6,752,038
43,471	64,149	357,921	-	-	465,541
3,693,653	1,721,019	871,825	-	-	6,286,497
430,420	426,115	311,074	1,707***	(9,104)	1,160,212
294,389	143,318	25,099	30,591****	-	493,397
5,811	-	-	(71)***	-	5,740
6,116	8,268	(31,131)	75,132	-	58,385
4,430,389	2,298,720	1,176,867	107,359	(9,104)	8,004,231
9,857	5,150	9,905	14,164	-	39,076
322,176	31,684	97,920	79,429	-	531,209
9,949	(9,305)	(22,956)	60,345	-	38,033
332,125	22,379	74,964	139,774*****	-	569,242
11,637,247	4,700,488	9,778,482	-	-	26,116,217
42,885,910	4,296,997	-	-	-	47,182,907

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-9 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-10 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.8 מיליוני ש"ח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)					
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,255,790	1,088,228	775,794	-	-	3,119,812
33,982	49,435	244,338	-	-	327,755
1,221,808	1,038,793	531,456	-	-	2,792,057
965,004	117,639	66,305	60,504*	-	1,209,452
235,591	879	-	3,245	-	239,715
4,993	19,558	41,136	5,884**	(4,273)	67,298
2,427,396	1,176,869	638,897	69,633	(4,273)	4,308,522
1,994,828	927,754	680,426	-	-	3,603,008
31,054	43,276	211,521	-	-	285,851
1,963,774	884,478	468,905	-	-	3,317,157
212,397	213,439	160,598	646***	(4,273)	582,807
147,210	73,989	12,062	14,442****	-	247,703
2,977	-	-	-***	-	2,977
4,706	6,684	(12,275)	46,313	-	45,428
2,331,064	1,178,590	629,290	61,401	(4,273)	4,196,072
6,128	3,743	7,926	10,685	-	28,482
102,460	2,022	17,533	18,917	-	140,932
28,935	1,969	11	61,441	-	92,356
131,395	3,991	17,544	80,358*****	-	233,288
11,637,247	4,700,488	9,778,482	-	-	26,116,217
42,885,910	4,296,997	-	-	-	47,182,907

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-4 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-5 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.4 מיליוני ש"ח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות אחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,037,458	2,019,083	1,451,705	-	-	5,508,246
71,050	90,161	543,533	-	-	704,744
1,966,408	1,928,922	908,172	-	-	4,803,502
519,779	85,620	74,107	58,046*	-	737,552
390,679	1,434	-	3,291	-	395,404
7,758	32,166	92,501	11,771**	(8,836)	135,360
2,884,624	2,048,142	1,074,780	73,108	(8,836)	6,071,818
2,420,603	1,497,136	1,402,931	-	-	5,320,670
46,732	54,321	594,731	-	-	695,784
2,373,871	1,442,815	808,200	-	-	4,624,886
412,305	404,745	285,498	2,013***	(8,836)	1,095,725
275,815	133,698	24,287	30,264****	-	464,064
6,239	-	-	(338)***	-	5,901
1,957	1,580	(2,191)	49,054	-	50,400
3,070,187	1,982,838	1,115,794	80,993	(8,836)	6,240,976
27,348	14,124	29,117	3,546	-	74,135
(158,215)	79,428	(11,897)	(4,339)	-	(95,023)
37,458	6,591	1,224	9,950	-	55,223
(120,757)	86,019	(10,673)	5,611****	-	(39,800)
11,630,230	4,194,402	9,648,009	-	-	25,472,641
36,715,642	3,875,593	-	-	-	40,591,235

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-9 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-9 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-1.5 מיליוני ש"ח.

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,019,319	1,022,927	735,655	-	-	2,777,901
38,020	46,308	262,140	-	-	346,468
981,299	976,619	473,515	-	-	2,431,433
543,512	72,021	56,073	30,335*	-	701,941
200,807	419	-	1,036	-	202,262
6,334	12,960	43,158	5,349**	(4,002)	63,799
1,731,952	1,062,019	572,746	36,720	(4,002)	3,399,435
1,536,629	792,469	633,976	-	-	2,963,074
20,168	48,341	240,378	-	-	308,887
1,516,461	744,128	393,598	-	-	2,654,187
201,712	205,917	148,846	743***	(4,002)	553,216
138,981	65,173	11,374	15,886****	-	231,414
2,663	-	-	(181)***	-	2,482
2,640	3,090	7,808	34,745	-	48,283
1,862,457	1,018,308	561,626	51,193	(4,002)	3,489,582
19,847	11,802	24,746	107	-	56,502
(110,658)	55,513	35,866	(14,366)	-	(33,645)
31,361	7,817	7,857	13,273	-	60,308
(79,297)	63,330	43,723	(1,093)*****	-	26,663
11,630,230	4,194,402	9,648,009	-	-	25,472,641
36,715,642	3,875,593	-	-	-	40,591,235

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

*

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

**

הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-4 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-4 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.7 מיליוני ש"ח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4,300,357	4,163,232	2,949,193	-	-	11,412,782
135,014	164,601	1,067,313	-	-	1,366,928
4,165,343	3,998,631	1,881,880	-	-	10,045,854
2,170,825	273,052	188,953	*150,528	-	2,783,358
888,326	2,701	-	7,737	-	898,764
20,987	55,416	177,964	**24,634	(18,023)	260,978
7,245,481	4,329,800	2,248,797	182,899	(18,023)	13,988,954
5,934,699	3,255,839	2,532,215	-	-	11,722,753
104,059	126,835	949,430	-	-	1,180,324
5,830,640	3,129,004	1,582,785	-	-	10,542,429
824,943	823,641	594,938	***3,569	(18,023)	2,229,068
547,300	255,240	47,945	****61,589	-	912,074
13,911	-	-	***-	-	13,911
4,781	7,745	(2,615)	108,617	-	118,528
7,221,575	4,215,630	2,223,053	173,775	(18,023)	13,816,010
40,356	29,821	72,004	42,153	-	184,334
64,262	143,991	97,748	51,277	-	357,278
39,943	(3,703)	(36,483)	27,189	-	26,946
104,205	140,288	61,265	*****78,466	-	384,224
11,632,108	4,473,284	9,528,198	-	-	25,633,590
39,498,411	4,067,595	-	-	-	43,566,006

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-18 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-17 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-4 מיליוני ש"ח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
313,645	384,979	500,289	476,974	(4,303)	1,671,584
1,247	14,114	370,865	127,960	-	514,186
312,398	370,865	129,424	349,014	(4,303)	1,157,398
58,774	14,412	8,956	42,712	(12,219)	112,635
253,624	356,453	120,468	306,302	7,916	1,044,763
47,077	11,326	7,786	56,437	10,054	132,680
-	3,591	71,385	12,463	-	87,439
300,701	371,370	199,639	375,202	17,970	1,264,882
273,666	270,124	218,629	473,799	(6,472)	1,229,746
(90)	7,657	182,039	168,315	-	357,921
273,756	262,467	36,590	305,484	(6,472)	871,825
39,932	87,696	109,081	74,365	-	311,074
5,224	6,974	5,991	4,849	2,061	25,099
(12,346)	(2,970)	(1,060)	(14,801)	46	(31,131)
306,566	354,167	150,602	369,897	(4,365)	1,176,867
3,864	930	332	4,634	145	9,905
(2,001)	18,133	49,369	9,939	22,480	97,920
(9,803)	(2,358)	(841)	(11,751)	1,797	(22,956)
(11,804)	15,775	48,528	(1,812)	24,277	74,964
2,429,980	621,431	870,363	5,456,548	400,160	9,778,482
2,182,548	589,796	195,979	2,670,058	400,160	6,038,541

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
99,710	167,348	244,608	171,414	(1,819)	681,261
625	6,576	188,083	55,962	-	251,246
99,085	160,772	56,525	115,452	(1,819)	430,015
(30,813)	(19,289)	(4,514)	(41,829)	(4,996)	(101,441)
129,898	180,061	61,039	157,281	3,177	531,456
23,068	5,570	3,559	27,923	6,185	66,305
-	2,037	33,913	5,186	-	41,136
152,966	187,668	98,511	190,390	9,362	638,897
162,149	136,387	103,937	279,438	(1,485)	680,426
817	5,199	84,887	120,618	-	211,521
161,332	131,188	19,050	158,820	(1,485)	468,905
23,181	45,299	51,220	40,898	-	160,598
2,468	3,219	2,971	2,347	1,057	12,062
(4,829)	(1,168)	(455)	(5,871)	48	(12,275)
182,152	178,538	72,786	196,194	(380)	629,290
3,117	751	272	3,746	40	7,926
(26,069)	9,881	25,997	(2,058)	9,782	17,533
(104)	(33)	(60)	(231)	439	11
(26,173)	9,848	25,937	(2,289)	10,221	17,544
2,429,980	621,431	870,363	5,456,548	400,160	9,778,482
2,182,548	589,796	195,979	2,670,058	400,160	6,038,541

ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

*
 **

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
274,102	421,818	521,164	453,376	(10,533)	1,659,927
659	11,101	387,174	123,784	-	522,718
273,443	410,717	133,990	329,592	(10,533)	1,137,209
65,919	94,200	23,476	69,447	(24,005)	229,037
207,524	316,517	110,514	260,145	13,472	908,172
27,983	6,259	2,510	30,382	6,973	74,107
1,216	7,436	62,395	21,454	-	92,501
236,723	330,212	175,419	311,981	20,445	1,074,780
258,720	265,894	267,532	622,384	(11,599)	1,402,931
20,225	16,033	229,085	329,388	-	594,731
238,495	249,861	38,447	292,996	(11,599)	808,200
37,205	71,998	103,083	73,212	-	285,498
5,030	6,986	5,505	4,491	2,275	24,287
(916)	(205)	(82)	(994)	6	(2,191)
279,814	328,640	146,953	369,705	(9,318)	1,115,794
12,159	2,720	1,091	13,201	(54)	29,117
(30,932)	4,292	29,557	(44,523)	29,709	(11,897)
548	122	50	595	(91)	1,224
(30,384)	4,414	29,607	(43,928)	29,618	(10,673)
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	445,883	9,648,009
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	445,883	5,634,840

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
89,371	170,181	281,987	162,718	(5,047)	699,210
380	5,929	220,184	51,074	-	277,567
88,991	164,252	61,803	111,644	(5,047)	421,643
(17,496)	1,691	3,873	(29,424)	(10,516)	(51,872)
106,487	162,561	57,930	141,068	5,469	473,515
21,461	4,803	1,965	23,409	4,435	56,073
516	3,336	29,544	9,762	-	43,158
128,464	170,700	89,439	174,239	9,904	572,746
120,063	132,796	138,865	244,046	(1,794)	633,976
6,737	8,188	119,377	106,076	-	240,378
113,326	124,608	19,488	137,970	(1,794)	393,598
21,383	41,298	47,050	39,115	-	148,846
2,340	3,272	2,554	2,062	1,146	11,374
3,283	733	269	3,496	27	7,808
140,332	169,911	69,361	182,643	(621)	561,626
10,359	2,318	941	11,276	(148)	24,746
(1,509)	3,107	21,019	2,872	10,377	35,866
3,183	711	271	3,413	279	7,857
1,674	3,818	21,290	6,285	10,656	43,723
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	445,883	9,648,009
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	445,883	5,634,840

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

*

**

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
491,079	780,015	945,618	849,897	(17,504)	3,049,105
2,523	18,024	701,532	258,864	-	980,943
488,556	761,991	244,086	591,033	(17,504)	2,068,162
55,322	108,820	11,792	51,504	(41,156)	186,282
433,234	653,171	232,294	539,529	23,652	1,881,880
68,908	15,783	11,695	76,749	15,818	188,953
1,628	11,271	124,519	40,546	-	177,964
503,770	680,225	368,508	656,824	39,470	2,248,797
479,812	521,014	491,081	1,061,251	(20,943)	2,532,215
23,696	24,273	413,911	487,550	-	949,430
456,116	496,741	77,170	573,701	(20,943)	1,582,785
79,286	162,900	207,765	144,987	-	594,938
9,913	13,781	10,859	8,812	4,580	47,945
(1,088)	(249)	(103)	(1,211)	36	(2,615)
544,227	673,173	295,691	726,289	(16,327)	2,223,053
29,436	6,742	2,785	32,785	256	72,004
(11,021)	13,794	75,602	(36,680)	56,053	97,748
(14,683)	(3,363)	(1,389)	(16,351)	(697)	(36,483)
(25,704)	10,431	74,213	(53,031)	55,356	61,265
2,361,603	595,199	806,320	5,345,962	419,114	9,528,198
2,075,066	563,497	184,523	2,471,189	419,114	5,713,389

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	2,504,221	2,504,221	-	-	2,037,458	2,037,458
-	-	66,336	66,336	-	-	71,050	71,050
-	-	2,437,885	2,437,885	-	-	1,966,408	1,966,408
817	932	1,796,132	1,797,881	40	1,129	518,610	519,779
108,352	144,894	240,045	493,291	90,751	135,542	164,386	390,679
-	-	13,651	13,651	-	149	7,609	7,758
109,169	145,826	4,487,713	4,742,708	90,791	136,820	2,657,013	2,884,624
1,065	5,113	3,730,946	3,737,124	1,049	4,602	2,414,952	2,420,603
-	-	43,471	43,471	-	-	46,732	46,732
1,065	5,113	3,687,475	3,693,653	1,049	4,602	2,368,220	2,373,871
38,165	67,933	324,322	430,420	40,954	62,803	308,548	412,305
50,332	59,777	184,280	294,389	43,156	55,305	177,354	275,815
5,044	767	-	5,811	5,642	597	-	6,239
139	3	5,974	6,116	4	(136)	2,089	1,957
94,745	133,593	4,202,051	4,430,389	90,805	123,171	2,856,211	3,070,187
-	-	9,857	9,857	-	-	27,348	27,348
14,424	12,233	295,519	322,176	(14)	13,649	(171,850)	(158,215)
142	200	9,607	9,949	1,358	176	35,924	37,458
14,566	12,433	305,126	332,125	1,344	13,825	(135,926)	(120,757)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי

בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	-	1,019,319	1,019,319	-	-	1,255,790	1,255,790	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	38,020	38,020	-	-	33,982	33,982	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	981,299	981,299	-	-	1,221,808	1,221,808	פרמיות שהורווחו בשייר
78	794	543,512	542,189	965,004	964,132	964,132	964,132	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
55,447	72,271	200,807	80,886	235,591	107,873	107,873	107,873	הכנסות מדמי ניהול
-	-	6,334	6,261	4,993	4,993	4,993	4,993	הכנסות מעמלות
55,525	73,065	1,731,952	1,610,635	2,427,396	2,298,806	2,298,806	2,298,806	סך כל ההכנסות
543	2,583	1,536,629	1,533,848	1,994,828	1,991,702	1,991,702	1,991,702	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	20,168	20,168	31,054	31,054	31,054	31,054	וחוזי השקעה, ברוטו
543	2,583	1,516,461	1,513,680	1,963,774	1,960,648	1,960,648	1,960,648	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
19,421	32,932	201,712	149,567	212,397	160,044	160,044	160,044	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
26,121	30,143	138,981	89,889	147,210	90,946	90,946	90,946	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,522	455	2,663	-	2,977	-	-	-	וחוזי השקעה בשייר
69	-	2,640	2,777	4,706	4,637	4,637	4,637	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
48,676	66,113	1,862,457	1,755,913	2,331,064	2,216,275	2,216,275	2,216,275	הוצאות הנהלה וכלליות
-	-	19,847	19,847	6,128	6,128	6,128	6,128	הוצאות (הכנסות) אחרות
6,849	6,952	(110,658)	(125,431)	102,460	88,659	88,659	88,659	הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
187	376	31,361	31,168	28,935	28,372	28,372	28,372	סך כל ההוצאות
7,036	7,328	(79,297)	(94,263)	131,395	117,031	117,031	117,031	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות
								לפי שיטת השווי המאזני
								רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
								רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
								סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	4,300,357	4,300,357
-	-	135,014	135,014
-	-	4,165,343	4,165,343
1,064	2,064	2,167,697	2,170,825
194,004	279,455	414,867	888,326
522	148	20,317	20,987
195,590	281,667	6,768,224	7,245,481
2,028	9,169	5,923,502	5,934,699
-	-	104,059	104,059
2,028	9,169	5,819,443	5,830,640
81,346	125,202	618,395	824,943
84,752	111,962	350,586	547,300
12,342	1,569	-	13,911
29	(149)	4,901	4,781
180,497	247,753	6,793,325	7,221,575
-	-	40,356	40,356
15,093	33,914	15,255	64,262
411	(1,601)	41,133	39,943
15,504	32,313	56,388	104,205

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מיסים על הכנסה

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
אלפי ש"ח						
2,508,080	91,872	500,273	1,380,538	-	476,302	59,095
(3,859)						
2,504,221						
1,748,836	-	-	1,748,836	-	-	-
344,088	-	-	99,712	35,796	140,333	68,247
3,462,304	81,862	260,912	1,703,948	(45)	1,205,112	210,515
268,642	-	-	268,506	136	-	-
1,256,485	44,910	257,303	685,379	-	238,789	30,104
(695)						
1,255,790						
826,878	-	-	826,878	-	-	-
144,974	-	-	51,748	17,320	56,125	19,781
1,871,368	37,796	150,531	897,714	9,652	625,403	150,272
120,334	-	-	120,229	105	-	-

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
			תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
סה"כ	קבוצתי	פרט	אלפי ש"ח			
2,045,742	103,876	451,642	970,732	5	457,278	62,209
(8,284)						
2,037,458						
866,318	-	-	866,318	-	-	-
160,433	-	-	84,319	(79,018)	80,068	75,064
2,245,270	106,559	208,108	900,280	112,687	592,700	324,935
169,682	-	-	169,607	75	-	-
1,025,370	51,776	229,395	486,790	5	226,970	30,435
(6,051)						
1,019,319						
423,567	-	-	423,567	-	-	-
71,081	-	-	42,629	(29,376)	38,258	19,570
1,475,190	47,358	125,624	603,710	46,472	410,305	241,721
58,658	-	-	58,296	362	-	-

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סה"כ	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
4,331,179	202,103	939,063	2,134,637	19	930,471	124,886
(30,822)						
4,300,357						
2,084,828	-	-	2,084,828	-	-	-
551,140	-	-	175,314	(10,153)	239,552	146,427
5,577,238	205,249	417,257	2,418,333	62,484	1,821,622	652,293
346,264	-	-	345,877	387	-	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.
- (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
2,168,593	214,259	1,035,464	624,763	294,107
1,785,168	140,004	649,994	697,279	297,891

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
1,074,901	100,139	513,023	318,469	143,270
927,754	69,050	322,398	385,386	150,920

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
2,022,002	199,759	992,222	566,873	263,148
1,497,136	128,918	608,501	582,406	177,311

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
1,018,499	101,984	500,327	284,702	131,486
792,469	66,189	313,547	304,505	108,228

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 818,527 אלפי ש"ח ו-402,866 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 748,731 אלפי ש"ח ו-377,756 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 431,196 אלפי ש"ח ו-210,296 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017, בהתאמה (ופרמיות קבוצתיות בסך של 443,250 אלפי ש"ח ו-224,555 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016, בהתאמה). ** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	אלפי ש"ח			
4,171,547	447,455	2,009,226	1,179,383	535,483
3,255,839	252,720	1,375,960	1,266,775	360,384

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,588,920 אלפי ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 867,761 אלפי ש"ח.

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 5 - מסים על הכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כמו כן, ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס במוסדות כספיים
2016	25%	17%	35.9%
2017	24%	17%	35%
2018 ואילך	23%	17%	34.2%

ב. פרה-רולינג שאושרו

ביום 19 בינואר 2017 התקבל אישור רשות המיסים, בתוקף למפרע מיום 30 בספטמבר 2016, למיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המעבירה") לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ (לשעבר הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ), תוך חיסולה של החברה המעבירה ללא פירוק ובהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה. במסגרת אישור רשות המיסים נקבעו הוראות בהתאם לסעיף 103 לפקודת מס הכנסה בקשר עם אופן ביצוע המיזוג.

ג. שומות מס במחלוקת

בהמשך למחלוקת של החברה עם רשויות המס בנושא מגזר נדל"ן לשנים 2009-2014, בגין הכללת הכנסות מסוימות במסגרת מגזר נדל"ן ואי תשלום מס רווח בגינן, ניתן על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב ביום 30 בינואר 2017 פסק דין בערעור שהגישה הראל ביטוח על שומות שנקבעו על-ידי פקיד השומה בצו לשנות המס 2009 ו-2010. במסגרת פסק הדין, נתקבלה טענתה של הראל ביטוח לפיה אין להוסיף לריווח סכומים בגין הכנסות ישירות (לרבות הכנסות שותפויות) שמקורן בהשקעה בנדל"ן בחו"ל, ולא נתקבלה טענתה של הראל ביטוח כי אין להוסיף לרווח הכנסות עקיפות. מסקנות פסק הדין יושמו בהסכם פשרה גם ביחס לשנים 2011-2014 וניתן לו תוקף של פסק דין על ידי ביהמ"ש המחוזי.

פסק הדין של בית המשפט המחוזי מהווה פסק דין חלוט מאחר ולא הוגש עליו ערעור. בהתאם, הכירה החברה בהכנסות מיסים בדוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, בסך של כ-50 מיליוני ש"ח.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,411,903	1,369,024	1,422,136	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות
15,441,195	16,077,771	16,660,952	נכסי חוב סחירים
9,597,966	7,462,301	10,717,742	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
7,433,050	6,422,844	7,816,290	מניות
7,708,865	7,607,522	8,637,979	השקעות פיננסיות אחרות
40,181,076	37,570,438	43,832,963	סך הכל השקעות פיננסיות
1,847,772	1,541,499	1,891,338	מזומנים ושווי מזומנים
617,090	773,718	670,875	אחר
44,057,841	41,254,679	47,817,312	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**
10,570	247,538	258,567	זכאים ויתרות זכות
145,562	193,560	123,124	התחייבויות פיננסיות***
156,132	441,098	381,691	התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
700,749	623,451	688,776	(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
739,088	670,071	734,818	שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים בסך 3,912,736 אלפי ש"ח, 3,506,982 אלפי ש"ח ובסך 3,686,521 אלפי ש"ח לימים 30 ביוני 2017 ו-2016 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
13,668,269	2,992,683	-	16,660,952
-	9,162,550	866,416	10,028,966
5,855,569	8,480	1,952,241	7,816,290
5,138,577	463,077	3,036,325	8,637,979
24,662,415	12,626,790	5,854,982	43,144,187

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,538,988	3,538,783	-	16,077,771
-	6,540,646	298,204	6,838,850
4,897,057	21,198	1,504,589	6,422,844
4,636,001	139,265	2,832,256	7,607,522
22,072,046	10,239,892	4,635,049	36,946,987

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,028,082	3,413,113	-	15,441,195
-	8,090,436	806,781	8,897,217
5,452,966	24,016	1,956,068	7,433,050
4,499,183	162,841	3,046,841	7,708,865
21,980,231	11,690,406	5,809,690	39,480,327

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017

מדדת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
806,781	1,956,068	3,046,841	5,809,690
2,043	(52,976)	24,775	(26,158)
(10,711)	(17,191)	(86,299)	(114,201)
197,406	72,569	233,201	503,176
(9,471)	(5,179)	(174,776)	(189,426)
(130,882)	(1,050)	(7,417)	(139,349)
11,338	-	-	11,338
(88)	-	-	(88)
866,416	1,952,241	3,036,325	5,854,982

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3*

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 ביוני 2017

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2017

(685)	(53,952)	22,654	(31,983)
-------	----------	--------	----------

מדדת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
841,766	1,906,282	3,057,016	5,805,064
2,009	(2,604)	20,124	19,529
(6,612)	(6,975)	(38,075)	(51,662)
36,965	60,278	93,166	190,409
(649)	(4,403)	(93,864)	(98,916)
(16,999)	(337)	(2,042)	(19,378)
9,936	-	-	9,936
866,416	1,952,241	3,036,325	5,854,982

יתרה ליום 1 באפריל 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3*

יתרה ליום 30 ביוני 2017

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2017

1,887	(2,654)	17,402	16,635
-------	---------	--------	--------

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

** בגין ניירות ערך שמכשירם השתנה מנכסי חוב לא סחירים לחייבים בגין פיגורי השקעות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
7,193	140,776	55,014	202,983
(10,966)	(25,204)	(65,745)	(101,915)
73,515	42,182	404,061	519,758
(42,257)	(212,050)	(134,740)	(389,047)
(73,242)	(30,169)	(24,819)	(128,230)
37,798	-	-	37,798
(58,503)	-	-	(58,503)
298,204	1,504,589	2,832,256	4,635,049
4,027	60,324	56,354	120,705

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
330,687	1,569,963	2,701,650	4,602,300
3,474	109,607	43,985	157,066
(6,553)	(7,269)	(33,491)	(47,313)
48,408	39,686	214,997	303,091
(42,257)	(206,660)	(81,045)	(329,962)
(56,548)	(738)	(13,840)	(71,126)
37,798	-	-	37,798
(16,805)	-	-	(16,805)
298,204	1,504,589	2,832,256	4,635,049
936	29,317	45,030	75,283

יתרה ליום 1 באפריל 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

** בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
54,122	220,334	180,647	455,103
(22,606)	(72,354)	(157,564)	(252,524)
621,477	493,431	766,036	1,880,944
(42,505)	(215,763)	(305,684)	(563,952)
(145,372)	(58,634)	(35,079)	(239,085)
46,475	-	-	46,475
(69,476)	-	-	(69,476)
806,781	1,956,068	3,046,841	5,809,690
43,843	139,882	182,014	365,739

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין
נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016

** בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - שווי הוגן לעומת הערך בספרים

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני	
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)		(בלתי מבוקר)	
		שווי הוגן				ערך בספרים	
2016	2016	2017		2016	2016	2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6,238,108	6,160,121	6,306,307		4,783,994	4,710,094	4,897,723	
6,797,485	6,282,317	7,551,972		6,188,124	5,549,773	6,893,607	
883,248	990,824	883,250		816,174	905,717	815,465	
12	312	-		12	312	-	
13,918,853	13,433,574	14,741,529		11,788,304	11,165,896	12,606,795	
283,114	310,408	254,366		272,133	295,129	245,328	
283,114	310,408	254,366		272,133	295,129	245,328	
14,201,967	13,743,982	14,995,895		12,060,437	11,461,025	12,852,123	
				13,956	17,703	12,478	

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם
סחירים שאינם
ניתנים להמרה, למעט
פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
נכסי חוב שאינם
סחירים ניתנים
להמרה

סך כל נכסי חוב
שאינם סחיריםהשקעות המוחזקות
לפדיון:

נכסי חוב סחירים
שאינם ניתנים להמרה
סך הכל השקעות
מוחזקות לפדיון

סך הכל
ירידות ערך שנוקפו
לרווח והפסד
(במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,918,340	1,287,808	-	7,206,148
747,878	-	82,279	830,157
504,285	244,176	1,342,704	2,091,165
7,170,503	1,531,984	1,424,983	10,127,470

נכסי חוב סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,399,725	1,589,813	-	6,989,538
-	-	312	312
692,354	-	78,219	770,573
633,336	81,751	1,307,791	2,022,878
6,725,415	1,671,564	1,386,322	9,783,301

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,436,657	1,402,950	-	6,839,607
-	-	12	12
756,379	-	47,361	803,740
527,368	96,157	1,389,750	2,013,275
6,720,404	1,499,107	1,437,123	9,656,634

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12	47,361	1,389,750	1,437,123
-	1,909	5,737	7,646
-	(3,502)	(37,034)	(40,536)
-	(2,004)	(27,373)	(29,377)
-	38,515	77,832	116,347
-	-	(61,966)	(61,966)
-	-	(4,242)	(4,242)
(12)	-	-	(12)
-	82,279	1,342,704	1,424,983
-	1,909	5,668	7,577

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3 *

יתרה ליום 30 ביוני 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	63,025	1,367,403	1,430,428
-	(34)	3,648	3,614
-	(807)	(10,428)	(11,235)
-	-	(12,645)	(12,645)
-	20,095	30,484	50,579
-	-	(34,644)	(34,644)
-	-	(1,114)	(1,114)
-	82,279	1,342,704	1,424,983
-	(33)	3,654	3,621

יתרה ליום 1 באפריל 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2017

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2017

* בגין ניירות ערך שמכשירים השתנה מנכסי חוב לא סחירים לחייבים בגין פיגורי השקעות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
311	76,998	1,227,312	1,304,621
1	91	14,954	15,046
-	1,604	4,361	5,965
-	(82)	(23,601)	(23,683)
-	-	147,239	147,239
-	(392)	(51,476)	(51,868)
-	-	(10,998)	(10,998)
312	78,219	1,307,791	1,386,322
1	91	14,910	15,002

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
312	76,380	1,259,873	1,336,565
-	(6)	5,407	5,401
-	1,846	16,066	17,912
-	(1)	(9,544)	(9,545)
-	-	75,792	75,792
-	-	(32,467)	(32,467)
-	-	(7,336)	(7,336)
312	78,219	1,307,791	1,386,322
-	(6)	5,836	5,830

יתרה ליום 1 באפריל 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
311	76,998	1,227,312	1,304,621
(299)	11,661	54,236	65,598
-	(14,654)	50,142	35,488
-	(2,445)	(64,885)	(67,330)
-	-	258,067	258,067
-	(24,199)	(119,893)	(144,092)
-	-	(15,229)	(15,229)
12	47,361	1,389,750	1,437,123
(299)	(2,448)	45,979	43,232

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו
בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. שווי הוגן לעומת הערך בספרים - התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 ביוני		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן			ערך בספרים		
2016	2016	2017	2016	2016	2017
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,765	10,628	10,900	10,765	10,628	10,900
3,389,466	3,524,491	3,731,141	3,142,308	3,171,977	3,377,437
3,400,231	3,535,119	3,742,041	3,153,073	3,182,605	3,388,337

התחייבויות פיננסיות
המוצגות בעלות מופחתת
הלוואות מבעלי עניין
כתבי התחייבויות נדחים
סך הכל התחייבויות
פיננסיות המוצגות בעלות
מופחתת

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2016	2016	2017
2.56%	2.56%	2.56%
2.37%	1.75%	1.91%

באחוזים
הלוואות
כתבי התחייבויות נדחים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
38,676	660,028	698,704
38,676	660,028	698,704

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,981	804,743	827,724
22,981	804,743	827,724

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,331	766,014	788,345
22,331	766,014	788,345

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ- 576 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2017, סך של כ- 634 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2016 וסך של כ- 643 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. כמו כן, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ- 691 מיליוני ש"ח כבטוחות לכיסוי ההתחייבויות הנובעות מפעילות זו.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)****4. פרטים נוספים**

1. דירוג מעלות

ביום 15 בינואר 2017 מעלות קבעה דירוג 'ilAA' להנפקת הון משני מורכב באמצעות שתי סדרות קיימות של אגרות חוב בסך כולל של עד 300 מיליוני ש"ח. אגרות החוב (סדרות ט'-י') הונפקו על ידי הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ.
2. הרחבת הון משני מורכב (סדרות ט'-י') באמצעות הראל מימון והנפקות

ביום 18 בינואר 2017 פרסמה הראל הנפקות דוח הצעת המדף על-פי תשקיף מדף מיום 12 בפברואר 2014, כפי שתוקן ביום 22 בדצמבר 2014. על פי דוח הצעת המדף, הראל הנפקות הציעה לציבור עד 150,000 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ט'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), בדרך של הרחבת סדרה, ועד 150,000 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה י'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, הנסחרות בבורסה בדרך של הרחבת סדרה.

בסך הכל, הונפקו 125,050 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ט') ו- 125,050 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה י'). איגרות החוב הנוספות הונפקו במחיר של 1001.2 ש"ח לכל 1000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרות ט'-י') ובתמורה כוללת (ברוטו) של כ- 250.1 מיליוני ש"ח;

שיעור הריבית האפקטיבית, לאחר הוצאות הנפקה, של כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה ט' הנו 2.572% ושל כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה י' הנו 2.557%.

איגרות חוב (סדרה ט'), יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2028, ואיגרות חוב (סדרה י'), יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2029, אלא אם כן עשתה החברה, קודם לכן, שימוש בזכותה לפדות את אגרות החוב (סדרות ט'-י') בפדיון מוקדם. הריבית בגין אגרות החוב (סדרות ט' ו-י') תשולם בחודשים יוני ודצמבר בכל שנה.

לצורך ההנפקה כאמור, ביום 15 בינואר 2017, פורסם על ידי מעלות אשרור דירוג ilAA לאג"ח (סדרות ט'-י').
3. בחודש פברואר 2017 פורסם תשקיף המדף של הראל הנפקות. מכח תשקיף מדף זה הראל הנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין - אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה (לרבות בדרך של הרחבת סדרות קיימות של אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה כפי שתהיינה מעת לעת) וכתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב של החברה. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של החברה מיום 14 בפברואר 2014 ואשר תוקן ביום 22 בדצמבר 2014 ושתוקפו הוארך ביום 31 בדצמבר 2015 עד ליום 11 בפברואר 2017.
- ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמותה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחווי הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (1) עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל הכשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2013. תוכנית העבודה כללה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. החברה פועלת בהתאם להוראות החוזר. בהתאם להוראות החוזר סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר בתקופה האחרונה, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, הרשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי הפנסיה, אקטואריה בביטוח כללי, ביטוח חיים וסיעוד, ביטוח בריאות, איתור עמיתים ומוטבים, שירות לקוחות, ביטוח סיעודי, ביטוח חיים, מערכות מידע ותביעות.

בחודש יוני 2017 הטיל הממונה על שוק ההון עיצום כספי על החברה בסך כולל של 3.375 מיליון ש"ח. זאת, בעקבות בדיקת רשות שוק ההון בנושא צירוף לביטוח שנערכה במחצית השניה של שנת 2016. העיצום הוטל בגין 18 מקרי הפרה נקודתית של הוראות חוזר ביטוח 2015-1-12 "צירוף לביטוח". העיצום הכספי בסכום כאמור הוטל, לאחר שעשה הממונה שימוש בסמכות המוקנית לו על פי דין, והפחית את סכום העיצום בשיעור של 25%, וזאת, בין היתר, לאחר שקבע, כי לא מצא כי בשלוש השנים הקודמות להפרה החברה ביצעה את אותה הפרה וכן כי החברה נקטה פעולות למניעת ההפרה והקטנת הנזק.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב מצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסייעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. לעניין מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה, ראה באור 8(2).

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה. בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלת חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 47, 49, 50, 52, 53 ו-54 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריך הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ- 2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ- 307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בחודש ינואר 2017 ניתנה על ידי בית המשפט העליון החלטה הקובעת כי הבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית, תישמע בפני הרכב וכי על המשיבים לבקשת רשות הערעור להשיב לבקשה זו. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישה החברה וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור.

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות ליזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. התובעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת הפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על ההחלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ- 225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהחברה הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכלל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד החברה אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי החברה תתרום 60% מסכום ההחזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדוק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו- 80% מסכום ההחזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדוק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדוק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

4. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה ברשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ("הממונה") הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד החברה, בהתאם לחלקה בשוק בכ- 386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה המוצע, ישיבו הנתבעות לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של החברה בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות תפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. בנוסף, ככל שיאושר הסכם הפשרה, תידרש החברה לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בעקבות הגשת חוות דעתו של הבדוק, הבהיר בית המשפט לצדדים, ביום 18 באוקטובר 2015, במסגרת החלטה, אשר ניתנה במהלך דיון שהתנהל בפניו, את עמדתו הראשונית ביחס להסדר הפשרה, לפיה נטיתו הברורה הינה שלא לאשר את הסדר הפשרה בתנאים הנוכחיים והציע לצדדים לשפר את תנאי הסדר הפשרה באופן משמעותי. בחודש פברואר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה הוא מצטרף לעיקריה ולמסקנותיה של חוות דעת הבדוק ביחס להסדר הפשרה ומותיר לשיקול דעתו של בית המשפט את הקביעה מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. יחד עם זאת, מציין היועץ המשפטי לממשלה, כי קיים לשיטתו קושי עם הקביעה בהסכם הפשרה, לפיה הנתבעות ימשיכו לגבות את גורם הפוליסה בעתיד באופן שימנע מחברי הקבוצה מלתבוע בעניין זה בעתיד, נוכח העובדה שהמדובר, לשיטתו, בויתור על עילות תביעה עתידיות, אך בנסיבות העניין בבקשת האישור דנן, הוא מבקש להשאיר את שאלת המשך הגבייה של גורם הפוליסה בעתיד לשיקול דעתו של בית המשפט. בנוסף, הביע היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם הפוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה, וכן התייחס למספר נושאים נוספים בהסדר הפשרה ובהם, הודעה למבוטחים הזכאים לקבלת הפיצוי בגין העבר, אופן ביצוע תשלום הפיצוי ביחס לעבר לרבות תרומת הסכומים שלא יאוותרו הזכאים לקבלתם ושכר הטרחה והגמול המוצע למבקשים ובאי כוחם. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יוני 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשת הנתבעות והורה על התליית ההליך בביהמ"ש המחוזי.

5. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 9 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם עקב עיקולים המוטלים לבקשת צד שלישי על תגמולי הביטוח, מעוכב תשלום תגמולי הביטוח למבוטחים, חברות הביטוח משלמות למבוטחים, כביכול, את תגמולי הביטוח, בערכים נומינליים ללא שיערוך כלשהו, או במקרים מסוימים בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, ללא הרווחים אשר צמחו להן, כביכול, כתוצאה מעיכוב זה. הנזק המוערך הכולל לכלל חברי הקבוצה מכלל הנתבעות מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 350 מיליוני ש"ח. הנזק המוערך הכולל נגד החברה מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 72 מיליוני ש"ח. ביום 8.2.12 הודיעו התובעים כי הם זונחים את הטענה לפיה העיקולים הוטלו שלא כדין. ביום 12 בדצמבר 2012 אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה. בחודש אוקטובר 2016 הוגש לאישור בית המשפט הסכם פשרה בתובענה. במסגרת הסכם הפשרה, הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם, בגין העבר, פיצוי כספי בסכום כולל של כ- 2.6 מיליוני ש"ח לחברי קבוצה. סכום זה ישולם לחברי הקבוצה הרלוונטיים, אשר יפנו לחברה בעקבות פרסומים שתבצע לציבור המבוטחים בהתאם להוראות הסכם הפשרה. יתרתו של סכום הפיצוי הכולל, אשר לא תשולם לחברי הקבוצה, תיתרם בהתאם להוראות הסכם הפשרה. בנוסף, הוסדרו במסגרת הסכם הפשרה מנגנונים עתידיים לשערוך תגמולי ביטוח שהעברתם תעוכב עקב עיקולים. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית ויש לערוך בו תיקונים שונים.

6. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהחברה מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעות בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016.

7. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנתען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

8. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ- 168 מיליוני ש"ח לכ- 807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי החברה אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה.
10. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה.
11. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ- 19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).
12. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי החברה משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי החברה אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם בסכום של כ- 381 מיליוני ש"ח.
13. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, בסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

14. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות קובעות סכומי ביטוח בפוליסות לביטוח חיים הנדרשות לצורך הלוואת משכנתא, על בסיס נתונים שאינם מבוססים על מסלול המשכנתא והריבית כפי שנקבעו על ידי הבנק המלווה, ולתקופות ביטוח בהן לא מתבצע עדכון סכומי הביטוח בהתאם ליתרת סכום המשכנתא. כתוצאה מכך, הנתבעות גובות, לכאורה, דמי ביטוח הגבוהים מדמי הביטוח שהיו צריכים להיות מחושבים בהתאם ליתרת המשכנתא בבנקים המלווים ובכך הנתבעות, כביכול, מטעות את מבטחיהן ופועלות בניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד החברה, מסתכם לסכום של כ- 88 מיליוני ש"ח וסכום של כ- 1,182 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. הממונה העביר את שאלות בית המשפט להתייחסות המפקח על הבנקים. ביום 23 במרס 2016 הוגשה עמדת הממונה אשר ככלל תומכת בעמדת הנתבעות, וקובעת כי אין הסדרה רגולטורית המקימה חובה על חברות הביטוח לעדכן מיוזמתן, מעת לעת, את הסכום המבוטח בפוליסה וכי חברת הביטוח אינה רשאית לערוך שינויים בתנאי חוזה הביטוח ובכלל זה בסכום הביטוח, ללא קבלת הוראה מפורשת מצד המבוטח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

15. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ- 48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור.

16. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה וסטנדרט ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראלכרט וכאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות ("הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ- 270 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

17. בחודש מאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח בגין רכיב המע"מ החל על עלות התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל. זאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין ותוך עשיית עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג נגד החברה מסתכם להערכת התובעים לסכום כולל של כ- 136 מיליוני ש"ח ולסך כולל של כ- 489.5 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות בפסק דינו מיום 20 בפברואר 2017 הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד על מחיקת התובענה נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. בחודש מרס 2017 הוגש על-ידי התובעים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון.

18. בחודש יוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה וחברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, פרמיות ביטוח הכוללות "תוספת סיכון" הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים, גם בתקופות בהן המבוטחים אינם עובדים. זאת, כביכול, בין היתר, בניגוד להוראות הדין, תוך עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, אי גילוי נאות והטעיה. התובע אינו מעריך את הנזק הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

19. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי הממונה, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת הממונה בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעת, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של כ- 59,000 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ- 75.6 מיליוני ש"ח.

20. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים.

21. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ- 300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ- 2 מיליארד ש"ח.

22. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של החברה בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסך של כ- 13.1 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

23. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד מדנס סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "מדנס") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות התקשרו בהסכם בלעדיות לטווח ארוך בקשר לפוליסות ביטוח אחריות מקצועית רפואית לפיו התחייבה החברה לבטח אך ורק מבוטחים שיופנו על ידי מדנס ולהפנות למדנס כל סוכן ביטוח אחר, שיפנה אליה, לשם עריכת הביטוח דרכה, ומדנס התחייבה לערוך ביטוח אחריות מקצועית רפואית עבור לקוחותיה, אך ורק אצל החברה. בכך, התקשרו הנתבעות, לטענת התובעים בהסדר כובל, הפרו חובה חקוקה, ניצלו את מעמדן המונופוליסטי לרעה באופן העלול להפחית או לפגוע בתחרות, הפרו את חוק ההגבלים העסקיים, עשו עושר ולא במשפט, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון, הגילוי והזהירות המוטלות על סוכן ביטוח. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום של למעלה מ- 300 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2016 מונה על-ידי בית המשפט בודק מטעם בית המשפט על מנת לבחון האם הרווחיות התפעולית של הנתבעות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית לעוסקים במקצועות הרפואה והפרה-רפואה בשנים הרלבנטיות (2009-2015) היא רווחיות חריגה. בחודש יולי 2017 הוגשה חוות דעת הבדוק לבית המשפט ולפיה, להערכת הבדוק שיעור הרווחיות המשותפת של החברה ומדנס בשנים 2009 – 2015 אינו יכול להיחשב כחריג כלפי מעלה לא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח אחרות בישראל הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית ולא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח במדינות ההשוואה בארה"ב ובאוסטרליה הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית הרפואית.

24. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור. כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופת הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדארי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש. בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 60 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2016 הוגשה על ידי התובע בקשה למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בחודש מרס 2017 דחה בית המשפט את בקשת התובע למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור.

25. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבוטח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, לרבות חוזרי הממונה, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב, ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים, כי גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג עולה על 3 מיליוני ש"ח ביחס לכל אחת מהנתבעות.

26. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מחייבת את מבוטחיה בביטוח שיניים לעבור צילומי רנטגן, אשר מטרתם לבדוק, כי הרופא המטפל ביצע את הטיפול נשוא תביעתו של המבוטח. זאת, כביכול, בניגוד להנחיות משרד הבריאות ותוך פגיעה באוטונומיה של הפרט. התובעת מעריכה, כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג הינו כ-200 מיליוני ש"ח.

27. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

28. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של החברה הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבוטחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית.

29. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של כ-826 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-5.58 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.

30. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח חיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל החברה להצמיד מעתה ואילך את כספי החיסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט.

31. בחודש אפריל 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דוחה תביעות לתשלום תגמולי ביטוח בגין נכות ממחלה ו/או מתאונה, בטענה כי תביעות אלו מתיישנות לאחר שלוש שנים מיום קרות מקרה הביטוח, וזאת בניגוד, כביכול, לחוק חוזה הביטוח התשמ"א - 1981 (תיקון 6), לפיו תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח בגין עילת תביעה שהינה נכות ממחלה או מתאונה נמנית מהיום שקמה למבוטח זכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. בכך, לטענת התובעת, מפרה החברה חובה חקוקה, עושה עושר ולא במשפט, אינה נוהגת בתום לב בקיום חוזה ומטעה את ציבור מבוטחיה. התובעת מעריכה את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב-416 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

32. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה בענף ביטוחי הבריאות, בגין התקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. בכך, לטענת התובע, מפרה החברה את הוראות הדין, מפרה חוזה, פועלת ברשלנות ועושה עושר ולא במשפט. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-4 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תתרום, בהתאם לדוח הבודק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, 70% מסך הפרשי ההצמדה בגין התקופה הראשונה כהגדרתם בהסכם הפשרה ו-100% מסך הפרשי ההצמדה בגין התקופה השנייה כהגדרתם בהסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יוני 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס להסדר הפשרה במסגרתה העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש יולי 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

33. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות ממבוטחיהן בביטוחי נסיעות לחו"ל פרמיות ביטוח בגין יממות שלמות, על אף שבחלקים מאותן יממות לא קיים, לטענת התובעים, סיכון ביטוחי נוכח שהותן של המבוטח בישראל. הוראות אלו מהוות לטענת התובעים משום תניות מקפחות בחוזה אחיד ובהתנהלותן זו מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות חוק חוזה הביטוח ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בעשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.

34. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, בפוליסות ביטוח חיים דמי ביטוח שכוללים תוספת "תת שנתיות" מבלי שתוספת זו צוינה באופן מפורש בפוליסה. בכך מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, את הנחיות הממונה, את הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, ואת חובת הגילוי וחובת ההגינות. כן טוען התובע, כי בהתנהלותה זו החברה נוהגת שלא בתום לב, מטעה את ציבור מבוטחיה ופוגעת באוטונומיה שלהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 294 מיליוני ש"ח.

35. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון במשרד האוצר ("הממונה על שוק ההון") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה, בטענה, כי פוליסות הביטוח הסיעודי הקבוצתיות, שמכרו הנתבעות, אשר כללו תנאי המאפשר להן לסיימן באופן חד צדדי, היו, כביכול, מוצר פגום, אשר הנתבעות ידעו או היה עליהן לדעת, כי הוא פגום, וכי עקב ביטולן של פוליסות אלו נותרו המבוטחים בהן ללא פוליסות לביטוח סיעודי. בכך טוענים המבקשים, הפרו הנתבעות, כביכול, חובות חקוקות, פעלו בחוסר תום לב, תוך הטעיית המבוטחים, הפרו את חובת הגילוי לצרכנים והפרו את חובת הזהירות. עוד טוענים המבקשים, כי הממונה על שוק ההון אפשר לנתבעות למכור פוליסות אלו ונמנע מלבטלן, וכי בכך פעל באופן רשלני ונמנע מביצוע תפקידו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-7 מיליארד ש"ח.

36. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבות. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 132 מיליוני ש"ח.

37. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבות. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 27.8 מיליוני ש"ח.

38. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופות החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוחי. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות חובה חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבוטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד החברה, מסתכם לסכום של כ- 2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ- 4.45 מיליארד ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

39. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חוזה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלפחות 20 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט.

40. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד החברה, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה החברה לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי החברה לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים.

41. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד חברת ביטוח נוספת ונגד חברת ש.ח.ר נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בקרות אירוע ביטוחי של נזקי נזילה, חברות הביטוח הנתבעות גובות, כביכול, ממבוטחיהן, שלא כדין, דמי השתתפות עצמית בשיעור הגבוה מהשיעור המקסימלי הקבוע בפוליסות הביטוח שלהן. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות פוליסות הביטוח, עושות עושר ולא במשפט, פועלות ברשלנות ומטעות את מבוטחיהן. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ביחס לחברה בכ-39.8 מיליוני ש"ח.

42. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גביתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח.

43. בחודש נובמבר 2016 הומצאה לחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") ונגד עמותת גמלאי קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת גמלאי נתיב"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ביטוח ועמותת גמלאי נתיב. עניינה של התובענה בטענה, כי כלל ביטוח ביטלה באופן חד צדדי ולא כדין את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית לגמלאי עמותת קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של החברה לבקשת האישור מתבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"), ביחד עם עמותת גמלאי נתיב, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החודשיים ונוכח עמדתה של הראל פנסיה, כי לא ניתנו לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבותיהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-90 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)**

44. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח חיים אגב הלוואה לדיר, בהן מסלול ההלוואה הינו כזה שבו קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה, הנתבעות אינן משלמות, כביכול, למבוטחים, בעת קרות מקרה ביטוח, את מלוא יתרת חוב ההלוואה לדיר, אלא חלק ממנו בלבד. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את חובת הגילוי החלה עליהן, מטעות את מבוטחיהן, מפרות את חוק חוזה הביטוח, מפרות חובה חקוקה, פועלות ברשלנות, מפרות את הוראות פוליסת הביטוח ופועלות בחוסר תום לב. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ביחס לכל אחת מהנתבעות בכ- 15 מיליוני ש"ח ואת הנזק הכולל הנתבע במסגרת התובענה בסך של 75 מיליוני ש"ח.

45. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחים, אשר סווגו כמעשנים במועד רכישת פוליסת ביטוחי חיים (ריסק) וחדלו לעשן למשך למעלה משנתיים, פרמיות ביתר ואינה מיידעת אותם על זכותם להפחתה משמעותית בפרמיות הביטוח במקרה של הפסקת עישון למשך למעלה משנתיים. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את חוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981 ואת תנאי פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ- 800 ש"ח והוא מצייך, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

46. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדין, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ- 265 ש"ח והוא מצייך, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. הדיון בבקשת האישור הועבר לבית הדין לעבודה.

47. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפחיתה, לכאורה, שלא כדין, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עיניים ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסה הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ- 12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 100 מיליוני ש"ח.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

48. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ- 12.25 מיליוני ש"ח.

49. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 5.9 מיליוני ש"ח.

50. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ונגד חברה מנהלת נוספת (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי.

51. בחודש מרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוזה, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 127.1 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)**

52. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד כלל פנסיה וגמל בע"מ (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות דמי ביטוח בגין פוליסות ביטוח חיים מעמיתיהם ומבוטחיהם המנוחים לאחר פטירתם, וזאת בניגוד להוראות חוק חוזה הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בגין התקופה בגינה הם מבקשים לנהל את התובענה בכ- 14 מיליוני ש"ח בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיוחדת.

53. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי בעת החלפת רכב, החברה מזכה, לכאורה, את מבוטחיה בפוליסות ביטוח רכב רכוש, בסכומי דמי ביטוח נמוכים מהסכומים להם הם זכאים, לכאורה, בהתאם להוראות פוליסת הביטוח התקנית והדין. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ- 1,265 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

54. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במסגרת פוליסות הביטוח המשווקות על-ידי הנתבעות במסגרת מכרז ביטוח הרכב לעובדי המדינה של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, מתעלמות, לכאורה, הנתבעות מהעבר הביטוחי של המבוטחים לצורך חישוב פרמיית הביטוח בביטוח רכב מקיף וכי פרמיית הביטוח של חברי הקבוצה מגלמת, לפיכך, לכאורה, סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לחברי הקבוצה, דבר המוביל לכך שפרמיית הביטוח הנקבעת להם גבוהה מזו שהיה עליהם לשלם נוכח עברם הביטוחי. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 155 מיליוני ש"ח.

55. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, תביעות ביטוח המוגשות אליה במסגרת פוליסות ביטוח שיניים קבוצתיות בגין בדיקות אבחון תקופתיות, בנימוק שאינן נכללות בתנאי הביטוח, על אף שבפועל, בדיקות אלו נכללות, לכאורה, במסגרת פוליסת הביטוח. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 42.8 מיליוני ש"ח.

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	5	930,365
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	225,000
לא צוין סכום התביעה	1	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	29	4,497,594
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	9	10,847,000
לא צוין סכום התביעה	10	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	15,605

הטבלה אינה כוללת את התביעה ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת, כמפורט בסעיף ב(2) להלן (התחייבויות תלויות אחרות), לא צוין בה סכום תביעה ספציפי כלפי החברה.

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 94 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ- 72 מיליוני ש"ח).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהינה בעלת שליטה בידידים (להלן: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, חברת בת של ידידים (להלן: לעתידי) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידית קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידית), קרן פנסיה בניהול לעתידי, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידית, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידית, בגין נטילת קרן פנסיה ממשיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את התובעים בשם לעתידי בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתידי. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתידי איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאבים של עתידית לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתידי לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טוענים כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים הינה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריבית התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. ביום 22 באוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריבית לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריבית בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, ביום 3.1.2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדירקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על 322,356 ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. ביום 25 במאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסיומו הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. בנוסף, ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. הטיפול בתביעה הנגזרת, עוכב גם הוא על ידי בית המשפט העליון עד למועד שנקבע כאמור לעיל.

2. בחודש פברואר 2014 הוגשה לבית משפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת נגד החברה, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד שירותי בריאות כללית אשר הדיון בה אוחד עם תביעה ובקשה באותו עניין, אשר הוגשה בחודש מרס 2014 נגד החברה, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד מכבי שירותי בריאות (שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות, להלן - "קופות החולים"). הבקשות להכיר בתובענות כתביעות נגזרות, לאחר שתוקנו בהתאם לבקשה, אשר נתקבלה על-ידי בית המשפט הינן בטענה שקופות החולים נמנעו, כביכול, מלמצות את זכות ההשתתפות העומדת להן מכוח הדין, כלפי חברות הביטוח בגין הוצאות שהוציאה במסגרת תוכנית שירותי הבריאות הנוספים ("שב"ן"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין השב"ן לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח וכן בגין הוצאות שהוציאו קופות החולים במסגרת השירותים שניתנו על ידן מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994 ("הסל הבסיסי"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין הסל הבסיסי לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח. לטענת התובעים עיקר החפיפה הינה בגין ביצוע ניתוחים (בחירת מנתח וכל העלויות הנלוות לכך) וכן בגין ייעוץ רפואי. הבקשות הוגשו לאחר שקופות החולים הבהירו לתובעים, בעקבות פנייתם אליהן, כי הן מסרבות להגיש תובענה כאמור נגד חברות הביטוח, לאחר שהסבירו לתובעים, כי אין יסוד לתובענה הן מבחינת הוראות הדין והן מבחינת אחרות, ולכן כל עוד לא שונו הוראות הדין הקיימות אין מקום לתובענה. התובעים מעריכים את סכום התביעה נגד כלל חברות הביטוח הנתבעות בסך של כ- 5.2 מיליארדי ש"ח. להערכת הנהלת החברה, בהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, סיכויי הבקשה לאישור כנגזרת להידחות גבוהים מהסיכויים לקבלתה, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענה זו. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי בסוגיות המועלות בבקשת האישור שתתייחס לעמדת משרד האוצר, הממונה ומשרד הבריאות. בחודש מרס 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בבקשה לאישור התביעה הנגזרת, לפיה, אין לשיטתו לחברי קופת חולים זכות להגיש תביעה נגזרת בשמה, וכי גם לגופם של דברים אין מקום לשיטתו לאשר את הבקשה להגשת תביעה נגזרת ממספר טעמים, ובהם העובדה שנוכח המורכבות הכרוכה בהגשתו וניהולו של תביעות השיבוש אין לומר שהחלטותיהן של קופות החולים שלא להגיש תביעות במקרים של כפל ביטוח הינן החלטות לא סבירות מבחינה כלכלית, ציבורית ומשפטית, קל וחומר בנסיבות שבהן הממשלה בוחנת אפשרות לקבוע, במידת הצורך, וככל שימצא, לאחר גיבוש התשתית העובדתית הנדרשת, כי יש לכך הצדקה, הסדר שיבוש סטאטוטורי. עוד מבהיר היועץ המשפטי לממשלה בעמדתו, כי בכל מקרה, אין מקום לדעת המדינה לשקול יצירת הסדר שיבוש בין הסל הציבורי לבין הביטוח המסחרי או בינו לבין השב"ן.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ש.ח.ר. נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר.") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי נגבים, כביכול, ממבוטחיה של החברה בפוליסות ביטוח מבנה, בגין תיקון נזקי מים, מלוא דמי ההשתתפות העצמית, גם במקרים בהם עלות התיקון בפועל נמוכה מסכום ההשתתפות העצמית. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981, פועלות בחוסר תום לב בקיום חוזה, עושות עושר ולא במשפט ומפרות חובה חקוקה. בחודש בינואר 2017 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד את בקשתו של המבקש, במהלך דיון שהתקיים בפניו, להסתלק מבקשת האישור.
2. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי מבוטחיה של החברה, אשר רכשו כיסוי ברות ביטוח נסיעות לחו"ל, המקנה להם את האפשרות לרכוש ביטוח נסיעות לחו"ל ללא צורך בהצהרת בריאות חדשה, נדרשים, כביכול, להצהיר אודות מצבם הרפואי בעת הפעלתה של פוליסת ביטוח הנסיעות לחו"ל. בכך, טוען התובע, החברה מטעה את מבוטחיה, מנצלת את מצוקת הצרכן, מפרה את חובת הגילוי ואת חובתה לקיים חוזה בתום לב, עושה עושר ולא במשפט, מפרה את חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981, מפרה חובה חקוקה, פוגעת באוטונומיה של הרצון החופשי, ופועלת ברשלנות ובתרמית. בחודש פברואר 2017 אישר בית המשפט את הבקשה המוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור נגד החברה במסגרת בקשת ההסתלקות התחייבה החברה להוסיף אפשרות למימוש הרחבת ברות הביטוח באמצעות אתר האינטרנט שלה וכן לשלוח למבוטחים הרלבנטיים מידע אודות זכאותם למימוש ברות הביטוח במסגרת הדיווח השנתי הנשלח אליהם.
3. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד 6 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי במסגרת רפורמה שנעשתה בשנת 2007 בענף רישוי רכב על ידי משרד התחבורה, תוקנו תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961, אשר במסגרתן שונה סיווגם של רכבי הפנאי-שטח והמיני-וואנים ("כלי הרכב") לכלי רכב פרטיים. לטענת התובעים, הנתבעות בחרו להמשיך ולהגדיר את כלי הרכב ככלי רכב מסחריים, כל זאת כביכול, בניגוד להוראות הדין. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שייצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר שנת 2008 ומעלה שינו הנתבעות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידן ככלי רכב פרטיים, ובזאת, כביכול, הנתבעות יוצרות הפליה. לטענת התובעים, באמצעות סיווג כלי הרכב על ידי הנתבעות ככלי רכב מסחריים, וזאת על אף שכלי הרכב מסווגים על ידי משרד התחבורה כרכבים פרטיים (M-1), הנתבעות גובות, לכאורה, פרמיות ביטוח הגבוהות מפרמיות הביטוח המקבילות לכלי רכב פרטיים. בחודש אפריל 2017 דחה בית המשפט המחוזי מרכז את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
4. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בעוד שהחברה מבטיחה בהצעת ביטוח לרוכשי רכב מסוג פגיו וסיטרוואן באמצעות לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, כי בקרות נזק תאוונתי, רכבם יתוקן בחלפים מקוריים חדשים בלבד חלף החלקים שניזוקו, בפועל, בקרות מקרה ביטוח, החברה מפעילה שמאי חוץ מבלי לחייב אותו ואת מוסך ההסדר לפעול על פי הוראות הפוליסה, כך שהשמאי קובע אילו תיקונים ייעשו בחלפים מקוריים ואילו תיקונים יבוצעו על דרך של תיקון חלקים שניזוקו. בכך מקטינה החברה, לטענת התובע, את ערך הנזק הגולמי, כך ששיעור הנזק, המחושב באחוזים משווי הרכב המבוטח נמוך משיעור הנזק האמיתי. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981 ואת הוראות חוזה הביטוח, פועלת בחוסר תום לב ועושה עושר ולא במשפט. בחודש מרס 2017 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי בעקבות המלצת בית המשפט הסכימו לסיים את ההליך בדרך של הסתלקות מבקשת האישור במסגרת תיוסוף הבהרה הן במסמכיה העתידיים של לוביט והן בפוליסות הביטוח העתידיים, כי החלפת החלקים לחלקים חדשים ומקוריים מותנית באישור שמאי להחלפת החלק. בחודש מאי 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקש בתנאים שהוסכמו בין הצדדים והורה על מחיקת בקשת האישור.
5. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ ("קג"מ"), עמיתים - קרנות הפנסיה הוותיקות ("עמיתים") וישראל שחר סוכנות לביטוח (MIA) - סוכנות לביטוח פנסיוני (2010) בע"מ (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי נגבית, כביכול, מהמבוטחים בפוליסה לביטוח חיים קבוצתי לחברי ארגון מקבלי גימלה מקג"מ, פרמיה עודפת ביחס לפוליסת הביטוח, פרמיה ללא כיסוי ביטוחי ופרמיה יקרה בעשרות אחוזים ביחס לפוליסות ביטוח חיים אחרות. זאת, בעוד שבתקנון הקרן לא מוזכרת גביית פרמיות ביטוח לאלמנה והנתבעות נמנעות מלהציג את פוליסת הביטוח המקורית עליה חתמה המבקשת. בכך טענה התובעת, הפרו, כביכול, הנתבעות חובה חקוקה, הפרו את חובת הגילוי המוגברת החלה עליהן, עשו עושר ולא במשפט והטעו את מבוטחיהן. בחודש מאי 2017 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד את הודעת ההסתלקות של המבקשת, אשר ניתנה במהלך דיון שהתקיים בפניו, והורה על מחיקת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

1. בחודש יולי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד החברה תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם ו/או לשפות את מבוטחיה בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב במקרה של אובדן גמור או אובדן גמור להלכה או גניבה, ומחתימה את המבוטחים, בניגוד, כביכול, להוראות הממונה, על כתב סילוק. לטענת התובע, בכך החברה מתעשרת על חשבון המבוטח ומפרה חובה חקוקה. בחודש אוקטובר 2016 הוגש לאישור בית המשפט הסכם פשרה בתובענה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם, בגין העבר, לחברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, סך השווה לחמישים אחוז (50%) מעלות אמצעי המיגון הרלבנטי (כהגדרתו בהסכם הפשרה) בניכוי פחת ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה למדד המחירים לצרכן, מיום תשלום תגמולי הביטוח ועד למועד העברת התשלום. סכום זה ישולם לחברי הקבוצה הרלוונטיים, אשר יפנו לחברה בעקבות פנייה שתבצע לחברי הקבוצה המאושרת. ככל שיתברר כי הסכום הכולל לתשלום נמוך מהסכום המינימאלי שייקבע על ידי מומחה שימונה על-ידי בית המשפט, יוגדל הסכום שיקבל כל אחד מחברי הקבוצה שפנו לחברה, וכן יבוצע, במידת הצורך, מנגנון איתור מבוטחים נוסף. יתרתו של סכום הפיצוי המינימאלי, כאמור, אשר לא תשולם לחברי הקבוצה, תיתרם בהתאם להוראות הסכם הפשרה. בנוסף, הוסדר במסגרת הסכם הפשרה אופן ההתנהלות בעתיד ביחס לאמצעי המיגון במקרה של אובדן גמור, כהגדרתו בהסכם הפשרה. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה.
2. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי- מרכז בלוד, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה כי החברה אינה מעניקה למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות מסוג גילוי מחלות קשות (להלן: "הפוליסה") כיסוי ביטוחי במקרה של גילוי המחלה הספציפית בה חלתה התובעת, על אף שלטענתה פרשנות ראויה של הפוליסה הייתה צריכה, כביכול, להוביל למסקנה, כי יש ליתן כיסוי ביטוחי במקרה כאמור (אף שהמחלה מוחרגת בהתאם לתנאי הפוליסה). בחודש אוגוסט 2017 דחה בית המשפט המחוזי מרכז את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
3. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, דמי ביטוח מלאים ממבוטחים שהינם חיילי מילואים, גם כאשר הם מצויים במהלך שירות מילואים, על אף שאינן מספקות להם, כביכול, כיסוי ביטוחי מלא בתקופה זו, אלא כיסוי ביטוחי חלקי וחסר, ששוויו נמוך משמעותית מדמי הביטוח הנגבים מהם. בהתנהלות זו עושות הנתבעות, לטענת התובעים, עושר ולא במשפט, מפרות חובה חקוקה, ומפרות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן. עוד טענו התובעים, כי ההוראות המגבילות את הכיסוי הביטוחי בתקופת שירות המילואים מבלי להפחית את דמי הביטוח בתקופה זו מהוות משום תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכי הן עומדות בניגוד לציפייה הסבירה של המבוטחים. בחודש יוני 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה משותפת ומוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה התחייבו הנתבעות לתקן או להבהיר, על פי העניין וככל שהדבר נדרש, את נוסחי פוליסות הביטוח הרלוונטיות שלהן, בכל הנוגע להחרגת מקרי ביטוח שאירעו במהלך שירות מילואים. בחודש אוגוסט 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשים מבקשות האישור כייצוגיות, הורה על מחיקתן ועל דחיית תביעותיהם האישיות של המבקשים.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

4. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה והחברות הבנות שהינן חברות ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 ביוני 2017	
EMI	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
79,652	5,702,567	74,113	5,627,292
436,811	4,071,946	422,719	4,205,069
-	350,517	-	350,526
436,811	4,422,463	422,719	4,555,595
-	145,145	-	90,843
-	1,825,894	-	2,080,508
-	1,971,039	-	2,171,351
-	741,040	-	744,898
-	2,712,079	-	2,916,249
436,811	7,134,542	422,719	7,471,844
357,159	1,431,975	348,606	1,844,552

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)

הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני

הון ראשוני בסיסי

הון ראשוני מורכב

סה"כ הון ראשוני

הון משני

הון משני נחות (ב)

הון משני מורכב (ג)

סה"כ הון משני

הון שלישוני מורכב

סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף ליום הדוח

אירועים לאחר תאריך הדוח

התכלות הון משני

הרחבת הון משני מורכב לאחר תאריך הדוח

חלוקת דיבידנד

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך הדוח*

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 ביוני 2017	
EMI	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
79,652	744,944	74,113	778,995
-	352,840	-	118,507
-	40,997	-	39,800
-	1,395,557	-	1,433,871
-	85,859	-	91,744
-	310,703	-	314,758
-	1,657,588	-	1,725,605
-	837,109	-	837,898
-	(194,036)	-	(192,119)
-	408,834	-	428,686
-	62,172	-	49,547
79,652	5,702,567	74,113	5,627,292

א. הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין:

פעילות בביטוח כללי

פעילות בביטוח סיעודי **

דרישות הון בגין תוכניות מבוטחות תשואה

נכסי השקעה ונכסים אחרים (ד)

סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי

סיכונים תפעוליים

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז

השקעה בחברות מנהלות מאוחדות, מבטחים וערבויות

הקלה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל

סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים (ה)

נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (ו)

סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

* התוספת, הנכללת בחישוב ההון הנדרש מהחברה בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל, לצורך חלוקת דיבידנד, מסתכמת לסך של כ- 92 מיליוני ש"ח וכ- 95 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2017 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה.

** ראה גם באור 9(2).

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

1. (המשך)
 - ב. כולל כתבי התחייבות נדחים בסך של 205,009 אלפי ש"ח שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2006 והמהווים הון משני נחות.
 - ג. לעניין הנפקת אגרות חוב אשר תמורתן משמשת כהון מורכב של החברה, ראה באור 6.
 - ד. לעניין אישור הממונה לשימוש במודל פנימי לדירוג אשראי ראה באור 135(3) לדוחות השנתיים.
 - ה. דרישת הון בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בשייר עצמי, אך לא פחות מהדרישה ביום ההעברה. דרישת ההון בחברה הינה בסכום שלא יפחת מ- 190 מיליוני ש"ח.
 - ו. כולל נכס לא מוכר בסכום זניח בגין חריגה פאסיבית מתקנות השקעה.
5. החל מיום 1 בינואר 2016, מוזגה הפעילות הביטוחית של דקלה לתוך החברה. החל מאותו מועד, חדלה דקלה מלהיות מבטח, שינתה את שמה לשם דקלה סוכנות לביטוח בע"מ, היא פועלת בהתאם לרשיון סוכנות ביטוח ובהתאם לא קיימות לה דרישות הון. למיזוג כאמור, השפעה חיובית על דרישות ההון של הראל ביטוח בסך של כ- 80 מיליוני ש"ח. בנוסף לאמור, כחלק מהעברת הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, הועבר להראל ביטוח כתב התחייבות נדחה בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח, אשר משמש כהון משני מורכב בידי הראל ביטוח. בהתאם, קטנו דרישות ההון וגדל ההון המוכר של הראל ביטוח בסכומים כאמור. ביום 1 בינואר 2016 חילקה דקלה דיבידנד בסך של כ- 644 מיליוני ש"ח ובאותו המועד הועברו כלל ההתחייבויות הביטוחיות והנכסים העומדים כנגדן להראל ביטוח.
6. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
7. ביום 20 במרס 2017 אישר דירקטוריון EMI חלוקת דיבידנד בסך של 25 מיליוני ש"ח, במסלול הירוק (חלוקה ללא צורך באישור מראש מאת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, בהתאם להנחיות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בנושא חלוקת דיבידנדים על ידי מבטח). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של EMI ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של EMI ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של EMI, בהתאם למדיניות ניהול ההון של EMI. הדיבידנד חולק בעין (באמצעות העברת ניירות ערך) ביום 29 במרס 2017.
8. ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 250 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר אישור של הפיקוח ולאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של החברה ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של החברה, ובהתחשב באימוץ הצפוי של סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 4 ביולי 2017.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

9. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II :

(1) ביום 1 ביוני 2017 פרסמה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון חוזר "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (חוזר ביטוח 9-1-2017)("חוזר סולבנסי"). חוזר זה בא לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה "Solvency II", שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו. ההוראות המעודכנות מכילות שלושה נספחים כדלהלן: (א) הוראות לעניין מאזן כלכלי (ב) הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח (ג) הוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) ולעניין סף הון מינימלי (MCR). בהתאם להוראות המעודכנות חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 והוראות הממונה שניתנו מכוחן, זאת עד לקבלת אישור הממונה שהחברה ביצעה ביקורת על יישום הוראות Solvency II לפי הוראות אלה בדוחות הכספיים השנתיים. בהתאם להוראות המעודכנות, מועד התחילה של משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II יהיה ב- 30 ביוני 2017. עם זאת, החוזר קובע תקופת מעבר לפיה במועד התחילה, 30 ביוני 2017, ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח לא יפחת מ-60% מה- SCR והוא יגדל באופן הדרגתי עד לעמידה ב- 100% מה- SCR ב-31 בדצמבר 2024 (להלן "תקופת הפריסה") לפי המדרג כלהלן:

הון נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופת הפריסה המחושב על בסיס נתוני	שיעור מינימלי מתוך SCR
30 ביוני 2017	60%
31 בדצמבר 2017	65%
31 בדצמבר 2018 ; 30 ביוני 2019	70%
31 בדצמבר 2019 ; 30 ביוני 2020	75%
31 בדצמבר 2020 ; 30 ביוני 2021	80%
31 בדצמבר 2021 ; 30 ביוני 2022	85%
31 בדצמבר 2022 ; 30 ביוני 2023	90%
31 בדצמבר 2023 ; 30 ביוני 2024	95%
31 בדצמבר 2024 ואילך	100%

בנוסף, במהלך תקופת הפריסה, שיעור הון רובד 2 לא יעלה על 50% מהון נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופת הפריסה.

החוזר מגדיר בנוסף ל- SCR סף הון מינימלי נדרש, MCR, אשר לא יפחת מ- 25% מה- SCR ולא יעלה על 45% מה- SCR. כמו כן, נקבע מדרג התערבות פיקוחי, לפיו חברה שלא תעמוד ביחס כושר פירעון נדרש (SCR) או שקיים חשש ממשי לכך שיחס כושר הפירעון שלה יהיה נמוך מהנדרש, תגיש לממונה תוכנית להבטחת עמידתה ביחס כושר פירעון נדרש בתוך 6 חודשים ממועד הגשתה. אם חברת הביטוח לא עמדה בדרישות התוכנית, בהתאם לתנאים המפורטים בחוזר המעודכן, ישקול הממונה התערבות פיקוחית בהתאם לסמכויותיו. חברה שלא עומדת בסף ההון הנדרש (MCR), או שקיים חשש ממשי לכך שלא תעמוד בסף ההון הנדרש, תגיש לאישור הממונה תוכנית להבטחת עמידתה בסף ההון הנדרש בתוך שלושה חודשים ממועד הגשתה. אם חברת הביטוח לא עמדה בדרישות התוכנית, בהתאם לתנאים המפורטים במסמך המעודכן, ינקוט הממונה בצעדי פיקוח בהתאם לסמכויות המוקנות לו בחוק הפיקוח.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

6. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II (המשך):

(2) ביום 2 ביולי 2017 פרסמה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון חוזר "דיווח לממונה אודות תוצאות חישוב יחס כושר פירעון כלכלי" (חוזר ביטוח 10-1-2017) לפיו עד להסדרת קבצי דיווח ייעודיים מותאמים לישראל, ידווחו חברות ביטוח לממונה את תוצאות יחס כושר פירעון כלכלי לפי חוזר סולבנסי על פי קבצי הדיווח שבהנחיה לביצוע IQIS לשנת 2015 עם התאמות לחוזר סולבנסי. הדיווח יוגש לממונה עד 3 ימי עסקים מיום החתימה על הדוח הכספי לרבעון השני של שנת 2017, או ליום 31 באוגוסט 2017, לפי המוקדם.

הראל ביטוח ביצעה את החישובים ליום 31 בדצמבר 2016 בהתאם לחוזר סולבנסי. נמצא כי לחברה עודפי הון משמעותיים. ניתן לראות את תוצאות החישוב בדוח הדירקטוריון בפרק 5.

החישוב שערכה הראל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים, יוגש לממונה עד ליום 31 בדצמבר 2017, דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה), שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שביצעה הראל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים לפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבוניות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחיריות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. הראל ביטוח בוחנת מערכות המאפשרות בקרה וניתוח אפקטיביים. כמו כן, הוחל בהגדרת תהליכים לצורך הבטחת אפקטיביות הבקרה הפנימית.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים היום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. הראל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

(3) בחודש אוגוסט 2016 פרסם הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח ("המכתב") ובו עדכון לעמדתו בנוגע לחלוקת דיבידנד במסגרת היערכות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II ("סולבנסי 2"). בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם מתקיימים לגביה שני התנאים כדלקמן –

(א) לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון העצמי הנדרש בשיעור של 115% לפחות, לפי תקנות ההון הקיימות. בחישוב דרישת ההון תתווסף ההפחתה של ההון המזערי הנדרש בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל (להלן - "התוספת להון הנדרש")

(ב) אם לאחר ביצוע החלוקה, יחס כושר הפירעון של החברה בהתאם להוראות סולבנסי 2 הינו לפחות בשיעור כדלקמן:

תקופה	יחס כושר פרעון
עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31 בדצמבר 2017	115%
עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31 בדצמבר 2018	120%
החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2019	130%

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

6. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II (המשך):

כמו כן, במסגרת המסמכים המפורטים בכתב, ימסור המבטח תכנית ניהול הון הכוללת התייחסות נרחבת לאופן היערכות המבטח למשטר כושר פירעון חדש.

במסגרת הדיונים שניהלו חברות הביטוח עם רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הרשות"), נדונה גם סוגיית המגבלה הרגולטורית על חלוקת דיבידנדים של מבטחים. בדיונים אלה נמסר כי הרשות שוקלת הקלה לגבי מגבלות אלה באופן שחלוקת דיבידנדים תותנה בעמידה ביחס כושר פירעון של 100% לפי משטר כושר הפירעון הכלכלי החדש, בחישוב מלא, ללא הפעלת הוראות מעבר לדרישת ההון בגין מניות וללא פריסה, במקום המגבלות הכלולות בסעיף (ב) בכתב שפורסם לעניין זה, ובעמידה בעודף ההון שיקבע דירקטוריון חברת הביטוח. הרשות טרם פרסמה מכתב מתוקן בנושא זה ובשלב זה לא ניתן להעריך האם ומתי תעשה זאת.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. שערך נדל"ן לשימוש עצמי

בתקופת הדוח הכירה החברה בגידול בשווי ההון של פריטי נדל"ן בשימוש עצמי בסך של 89 מיליוני ש"ח לפני מס ובסך של כ-62 מיליוני ש"ח לאחר מס. בהתאם למדיניות החשבונאית של החברה המפורטת בבאור 3 לדוחות הכספיים השנתיים, השינוי בשווי ההון כאמור נרשם בהון במסגרת סעיף קרן הערכה מחדש ונוקף לרווח כולל אחר בתקופה.

השווי ההון נקבע על ידי מעריך שווי חיצוני ובלתי תלוי, בעל כישורים וניסיון מתאימים לגבי סוג הנכסים נשואי הערכת השווי ומיקומן.

2. פוליסת סיעוד קבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית

תקופת הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2018. ביום 19 ביוני 2017 התקבל מאת הממונה היתר להפעלת תכנית הביטוח הסיעודי שתוקפו עד ליום 31 בדצמבר 2018. דרישות ההון חושבו בהתאם.

3. סיום ההתקשרות למתן שירותי תפעול על ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה

בחודש פברואר 2017 הסתיימה ההתקשרות למתן שירותי תפעול על ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה לבין נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ ("נתיב") בגין שירותי התפעול שניתנים לנתיב בתמורה לדמי ניהול בסך של כ-10 מיליוני ש"ח בשנה. החל מאותו מועד לא תהיה הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה זכאית לדמי הניהול כאמור.

4. לעניין חלוקת דיבידנד על-ידי החברה ו-EMI ראה באור 8.

5. חילופי נושאי משרה

א. סיום כהונתו של מר רונן אגסי

ביום 12 בינואר 2017 מר רונן אגסי, אשר כיהן כמנכ"ל הראל השקעות ומנהל הכספים של הראל השקעות, וכן כראש חטיבת כספים ומשאבים של החברה, הודיע לדירקטוריון החברה על רצונו לסיים את כהונתו בקבוצה על מנת לפנות לאתגרים ניהוליים חדשים. מר אגסי סיים את תפקידו בקבוצה ביום 15 באפריל 2017.

ב. מינוי מישל סיבוני כמנכ"ל

מר מישל סיבוני, המכהן כמנכ"ל החברה, שהיא החברה המרכזית בקבוצת הראל, מונה כמנכ"ל הראל השקעות במקום מר אגסי, וזאת בנוסף לתפקידו כמנכ"ל החברה.

יצוין, כי מר סיבוני מכהן כמנכ"ל החברה החל משנת 2009, וכן כיהן כמנכ"ל משותף בהראל השקעות (בנוסף לתפקידו כמנכ"ל הראל ביטוח) משנת 2011 ועד תום שנת 2015, מועד בו הוחלט כי מר סיבוני יתרכז בתפקידו המרכזי כמנכ"ל החברה, וזאת על מנת להוביל מהלך של שינוי אסטרטגי בקבוצה, ועקב כך הפסיק לכהן כמנכ"ל הראל השקעות ומר אגסי מונה למנכ"ל הראל השקעות במקומו (בנוסף לתפקידיו האחרים של מר אגסי בקבוצה). כעת, לאחר חלוף כשנה, ולאור הודעת פרישתו של מר אגסי מתפקידו כמנכ"ל הראל השקעות (כמו גם מיתר תפקידיו בחברה), הסכים מר סיבוני לקחת על עצמו שוב גם את תפקיד מנכ"ל הראל השקעות, וזאת ללא כל תמורה נוספת בגין כהונה נוספת זו¹.

¹ בהתאם, לא ישתנה תגמולו של מר סיבוני אם מסיבה כלשהי, יחדל מר סיבוני מלכהן כמנכ"ל הראל השקעות וימשיך בכהונתו כמנכ"ל החברה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

ג. מינוי מר אריק פרץ כמנהל כספים של הראל השקעות וכמנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל ביטוח

מר אריק פרץ מונה כמנהל הכספים של הראל השקעות וכן כמנהל חטיבת כספים ומשאבים של החברה. מר פרץ כיהן בשלוש השנים האחרונות כסמנכ"ל כספים ומטה בקבוצת מיטב דש, והחזיק בתפקיד אסטרטגי ובכיר בקבוצה זו. לפני כן שימש כסמנכ"ל בכיר בפסגות, ולפני כן כיהן כסגן בכיר לממונה על הביטוח ושוק ההון במשרד האוצר.

המינויים כאמור נכנסו לתוקף עם סיום כהונתו של מר אגסי בתפקידים אלו, כמפורט בסעיף א לעיל.

ד. ביום 22 ביוני 2017 מר יונתן ברודי החל את כהונתו כאקטואר ממונה ביטוח חיים בהראל ביטוח וזאת בנוסף לכהונתו כאקטואר ממונה בריאות בהראל ביטוח. מר רומן רייזמן, אשר כיהן עד לאותו מועד כאקטואר ממונה ביטוח חיים ממשיך לכהן כאקטואר ועוסק בעיקר בתחום המידע העסקי.

6. עיצום כספי מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

ביום 28 ביוני 2017 התקבלה הודעה אצל החברה מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, בדבר הטלת עיצום כספי על החברה בסך כולל של כ - 3.4 מיליוני ש"ח. זאת, בעקבות בדיקת רשות שוק ההון בנושא צירוף לביטוח שנערכה במחצית השנייה של שנת 2016. העיצום הוטל בגין 18 מקרי הפרה נקודתית של הוראות חוזר ביטוח 12-1-2015 "צירוף לביטוח".

העיצום הכספי בסכום כאמור הוטל, לאחר שעשה הממונה שימוש בסמכות המוקנית לו על פי דין, והפחית את סכום העיצום בשיעור של 25%, וזאת, בין היתר, לאחר שקבע, כי לא מצא כי בשלוש השנים הקודמות להפרה החברה ביצעה את אותה הפרה וכן כי החברה נקטה פעולות למניעת ההפרה והקטנת הנזק.

7. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

בשל עלייה בריבית חסרת הסיכון המשמשת לבחינת נאותות העתודות, הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017. בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017, חלה ירידה בריבית חסרת הסיכון המשמשת לבחינת נאותות העתודות ומנגד חלה עליה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות. בשל כך, הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

בשל הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת נאותות העתודות, הופחתו הריביות להיוון בשיעור שנתי ריאלי בשיעור של 0.25% מ-1% ל-0.75% ובהתאם לכך, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ-5 מיליוני ש"ח לאחר מס בתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017 (בסך של כ-8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ-5 מיליוני ש"ח לאחר מס בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017) אשר הקטינו את הרווח ואת הרווח הכולל בסכומים האמורים.

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

באלפי ש"ח	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2017	2016	2017	2016	
גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות	(87,185)	146,236	(40,997)	92,239	93,230
סה"כ ביטוח חיים	(87,185)	146,236	(40,997)	92,239	93,230
ביטוח כללי	7,586	-	7,586	-	-
סך הכל השפעות הריבית לפני מס	(79,599)	146,236	(33,411)	92,239	93,230
שינוי בשיעור מימוש הגמלא	-	-	-	-	69,651

8. עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

בחודש מרס 2017, אישרו הדיקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר שאישרה זאת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, עדכונים לא מהותיים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ביניהם הצורך בנימוקים מיוחדים במקרה של עדכון השכר השנתי לבעל תפקיד מרכזי, מעל לשיעור ריאלי של 10%.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

9. מענק לה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ויואב מנור בגין שנת 2016
- ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון החברה האם (בהחלטה שבה לא השתתפו נושאי המשרה שהינם בעלי השליטה) את תוצאות חישוב המענק בגין שנת 2016. בהתאם לחישוב שנערך שולם למר יאיר המבורגר מענק בסך של 393 אלפי ש"ח; למר גדעון המבורגר מענק בסך של 234 אלפי ש"ח; ולמר יואב מנור מענק בסך של 234 אלפי ש"ח.
10. מענק בגין שנת 2016 לנושאי משרה בכירים אחרים
- ביום 21 ביוני 2017 אושרו המענקים הסופיים לנושאי המשרה בחברה ולנושאי המשרה הנכללים בתוכנית התגמול כמפורט בבאור 38 לדוחות השנתיים, וזאת על בסיס הנתונים הסופיים שפורסמו על ידי החברות בקבוצת ההשוואה. לא חלו שינויים מהותיים בין הסכומים שנכללו כאומדן במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2016 לבין הסכומים הסופיים שאושרו.
- ההפרש בין המענק בפועל לעומת הסכומים שנכללו כאומדן נובע הן מפרימטרים אשר היו ניתנים לחישוב סופי רק בחודש מאי 2017 והן בהתחשב בעדכון רוחבי לא מהותי של שיטת חישוב חלק מהמדדים הכלולים בתגמול נושאי המשרה ואשר הוחל משנת 2016 ואילך. השפעת עדכון המדדים כאמור הינה בסך של כ-740 אלפי ש"ח בגין כל נושאי המשרה בחברה (כולל כ-300 אלפי ש"ח בגין מנכ"ל החברה במועד דוח זה). תוספת ההוצאה החשבונאית לעומת ההפרשה בדוחות 2016 בגין כל נושאי המשרה בחברה הינה כ-230 אלפי ש"ח (מתוכם כ-75 אלפי ש"ח בגין מנכ"ל החברה במועד דוח זה).
11. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה
- פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה ובחברות הבנות של החברה המכהנים כיום וכן שיכחנו בחברה ו/או בחברות הבנות מעת לעת (לרבות נושאי משרה בחברה או בחברות הבנות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם וכן לרבות נושאי משרה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי השיפוי להם).
- ועדת התגמול והדירקטוריון אישרו, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה, את חידוש פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה החל מיום 1 באוקטובר 2016, למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 180 מיליוני דולר ארה"ב וסכום הפרמיה לא יעלה על 1 מיליוני דולר ארה"ב. ביום 13 במרץ 2017 אישרה ועדת התגמול רכישה של רובד נוסף לביטוח דירקטורים ונושאי משרה בסך של 20 מיליוני דולר ארה"ב מעל לסכום הביטוח הקיים והמאושר (כך שסכום הביטוח הכולל עומד על 200 מיליוני דולר ארה"ב). סכום הפרמיה כולל הרובד הנוסף אינו עולה על 1 מיליון דולר ארה"ב.
12. ביום 14 בפברואר 2017 התקיימה אסיפה כללית של החברה בה הוחלט על מינוי מר אודי ניסן כדח"צ בחברה. המינוי נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2017.
13. מר דוד גרנות סיים את כהונתו ביום 22 במרץ 2017, וזאת בהמשך להודעתו לחברה, כי עקב העובדה שמתקרב המועד האחרון שלאחריו לא יוכל לכהן עוד כדח"צ בחברה, הוא עומד להתמנות כדירקטור בתאגידים אחרים.
14. לעניין פרסום תשקיף מדף של הראל הנפקות ראה באור 6.
15. לעניין פרסום מהממונה על נוסח מעודכן של הוראות ליישום משטר כושר פירעון ראה באור 8.
16. לעניין הרחבת כתבי התחייבויות מסדרות ט' ו-י' בתקופת הדוח ראה באור 6.
17. לעניין קבלת אישור רשות המיסים למיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ ראה באור 5.
18. אסיפה כללית שנתיים
- ביום 19 באפריל 2017 התקיימה אסיפה כללית שנתיים, שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2016; (2) מינוי רואה חשבון מבקר לשנת 2017 והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה. האסיפה אישרה את כל הנושאים שהיו על סדר היום.
19. עדכון מדיניות ניהול סיכונים סייבר
- במסגרת יישום חוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", אשר פורסם ביום 31 באוגוסט 2016 עודכנה מדיניות אבטחת המידע והותאמה לדרישות הוראות חוזר זה ובהתאם גם שינתה את שמה למדיניות הגנת הסייבר. המדיניות המעודכנת אושרה בדירקטוריון. החברה נערכת ליישום הוראות החוזר במסגרת לוחות הזמנים הקבועים ליישומם.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

20. בחודש מאי 2017 הוקמה חטיבה עסקית חדשה בחברה, אשר מאגדת תחתיה את חטיבת ביטוחי התעשייה והעסקים, את חטיבת הביטוח הכללי וכן את כל פעילות ביטוחי המשנה של החברה בתחום הביטוח הכללי ("חטיבת הביטוח הכללי החדשה").

בנוסף, חטיבת מימוש הזכויות (התביעות) של החברה פוצלה ליחידות המקצועיות-העסקיות: הטיפול בתביעות הביטוח הכללי הועבר לחטיבת הביטוח הכללי החדשה, והטיפול בתביעות הבריאות והסיעוד הועבר לחטיבת הבריאות.

21. שינוי טכני באופן ההחזקה של בעלי השליטה בהראל השקעות

בעלי השליטה בהראל השקעות, ה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור ("בעלי המניות"), מחזיקים בכ- 49.74% מזכויות ההצבעה בהראל השקעות ובכ- 49.5% מהון המניות המונפק של הראל השקעות. ההחזקה בהראל השקעות נעשתה בעיקרה באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול בע"מ ("ג.י.ן").

ביום 29 בדצמבר 2016 בעלי השליטה בהראל השקעות, מסרו להראל השקעות כי החליטו על ביצוע שינוי מבני באופן החזקתם במניות השליטה בהראל השקעות, אשר הוחזקו באמצעות ג.י.ן, כך שחלף אחזקתם בהראל השקעות באמצעות ג.י.ן. יחזיקו בהראל השקעות באמצעות שותפות מוגבלת בשליטתם ובעלותם המלאה, בה יחזיקו, כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה של כל אחד מבעלי השליטה ("השותפות").

לאחר שנתקבלו מלוא האישורים הנדרשים, ובכלל זה היתר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון וקבלת אישור בית המשפט להעברת מניות החברה המוחזקות על ידי ג.י.ן. לשותפות "ג.י.ן. ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת", הושלם השינוי המבני כאמור ביום 13 ביוני 2017.

כפי שנמסר להראל השקעות, מדובר בשינוי מבנה ארגוני, טכני במהותו, אשר אין בו כדי להשפיע על שערי ההחזקה או ניהולה של הראל השקעות.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. חילופי נושאי משרה

בחודש אוגוסט 2017, הגב' שלומית זק"ש אנגל החלה את כהונתה כמנהלת הכספים של החברה במקומה של הגב' חגית ארגוב אשר הודיעה על רצונה לסיים את תפקידה זה בשל תחושת מיצוי (הגב' ארגוב ממשיכה לכהן בחברה בתפקיד ניהולי בכיר).

2. לאחר תקופת הדוח, חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון. ירידה בשיעורי הריבית עשויה להגדיל את ההתחייבויות הביטוחיות. שינוי כאמור בעקום הריבית עשוי להשפיע לחיוב על שוויים של הנכסים הפיננסיים של הקבוצה באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות של הירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון בתקופה זו על תוצאות הרבעון השלישי לשנת 2017.

הראל חברה לביטוח בע"מ

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

רח' אבא הלל 3

רמת-גן

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") ליום 30 ביוני 2017 ולתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך ואשר נכלל בנספח א' לדוחות הכספיים של החברה. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 15-1-2015.

סומך חייקין

רואי חשבון

23 באוגוסט 2017

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 להלן בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה, למעט המפורט להלן:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

דוחות על המצב הכספי ביניים

31 בדצמבר	30 ביוני	
2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
749,968	738,878	778,636
1,932,384	1,877,005	2,033,654
1,196,506	1,175,299	1,299,240
2,144,260	2,017,778	2,136,793
1,411,903	1,369,024	1,422,136
1,544,913	1,496,401	1,617,699
4,631,117	4,785,143	4,618,222
-	42,852	926
1,268,169	1,510,313	1,233,480
1,282,753	1,202,198	1,180,974
40,181,077	37,570,438	43,832,963
6,548,897	6,661,706	6,840,190
11,638,341	11,010,420	12,460,671
751,587	726,400	784,207
1,930,909	1,937,354	2,008,493
20,869,734	20,335,880	22,093,561
1,847,772	1,541,499	1,891,338
1,352,919	1,379,201	1,223,397
80,413,475	77,041,909	85,363,019
44,057,841	41,255,636	47,817,312

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות רכישה נדחות
 רכוש קבוע
 השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
 נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
 נדל"ן להשקעה אחר
 נכסי ביטוח משנה
 נכסי מסים שוטפים
 חייבים ויתרות חובה
 פרמיה לגבייה
 השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

השקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות

סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
 מזומנים ושווי מזומנים אחרים

סך כל הנכסים**סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות על המצב הכספי ביניים (המשך)

31 בדצמבר	30 ביוני		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			הון והתחייבויות
			הון
868,909	868,909	868,909	הון מניות ופרמיה על מניות
494,394	517,984	522,558	קרנות הון
2,708,643	2,324,655	2,813,602	עודפים
4,071,946	3,711,548	4,205,069	סך כל ההון
			התחייבויות
25,214,478	25,026,887	25,716,056	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
43,566,006	40,591,468	47,182,907	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
713,431	681,431	748,474	התחייבויות מסים נדחים
216,728	244,823	205,265	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
8,977	-	20,333	התחייבויות מסים שוטפים
2,706,867	2,801,654	3,213,006	זכאים ויתרות זכות
3,915,042	3,984,098	4,071,909	התחייבויות פיננסיות
76,341,529	73,330,361	81,157,950	סך כל ההתחייבויות
80,413,475	77,041,909	85,363,019	סך כל ההון וההתחייבויות

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים
ומשאבים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 23 באוגוסט 2017

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות רווח והפסד ביניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2016	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,389,155	2,772,438	3,116,636	5,494,787	6,190,826	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,366,928	346,468	327,755	704,744	641,255	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,022,227	2,425,970	2,788,881	4,790,043	5,549,571	פרמיות שהורווחו בשייר
2,757,361	694,112	1,198,338	726,513	2,278,461	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
530,085	109,843	142,318	215,956	304,145	הכנסות מדמי ניהול
253,697	62,379	65,687	132,276	140,632	הכנסות מעמלות
13,563,370	3,292,304	4,195,224	5,864,788	8,272,809	סך כל ההכנסות
11,732,524	2,962,092	3,601,366	5,326,630	6,752,332	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,180,324	308,887	285,851	695,784	465,541	וחוזי השקעה, ברוטו
10,552,200	2,653,205	3,315,515	4,630,846	6,286,791	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
2,052,634	508,386	538,533	1,006,886	1,070,152	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
763,955	194,863	201,558	390,912	405,454	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,300	3,070	2,522	6,152	4,973	וחוזי השקעה בשייר
118,613	48,392	45,311	50,522	58,197	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
13,499,702	3,407,916	4,103,439	6,085,318	7,825,567	הוצאות הנהלה וכלליות
254,677	74,074	42,533	108,726	69,297	הוצאות אחרות
318,345	(41,538)	134,318	(111,804)	516,539	הוצאות מימון, נטו
(8,089)	(13,660)	40,292	(65,552)	162,614	סך כל ההוצאות
326,434	(27,878)	94,026	(46,252)	353,925	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
					המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
					רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
					מיסים על הכנסה (הטבת מס)
					רווח (הפסד) לתקופה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולר") (המשך)

דוחות ביניים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	
2016	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
326,434	(27,878)	94,026	(46,252)	353,925
רווח (הפסד) לתקופה				
פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
98,097	55,391	75,831	88,089	88,643
שינוי נטו, בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה				
(138,502)	(35,154)	(71,367)	(74,393)	(106,440)
שינוי נטו, בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד				
76,362	25,386	17,984	44,148	26,092
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד				
314	1,119	1,351	3,283	3,211
חלק הקבוצה ברווח כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני				
(31,945)	9,749	(19,521)	(12,274)	(64,993)
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ				
(2,785)	* (16,153)	(8,177)	* (15,042)	1,216
הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה				
9,097	* (2,601)	4,887	* 3,653	17,911
הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסת לרכיבים אחרים של רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
10,638	37,737	988	37,464	(34,360)
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
13,151	5,667	85,991	12,558	88,954
קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע				
10,097	(2,475)	1,568	(7,506)	1,568
מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת				
(1,203)	(733)	(27,306)	2,211	(26,964)
הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
22,045	2,459	60,253	7,263	63,558
רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
32,683	40,196	61,241	44,727	29,198
רווח כולל אחר לתקופה, נטו ממס				
359,117	12,318	155,267	(1,525)	383,123
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה				

* סווג מחדש.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

מגזרי פעילות

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,504,221	2,165,699	1,520,906	-	6,190,826
66,335	90,861	484,059	-	641,255
2,437,886	2,074,838	1,036,847	-	5,549,571
1,796,133	209,462	122,626	150,240	2,278,461
299,048	1,412	-	3,685	304,145
13,651	39,542	87,439	-	140,632
4,546,718	2,325,254	1,246,912	153,925	8,272,809
3,730,946	1,785,168	1,236,218	-	6,752,332
43,471	64,149	357,921	-	465,541
3,687,475	1,721,019	878,297	-	6,286,791
332,963	426,115	311,074	-	1,070,152
218,720	143,318	23,038	20,378	405,454
5,044	-	-	(71)	4,973
5,974	8,268	(31,177)	75,132	58,197
4,250,176	2,298,720	1,181,232	95,439	7,825,567
9,857	5,150	9,760	44,530	69,297
306,399	31,684	75,440	103,016	516,539
9,607	(9,305)	(24,753)	61,486	37,035
316,006	22,379	50,687	164,502	553,574
11,637,247	4,700,487	9,378,322	-	25,716,056
42,885,910	4,296,997	-	-	47,182,907

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)
מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,255,790	1,088,228	772,618	-	3,116,636
33,981	49,435	244,339	-	327,755
1,221,809	1,038,793	528,279	-	2,788,881
964,133	117,639	60,120	56,446	1,198,338
138,194	879	-	3,245	142,318
4,993	19,558	41,136	-	65,687
2,329,129	1,176,869	629,535	59,691	4,195,224
1,991,701	927,754	681,911	-	3,601,366
31,054	43,276	211,521	-	285,851
1,960,647	884,478	470,390	-	3,315,515
164,496	213,439	160,598	-	538,533
107,129	73,989	11,005	9,435	201,558
2,522	-	-	-	2,522
4,637	6,684	(12,323)	46,313	45,311
2,239,431	1,178,590	629,670	55,748	4,103,439
6,128	3,743	7,886	24,776	42,533
95,826	2,022	7,751	28,719	134,318
28,372	1,969	(428)	61,924	91,837
124,198	3,991	7,323	90,643	226,155
11,637,247	4,700,487	9,378,322	-	25,716,056
42,885,910	4,296,997	-	-	47,182,907

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)
מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,037,471	2,019,083	1,438,233	-	5,494,787
71,050	90,161	543,533	-	704,744
1,966,421	1,928,922	894,700	-	4,790,043
518,609	85,627	67,134	55,143	726,513
211,231	1,434	-	3,291	215,956
7,609	32,166	92,501	-	132,276
2,703,870	2,048,149	1,054,335	58,434	5,864,788
2,414,965	1,497,135	1,414,530	-	5,326,630
46,731	54,322	594,731	-	695,784
2,368,234	1,442,813	819,799	-	4,630,846
316,643	404,745	285,498	-	1,006,886
213,820	133,698	22,012	21,382	390,912
6,164	-	-	(12)	6,152
2,089	1,584	(2,197)	49,046	50,522
2,906,950	1,982,840	1,125,112	70,416	6,085,318
27,348	14,124	29,171	38,083	108,726
(175,732)	79,433	(41,606)	26,101	(111,804)
35,924	6,591	1,315	10,075	53,905
(139,808)	86,024	(40,291)	36,176	(57,899)
11,630,359	4,194,402	9,202,126	-	25,026,887
36,715,875	3,875,593	-	-	40,591,468

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)
מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,019,325	1,022,927	730,186	-	2,772,438
38,020	46,308	262,140	-	346,468
981,305	976,619	468,046	-	2,425,970
542,187	72,028	51,638	28,259	694,112
108,388	419	-	1,036	109,843
6,261	12,960	43,158	-	62,379
1,638,141	1,062,026	562,842	29,295	3,292,304
1,533,855	792,467	635,770	-	2,962,092
20,167	48,342	240,378	-	308,887
1,513,688	744,125	395,392	-	2,653,205
153,623	205,917	148,846	-	508,386
107,832	65,173	10,228	11,630	194,863
3,082	-	-	(12)	3,070
2,777	3,094	7,781	34,740	48,392
1,781,002	1,018,309	562,247	46,358	3,407,916
19,847	11,802	24,894	17,531	74,074
(123,014)	55,519	25,489	468	(41,538)
31,168	7,817	7,578	13,120	59,683
(91,846)	63,336	33,067	13,588	18,145
11,630,359	4,194,402	9,202,126	-	25,026,887
36,715,875	3,875,593	-	-	40,591,468

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות (הכנסות) אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)
מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,300,382	4,163,232	2,925,541	-	11,389,155
135,014	164,601	1,067,313	-	1,366,928
4,165,368	3,998,631	1,858,228	-	10,022,227
2,167,697	273,052	173,135	143,477	2,757,361
519,647	2,701	-	7,737	530,085
20,317	55,416	177,964	-	253,697
6,873,029	4,329,800	2,209,327	151,214	13,563,370
5,923,527	3,255,839	2,553,158	-	11,732,524
104,060	126,834	949,430	-	1,180,324
5,819,467	3,129,005	1,603,728	-	10,552,200
634,054	823,642	594,938	-	2,052,634
421,821	255,240	43,365	43,529	763,955
12,300	-	-	-	12,300
4,900	7,745	(2,651)	108,619	118,613
6,892,542	4,215,632	2,239,380	152,148	13,499,702
40,356	29,821	71,748	112,752	254,677
20,843	143,989	41,695	111,818	318,345
41,133	(3,704)	(35,786)	25,931	27,574
61,976	140,285	5,909	137,749	345,919
11,632,110	4,473,284	9,109,084	-	25,214,478
39,498,411	4,067,595	-	-	43,566,006

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *	ענפי חבויות אחרים **	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
313,645	384,979	500,289	476,974	1,675,887
1,247	14,114	370,865	127,960	514,186
312,398	370,865	129,424	349,014	1,161,701
58,774	14,412	8,956	42,712	124,854
253,624	356,453	120,468	306,302	1,036,847
47,077	11,326	7,786	56,437	122,626
-	3,591	71,385	12,463	87,439
300,701	371,370	199,639	375,202	1,246,912
273,666	270,124	218,629	473,799	1,236,218
(90)	7,657	182,039	168,315	357,921
273,756	262,467	36,590	305,484	878,297
39,932	87,696	109,081	74,365	311,074
5,224	6,974	5,991	4,849	23,038
(12,346)	(2,970)	(1,060)	(14,801)	(31,177)
306,566	354,167	150,602	369,897	1,181,232
3,864	930	332	4,634	9,760
(2,001)	18,133	49,369	9,939	75,440
(9,803)	(2,358)	(841)	(11,751)	(24,753)
(11,804)	15,775	48,528	(1,812)	50,687
2,429,980	621,431	870,363	5,456,548	9,378,322
2,182,548	589,796	195,979	2,670,058	5,638,381

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים *	ענפי חבויות אחרים **	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
99,710	167,348	244,608	171,414	683,080
625	6,576	188,083	55,962	251,246
99,085	160,772	56,525	115,452	431,834
(30,813)	(19,289)	(4,514)	(41,829)	(96,445)
129,898	180,061	61,039	157,281	528,279
23,068	5,570	3,559	27,923	60,120
-	2,037	33,913	5,186	41,136
152,966	187,668	98,511	190,390	629,535
162,149	136,387	103,937	279,438	681,911
817	5,199	84,887	120,618	211,521
161,332	131,188	19,050	158,820	470,390
23,181	45,299	51,220	40,898	160,598
2,468	3,219	2,971	2,347	11,005
(4,829)	(1,168)	(455)	(5,871)	(12,323)
182,152	178,538	72,786	196,194	629,670
3,117	751	272	3,746	7,886
(26,069)	9,881	25,997	(2,058)	7,751
(104)	(33)	(60)	(231)	(428)
(26,173)	9,848	25,937	(2,289)	7,323
2,429,980	621,431	870,363	5,456,548	9,378,322
2,182,548	589,796	195,979	2,670,058	5,638,381

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
274,102	421,818	521,164	453,376	1,670,460
659	11,101	387,174	123,784	522,718
273,443	410,717	133,990	329,592	1,147,742
65,919	94,200	23,476	69,447	253,042
207,524	316,517	110,514	260,145	894,700
27,983	6,259	2,510	30,382	67,134
1,216	7,436	62,395	21,454	92,501
236,723	330,212	175,419	311,981	1,054,335
258,720	265,894	267,532	622,384	1,414,530
20,225	16,033	229,085	329,388	594,731
238,495	249,861	38,447	292,996	819,799
37,205	71,998	103,083	73,212	285,498
5,030	6,986	5,505	4,491	22,012
(916)	(205)	(82)	(994)	(2,197)
279,814	328,640	146,953	369,705	1,125,112
12,159	2,720	1,091	13,201	29,171
(30,932)	4,292	29,557	(44,523)	(41,606)
548	122	50	595	1,315
(30,384)	4,414	29,607	(43,928)	(40,291)
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	9,202,126
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	5,188,957

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
89,371	170,181	281,987	162,718	704,257
380	5,929	220,184	51,074	277,567
88,991	164,252	61,803	111,644	426,690
(17,496)	1,691	3,873	(29,424)	(41,356)
106,487	162,561	57,930	141,068	468,046
21,461	4,803	1,965	23,409	51,638
516	3,336	29,544	9,762	43,158
128,464	170,700	89,439	174,239	562,842
120,063	132,796	138,865	244,046	635,770
6,737	8,188	119,377	106,076	240,378
113,326	124,608	19,488	137,970	395,392
21,383	41,298	47,050	39,115	148,846
2,340	3,272	2,554	2,062	10,228
3,283	733	269	3,496	7,781
140,332	169,911	69,361	182,643	562,247
10,359	2,318	941	11,276	24,894
(1,509)	3,107	21,019	2,872	25,489
3,183	711	271	3,413	7,578
1,674	3,818	21,290	6,285	33,067
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	9,202,126
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	5,188,957

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
491,079	780,015	945,618	849,897	3,066,609
2,523	18,024	701,532	258,864	980,943
488,556	761,991	244,086	591,033	2,085,666
55,322	108,820	11,792	51,504	227,438
433,234	653,171	232,294	539,529	1,858,228
68,908	15,783	11,695	76,749	173,135
1,628	11,271	124,519	40,546	177,964
503,770	680,225	368,508	656,824	2,209,327
479,812	521,014	491,081	1,061,251	2,553,158
23,696	24,273	413,911	487,550	949,430
456,116	496,741	77,170	573,701	1,603,728
79,286	162,900	207,765	144,987	594,938
9,913	13,781	10,859	8,812	43,365
(1,088)	(249)	(103)	(1,211)	(2,651)
544,227	673,173	295,691	726,289	2,239,380
29,436	6,742	2,785	32,785	71,748
(11,021)	13,794	75,602	(36,680)	41,695
(14,683)	(3,363)	(1,389)	(16,351)	(35,786)
(25,704)	10,431	74,213	(53,031)	5,909
2,361,603	595,199	806,320	5,345,962	9,109,084
2,075,066	563,497	184,523	2,471,189	5,294,275

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)**קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות**

1. לעניין קביעת דירוג מעלות להנפקת הון משני מורכב באמצעות הראל מימון והנפקות בתקופת הדוח, ראה באור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים.
2. לעניין הרחבת כתבי התחייבויות מסדרות ט' ו-י' באמצעות הראל מימון והנפקות בתקופת הדוח, ראה באור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים.
3. לעניין פרסום תסקיף מדף של הראל הנפקות בתקופת הדוח, ראה באור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים.
4. לעניין פרסום מהממונה על נוסח מעודכן של הוראות ליישום משטר כושר פירעון, ראה באור 8 לדוחות הכספיים המאוחדים.
5. לעניין סיום ההתקשרות למתן שירותי תפעול על ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.
6. לעניין עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.
7. לעניין חילופי נושאי משרה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.
8. לעניין הקמת חטיבה עסקית חדשה בחברה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.
9. לעניין אסיפה כללית שנתית שהתקיימה ביום 19 באפריל 2017, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין חילופי נושאי משרה בחברה, ראה באור 10 לדוחות הכספיים המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני 2017 (בלתי מבוקר)

מסוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
316,053	6,890,095	245,328	-	7,451,476
-	-	-	12,606,795	12,606,795
32	830,125	-	-	830,157
320,556	1,770,609	-	-	2,091,165
636,641	9,490,829	245,328	12,606,795	22,979,593

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א)

אחרות (א)

סך הכל

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

מסוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
514,802	6,474,736	295,129	-	7,284,667
312	-	-	11,165,584	11,165,896
-	770,573	-	-	770,573
176,074	1,846,804	-	-	2,022,878
691,188	9,092,113	295,129	11,165,584	21,244,014

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א)

אחרות (א)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

מסוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
432,060	6,407,547	272,133	-	7,111,740
12	-	-	11,788,292	11,788,304
-	803,740	-	-	803,740
181,852	1,831,423	-	-	2,013,275
613,924	9,042,710	272,133	11,788,292	21,717,059

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א)

אחרות (א)

סך הכל

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 6 "מכשירים פיננסיים" בדוחות המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

א1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2016	2016	2017	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,107,749	1,963,907	2,687,487	2,152,955	2,066,066	2,715,524
4,858,242	5,033,384	4,586,762	4,955,530	5,214,555	4,735,952
3,076	3,703	-	3,255	4,046	-
6,969,067	7,000,994	7,274,249	7,111,740	7,284,667	7,451,476
			12,170	3,303	4,267

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם

ניתנים להמרה

נכסי חוב אחרים הניתנים

להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח

(במצטבר)

א2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2016	2016	2017	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
659,586	638,474	637,495	756,379	692,354	747,878
42,175	56,773	80,595	47,361	78,219	82,279
701,761	695,247	718,090	803,740	770,573	830,157
			81,410	64,839	71,406

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד

(במצטבר)

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

א.3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2016	2016	2017	2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
472,302	600,903	453,292	527,368	633,336	504,285	השקעות פיננסיות סחירות
1,132,857	1,099,176	1,124,778	1,485,907	1,389,542	1,586,880	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
<u>1,605,159</u>	<u>1,700,079</u>	<u>1,578,070</u>	<u>2,013,275</u>	<u>2,022,878</u>	<u>2,091,165</u>	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
			121,956	125,551	134,500	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
			<u>642,783</u>	<u>634,163</u>	<u>575,581</u>	מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.